

RIKSANTIKVARENS MILJØOVERVÅKINGSPROGRAM.6. OMDREV 2025-2031

Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner

Midt-Telemark kommune (tidligere Bø), Telemark 2025

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver: Riksantikvaren
Tittel på rapport: Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner
Oppdragsnavn: Status for verneverdige kulturminner
Oppdragsnummer: 646404-01-01
Utarbeidet av: Anette Hansen
Feltarbeid: Alexander Rundlöf, Marte Sæther og Anette Hansen
Oppdragsleder: Anette Hansen
Tilgjengelighet: Åpen

Foto første side: Stuebygning på Østerli. SefrakID 165686632, grunnkrets «Folkestad 1». AH/Asplan Viak, 2025.

04	27.04.2026	Justert tall for feilrettinger kap 3.6.2	AH	HT
04	13.03.2026	Justert dok. etter innspill fra RA	AH	HT
03	09.02.2026	Justert utkast til RA	AH	HT
02	16.01.2026	Oppdatering av tallgrunnlag	AH	HT
01	15. des. 2025	Utkast sendt RA	AH	HT
Ver	Dato	Beskrivelse	Utarb. av	KS

Kort sammendrag

I denne rapporten beskrives tap, endringer og tilstand for SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900 i Bø kommune i Telemark fylkeskommune i perioden 2025-2031. Resultatene analyseres i forhold til samfunnssektor, sosial miljøsammenheng, bygningstyper og geografiske variasjoner.

Undersøkelsen er del av Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner», som gjennomføres ved kontrollregistrering i felt hvert sjette år i 18 utvalgte kommuner. I de foregående omdrevene (1. omdrev – 5. omdrev), har kontrollregistreringen vært gjennomført hvert femte år.

6. omdrev¹ startet i 2025. I 2025 ble kommunene Bø, Gjerstad og Nord-Aurdal kontrollregistrert. Midt-Telemark kommune (tidligere Bø) ble utelatt av Riksantikvaren i 5. omdrev. 6. omdrev omfatter dermed 6 år for Bø kommune.

Det er kun bygninger i tidligere Bø kommune som er med i 6. omdrev, ikke hele, den nye, kommunen Midt-Telemark. Bygningene som inngår i undersøkelsen i Bø består av to kategorier: Den ene kategorien er bygninger som ble SEFRAK-registrert i perioden 1984-1988, den andre kategorien er bygninger som tidligere ikke har blitt registrert. Dette er bygninger som er kommunalt verneverdige eller statlig listeførte, og lagt til i 4.- og 6. omdrev.

802 SEFRAK-registrerte bygninger inngikk i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget for Bø. I 2025 ble 23 bygninger registrert som revet, brent eller falt i ruin sammenlignet med forrige registrering i 2019. Dette utgjør en tapsandel på 3,7 % i dette omdrevet, noe som gir en gjennomsnittlig, årlig tapsandel på 0,6 %. Akkumulert tap i Bø i perioden 2004-2025 er 206 bygninger, det vil si 26 % av det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget. 2,2 % av de gjenstående SEFRAK-bygningene er sterkt truet, 8,7 % er truet og 49 % er endret.

I 4. omdrev (2019) ble det lagt til 24 nye bygninger i Bø kommune. Ingen av disse er truet, og ingen er sterkt truet nå i 6. omdrev. Ingen av disse bygningene har gjennomgått en stor endring (A), mens 1 har blitt middels endret (B) og 3 lite endret (C) siden de ble registrert første gang i 4. omdrev.

I 6. omdrev er det lagt til 15 nye bygninger. Ingen av disse er truet, eller sterkt truet. Grad av endringer blir ikke registrert før i neste omdrev.

---

¹ Omdrev = Kontrollperioder i overvåkingsprogrammet: 1. omdrev (2000-2004), 2. omdrev (2005-2009), 3. omdrev (2010-2014), 4. omdrev (2015-2019), 5. omdrev 2020-2024) og 6. omdrev (2025 - 2031).

Forord

Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner» skal svare på miljøforvaltningens kunnskapsbehov på kulturminnefeltet, og gi faktagrunnlag for målrettede tiltak i dagens og fremtidig forvaltning. Programmet gir oversikt over utviklingen av tap, endringer og fysisk tilstand for verneverdige bygninger i 18 kommuner. De innsamlede dataene brukes til å analysere årsaker til tap, og forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad.

Miljøovervåkingsprogrammet startet opp i år 2000 under navnet «Gamle hus da og nå». 18 kommuner har blitt registrert hvert femte år i perioden 2000–2014. I 4. omdrev (2015–2019) ble antallet kommuner redusert til 10, og i 5. omdrev (2020–2024) til 17. Nå i 6. omdrev (2025–2031) er antallet kommuner igjen økt til 18 som skal registreres over en periode på 6 år.

Programmet omfattet ca. 14.000 SEFRAK-registrerte bygninger ved oppstarten i år 2000, men er i 6. omdrev redusert til ca. 10.000 på grunn forfall og tap. I 4. omdrev ble det lagt til 466, og i 5. omdrev 2314 nye, ikke tidligere kontrollregistrerte bygninger som enten er kommunalt verneverdige eller statlig listeførte. Det totale antallet som skal kontrollregistreres i 6. omdrev er dermed ca. 12.780 bygninger. I tillegg kommer et antall «nye» kommunalt verneverdige eller statlig listeførte bygninger som er gitt vernestatus siden registreringene i forrige omdrev.

I denne rapporten presenteres resultatene fra årets kontrollregistrering av til sammen 619 SEFRAK-registrerte bygninger i Bø kommune. Feltarbeidet ble gjennomført i juni 2025.

Asplan Viak takker for velvilje og hjelp fra huseiere, lokalbefolkning og kommuneforvaltning i forbindelse med feltarbeidet, og for godt samarbeid med Riksantikvaren. Oppdragsleder hos Asplan Viak har vært kulturminneforvalter Anette Hansen.

Kontaktperson hos Riksantikvaren har vært Ståle Arfeldt Bergås.

Oslo, 27.04.2026

Anette Hansen
Oppdragsleder

Harald Tallaksen
Kvalitetssikrer

INNHOOLD

1. SAMMENDRAG	7
1.1. Effekten av vern.....	7
1.2. Samlet resultat for SEFRAK-bygninger	7
1.3. Nøkkeltall for samlet resultat SEFRAK-bygninger i Bø.....	10
2. INNLEDNING	12
2.1. Nasjonale miljømål.....	12
2.2. Riksantikvaren og miljøovervåking	12
2.3. Kulturminner i overvåkingsprogrammet	13
2.4. SEFRAK-bygninger.....	13
2.4.1. Kommunalt listeførte kulturminner.....	14
2.4.2. Statlig listeførte bygninger verneklasse 2	14
2.4.3. Listeførte kirker	14
3. METODE	17
3.1. Utvalgte kommuner	17
3.2. Tidsintervaller.....	19
3.3. Undersøkellesgrunnlag i 2025	19
3.3.1. SEFRAK-registrerte bygninger	19
3.3.2. Nye objekter lagt til i 4. og 6. omdrev	20
3.4. Undersøkellesparametere.....	20
3.4.1. Grad av endring.....	20
3.4.2. Tilstand	21
3.5. Kvalitative kategorier.....	21
3.5.1. Bygningskategori.....	21
3.5.2. Samfunnssektor	21
3.5.3. Sosial miljøsammenheng	21
3.5.4. Geografiske variasjoner.....	21
3.6. Datainnhenting	22
3.6.1. Feltarbeid.....	22
3.6.2. Feilretting i datagrunnlag	23
3.7. Planstatus	23
3.8. Virkemidler for bevaring av kulturminner og kulturmiljø.....	23
3.9. Samlet vurdering av alle kommuner i sluttrapporten.....	23
3.10. Bearbeiding og lagring av data	23
3.10.1. Registreringsdata	23
3.10.2. Foto.....	24
3.10.3. Kart.....	24
3.10.4. Rapportering	24
3.11. Metodiske bemerkninger.....	24
3.11.1. Ulike tidsintervaller i 1. omdrev.....	24
3.11.2. Åtte kommuner utelatt i 4. omdrev og en kommune utelatt i 5. omdrev.....	24
3.11.3. Ny tilstandskategori i 3. omdrev	24
3.11.4. Nye endringskategorier i 3. omdrev	25
3.11.5. Dokumentert stilhistorisk tilbakeført	25
3.11.6. Gjenoppstått	25
4. RESULTAT	27
4.1. Tap	27
4.2. Tapsårsaker.....	29

4.3.	Endring ABC.....	32
4.4.	Annen endring.....	36
4.5.	Tilstand.....	36
4.6.	Sammenheng mellom tilstand og endring.....	40
4.7.	Samfunnssektor og sosial miljøsammenheng.....	40
4.8.	Geografiske variasjoner.....	42
4.9.	Bygningstyper.....	45
4.9.1.	Bolighus/våningshus.....	47
4.9.2.	Driftsbygninger i tunet.....	48
4.9.3.	Mindre uthus i og nær tunet.....	50
4.9.4.	Utmarksbygninger.....	53
4.9.5.	Andre hustyper.....	55
5.	KOMMUNALT VERNEVERDIGE OG STATLIG LISTEFØRTE.....	57
5.1.	Nye bygg i 6. omdrev.....	57
6.	VIRKEMIDLER FOR BEVARING.....	60
6.1.	Kommunale planer.....	60
6.1.1.	Kommuneplan for Midt-Telemark - samfunnsdelen 2019-2031.....	60
6.1.2.	Kommuneplan for Midt-Telemark - arealdel 2017-2027.....	61
6.1.3.	Interkommunal kommunedelplan for kulturminne for Bø og Sauherad 2016-2028 62	
6.2.	Regionale planer.....	63
6.3.	Effekten av ulike typer vern.....	63
6.3.1.	Statlig listeført eller fredet.....	63
6.3.2.	Vernet gjennom plan- og bygningsloven.....	63
6.3.3.	Forskjell i tap og tilstand mellom vernede og ikke-vernede objekter.....	63
6.3.4.	Kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse.....	66
6.4.	Tilskuddsordninger.....	67
6.4.1.	Tilskudd fra Midt-Telemark kommune.....	67
6.4.2.	RMP - Regionalt miljøprogram.....	67
6.4.3.	Miljøtiltak i landbruket (SMIL).....	67
6.4.4.	Norsk kulturminnefond.....	68
6.4.5.	Sparebankstiftelsen DNB.....	68
6.4.6.	Stiftelsen UNI.....	68
6.5.	Informasjon og rådgivning.....	68
6.5.1.	Midt-Telemark kommune.....	68
6.5.2.	Telemark fylkeskommune.....	68
6.5.3.	Fortidsminneforeningen - avdeling Telemark.....	69
7.	KILDER.....	70
8.	TABELLOVERSIKT.....	71
9.	VEDLEGG.....	72

1. SAMMENDRAG

Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner» skal svare på miljøforvaltningens kunnskapsbehov på kulturminnefeltet og gi faktagrunnlag for målrettede tiltak i dagens og fremtidig forvaltning. Programmet gir oversikt over utviklingen av tap, endringer og fysisk tilstand for SEFRAK-registrerte² og verneverdige bygninger i 18 kommuner. De innsamlede dataene brukes til å analysere årsaker til tap, og forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad.

1.1. Effekten av vern

Undersøkelseresultatene for Bø i 2025 viser at tilstanden var gjennomsnittlig bedre for de vernede bygningene enn for bygninger uten vern. Ingen av bygningene vernet gjennom plan- og bygningsloven er truet/sterkt truet, mens 11,3 % av bygninger uten formelt vern er truet/sterkt truet. I 6. omdrev har ingen bygninger som er vernet etter plan- og bygningsloven gått tapt. Til sammenligning har 23 bygninger uten vern gått tapt i 6. omdrev. Akkumulert tap for SEFRAK-bygninger uten vern er 205, noe som utgjør hele 26 % av de opprinnelig registrerte bygningene i denne kategorien i 1. omdrev.

Dette viser at formelt vern utgjør en positiv forskjell.

1.2. Samlet resultat for SEFRAK-bygninger

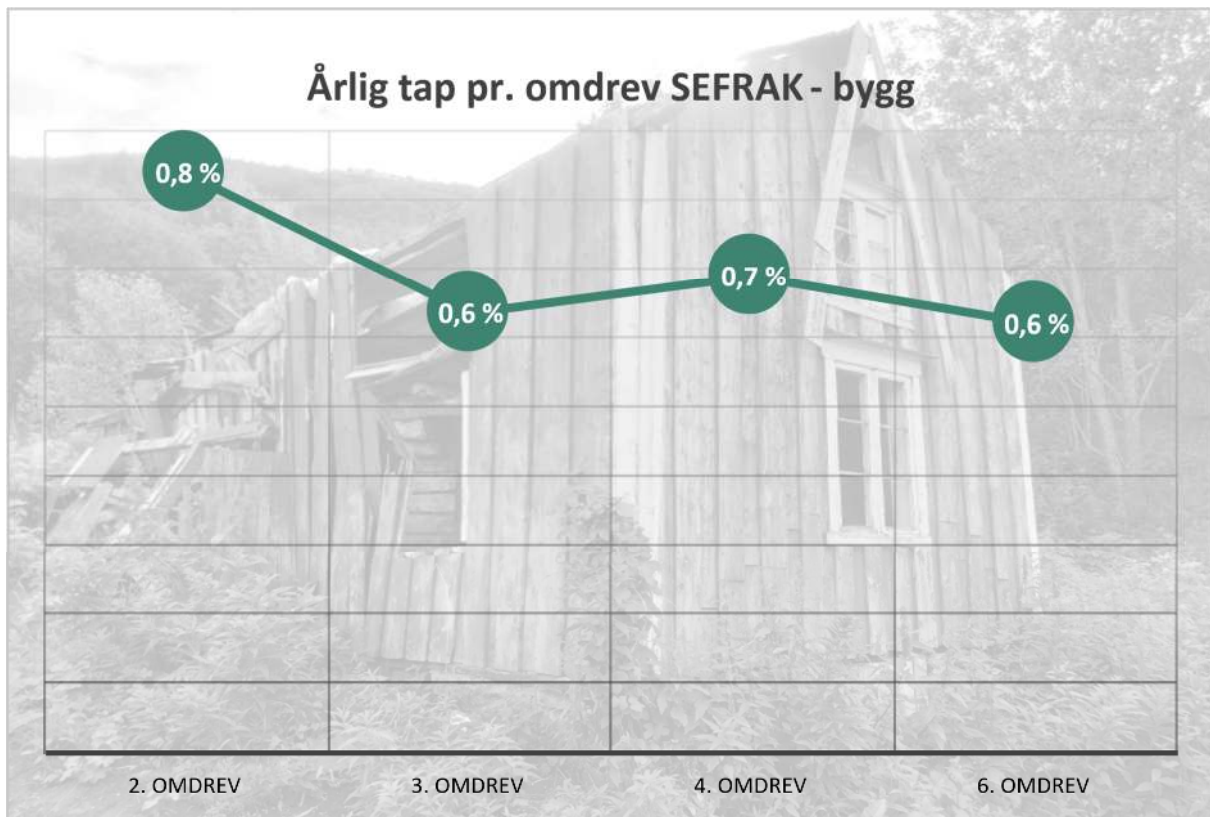
Bø kommune har vært kontrollregistrert gjennom fire omdrev (2004, 2009, 2014 og 2019). Nå i 6. omdrev (2025) er 619 bygninger registrert. Av disse var 3,7 % tapt, 8,7 % truet og 2,2 % sterkt truet. Av de tapte bygningene var 78,3 % preget av forfall i forrige omdrev. Akkumulert (samlet) tap i Bø i perioden 2004-2025 er på 26 %. Årlig tapsandel i 6. omdrev er 0,6 % som er lavere enn i forrige omdrev³ (0,7 %).

Bygninger i kategorien *driftsbygninger i tunet* har størst årlig tapsandel (1,3 %). Kategorien *bolig og våningshus* har høyest akkumulert antall tapte bygninger i 1. - 6. omdrev. 70 av opprinnelig 304 SEFRAK-registrerte i denne kategorien har gått tapt siden 1. omdrev.

---

² SEFRAK-registeret omfatter bygninger eldre enn 1900, registrert i regi av «Sekretariatet for registrering av faste kulturminner», ref. kap. 2.3.1).

³ Forrige omdrev for Bø var 4. omdrev i 2019.

Figur 1-1: Årlig tap pr. omdrev for 2. – 6. omdrev. 1. omdrev er utelatt da tapsandelen for dette var stor grunnet lang tid siden første registrering. Bø kommune ble ikke registrert i 5. omdrev.

49 % av 596 gjenstående SEFRAK-bygninger i Bø er endret. 4,4 % har større volumendringer (A: stor endring), 14,9 % har mindre volumendringer (B: middels endring), og 29,9 % har overflateendringer (C: liten endring) som tilsvarer mye av det vanlige bygningsvedlikeholdet.

Endrede bygninger har gjennomsnittlig bedre tilstand enn de uendrede. 2,7 % av de endrede er truet/sterkt truet, mens 19,3 % av de uendrede er truet/sterkt truet. Ingen bygninger med større endring (A) er truet/sterkt truet, mens 2 med middels endring (B), og 6 med liten endring (C) er truet/sterkt truet.

Bygninger knyttet til samfunnssektoren "landbruk, fiske, fangst" utgjør størst andel av undersøkelsesgrunnlaget i Bø i 6. omdrev (96 %). Bygninger knyttet til den sosiale miljøsammenhengen "arbeider, husmann, tjenestemann" har høyest akkumulert tapsandel (34 %).

9 av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Bø er vernet etter plan- og bygningsloven med hensynssone bevaring i ulike reguleringsplaner. Ingen av disse bygningene er tapt og ingen truet av forfall i 6. omdrev.

Figur 1-2: Utsikt mot Lifjell i Bø. Foto: Digitalt Museum / Anders Beer Wilse, 1938.

Kort om Bø

Bø var tidligere en kommune i Telemark fylke. Den ble slått sammen med Sauherad til Midt-Telemark kommune i 2020 som ledd i en landsomfattende kommunereform. Jordbruk er en viktig næringsvei, og brukene i Bø er større enn gjennomsnittet for fylket. Store områder med skog og fjell omkring, samt et stabilt klima, gir et godt grunnlag for kornproduksjon, husdyrhold og fruktdyrking. Vel to tredeler av jordbruksarealet blir brukt til korndyrking, men det er også stor grasproduksjon til husdyrholdet⁴.

Deler av industrien er direkte knyttet til landbruksnæringen. En av de store arbeidsplassene i Bø er avdelingen av Universitetet i Sørøst-Norge, tidligere Høgskolen i Telemark. Tettstedet Bø, som var administrasjonssenter i Bø kommune, ble videreført som administrasjonssenter i Midt-Telemark kommune (Ibid). Kommunen omfattet Bøelvas dalføre fra tre kilometer ovenfor Gvarv til Seljordsvatnet, heiområdene sør og nord for hoveddalen, samt deler av Lifjell.

Det er turisttrafikk i Lifjell-området både sommer og vinter, og Bø har flere hoteller og campingplasser, samt mange hytter. Fritidsparken Bø Sommarland, som ligger fem kilometer nord for kommunesenteret, er Skandinavias største vannpark⁵.

⁴ [Bø i Telemark - tidlegare kommune - Store norske leksikon](#)

⁵ [Bø i Telemark - tidlegare kommune - Store norske leksikon](#)

Figur 1-3 Stasjonsvegen, Bø i Telemark. Ukjent årstall. Kilde: Digitalt Museum

1.3. Nøkkeltall for samlet resultat SEFRAK-bygninger i Bø

Tabell 1-1 Aktuelle bygningstyper fordelt på ulike bygningskategorier

	Bygningskategori:	Omfatter disse bygningstypene:
	Bolighus, våningshus	Bolig, våningshus
	Bygårder	Bygård
	Driftsbygninger i tunet	Driftsbygning, fjøs/stall/låve
	Mindre uthus	Sidebygning, stabbur/loft, smie, uthus knyttet til bolig/bygård, andre mindre uthus i/nær tunet, jordkjeller
	Hus i utmark, seter	Koie, kvern, sag, seterbu/sel, seterfjøs, seterløe, utløe/sommerfjøs, andre hus i utmark, andre hus på setra
	Naust, sjøhus, fyr m.m.	Naust, sjøbu, rorbu, sjøhus/brygge, fyr mm.
	Andre hustyper	Bygdemagasin, telthus, tollbu, forretningsbygg/butikk/kontor, forsamlingshus, garasje, godsterminal, hotell/gjestgiveri/skysstasjon/kafé m.m., hytte/fritidsbolig/kirke/kapell, kraftstasjon/ transformatorstasjon, museum, næringsbygg/industri/verksted, skole, stasjonsbygning, sykehus/ institusjon, ukjent, annet
	Alle hustyper	Alle kontrollregistrerte bygninger i kommunen

Tabell 1-2: Nøkkeltall for Bø i 6. omdrev. Kategoriene «driftsbygninger i tunet» har høyest andel akkumulert tap, og er mest truet/sterkt truet. Hus i utmark og seter har høyere andel truet/sterkt truet, men omfatter kun en bygning.

Bygnings-kategori*	Andel av gjenstående bygninger	Antall undersøkt	Antall tapt	Årlig tap i 6. omdrev	Akkumulert tap 1.-6. omdrev	Andel endret	Andel truet/sterkt truet
	39,3 %	243	9	0,6 %	23 %	60 %	5,6 %
	0 %	0	0	0 %	0 %	0 %	0 %
	11,6 %	75	6	1,3 %	44 %	58 %	23,2 %
	41,8 %	256	7	0,5 %	21 %	38 %	11,2 %
	5,2 %	32	1	0,5 %	26 %	32 %	25,8 %
	0 %	0	0	0 %	0 %	0 %	0 %
	2,2 %	13	0	0 %	19 %	62 %	0 %
	100 %	619	23	0,6 %	26 %	49 %	10,9 %

*For inndelingen i kategorier og bygningstyper, se tabell 1 på forrige side.

2. INNLEDNING

2.1. Nasjonale miljømål

I St.meld.nr. 16 (2019-202) «Nye mål i kulturmiljøpolitikken» ble det presentert tre nye nasjonale mål i kulturmiljøpolitikken, med vekt på engasjement, bærekraft og mangfold⁶. Meldingen beskriver status, utfordringer, muligheter og tiltak i kulturmiljøpolitikken. For å nå målene i meldingen har regjeringen igangsatt arbeid med ny kulturmiljølov (NOU 2025: 3)⁷, og det er utarbeidet fire nye bevaringsstrategier⁸ som skal bidra til å strukturere, samordne og organisere innsatsen.

Miljøovervåking, med innsamling av data i lange tidsserier, og andre styringsdata vil være viktige virkemidler. På kulturmiljøfeltet var det i 2025 følgende miljøovervåkingsprogrammer:

1. «Klimabelastning på fredede bygninger»
2. «Verneverdige bygninger i utvalgte kommuner»
3. «Fredede arkeologiske kulturminner i utvalgte kommuner»
4. «Kulturlag i de fire store middelalderbyene»

2.2. Riksantikvaren og miljøovervåking

I miljøovervåkingsprogrammet «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner» kartlegges tap, endringer og fysisk tilstand for verneverdige kulturminner i 18 utvalgte kommuner hvert femte år. Programmet startet opp i år 2000, og ved hjelp av lange tidsserier med registerdata utarbeides det analyser som blant annet sier noe om årsakssammenhenger for tap, og forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad.⁹

Programmet er en videreføring av miljøovervåkingsprogrammet «Gamle hus da og nå 2000-2014», hvor SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn år 1900 i 18 kommuner ble kontrollregistrert hvert femte år.

Riksantikvaren ønsker en bredt anlagt miljøovervåking for å ta høyde for fremtidige problemstillinger på kulturminnefeltet:

Resultater fra miljøovervåking gir informasjon som er strategisk viktig for politikere og forvaltning. De bidrar både til å formulere nye politiske mål og revidere eksisterende mål. Miljøovervåking danner også et viktig kunnskapsgrunnlag for kulturminneforvaltningen for å avgjøre hvilke tiltak som skal settes i verk, og av hvem.¹⁰

---

⁶ Regjeringen.no, meldinger til Stortinget, lest 01.12.2020: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20192020/id2697781/>

⁷ Høring av ny kulturmiljølov, NOU 2025: 3 - regjeringen.no

⁸ Nasjonale bevaringsstrategier på plass - Riksantikvaren

⁹ Analysene vil bli publisert i overvåkingsprogrammets sluttrapport i 2031

¹⁰ Riksantikvarens hjemmeside, lest 04.09.2024: <https://www.riksantikvaren.no/prosjekter/miljoovervakning-og-overvakingsprogrammer>

2.3. Kulturminner i overvåkingsprogrammet

Overvåkingsprogrammet omfatter i utgangspunktet et stort antall SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn år 1900. Fra og med 4. omdrev (2015) ble programmet utvidet til å omfatte kommunalt verneverdige bygninger yngre enn år 1900, listeført kirker og statlige bygg i verneklasse 2¹¹. Undersøkelsen gir dermed et bredt tilfang av opplysninger om bestandsutviklingen for den eldre bygningsmassen, uavhengig av bygningenes verneverdi.

Antallet kontrollkommuner ble redusert til 10 i 4. omdrev (2015-2020), men utvidet til 17¹² i 5. omdrev (2020-2025). I 6. omdrev er alle 18 kommunene igjen med (se kart på side 16). 1.- og 2. omdrev ble gjennomført av Kulturminnekompaniet, 3.- og 4. omdrev av Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), og 5.- og 6. omdrev av Asplan Viak.

2.4. SEFRAK-bygninger

I denne undersøkelsen brukes benevnelsen «SEFRAK-bygninger» om bygninger som står oppført i SEFRAK-registeret. Dette er et landsdekkende register over bygninger eldre enn 1900. I områder der krigshandlinger eller bybranner har ødelagt eldre bebyggelse, ble også nyere bygninger registrert. Bygningene ble registrert uavhengig av verneverdi, og SEFRAK-registrering innebærer ikke i seg selv noen vernestatus.

Registeret ble etablert etter en landsomfattende feltregistrering i perioden 1975-1995. Ca. 500.000 objekter ble fotografert, kartfestet og oppmålt, og registrerings skjemaer med sort-hvitt kontaktfoto ble fylt ut for alle objekter. Deler av informasjonen på de opprinnelige registrerings skjemaene ble digitalisert og koblet til Matrikkelen. SEFRAK-registeret blir brukt som verktøy i kulturminneforvaltningen og som kulturhistorisk kildemateriale. Sort-hvitt fotoene på de opprinnelige SEFRAK-skjemaene danner sammenligningsgrunnlaget for kontrollregistreringen av SEFRAK-bygninger i dette MOV-programmet.¹³

The image shows a detailed SEFRAK registration form for a house. The form is divided into several sections:

- OBJEKT:** BØLISHUS, BAKKEGT. 3
- ESER:** Bø, navn, postadresse: FROO SANGSØRN
- BRUKER:** Bø, navn, postadresse
- ANVENDTE KORT:**
  - 1. KORTARKV-NUMMER: 0105
  - 2. FOTOARKV-NUMMER: 0104
  - 3. ØKONOMISK KARTVERK BLAD-BETEGNELSE: Bø, kommune, kvadrant, målestokk, bladnummer
  - 4. KOORDINATER: System, aksjon, Y, X
  - 5. KOMMUNE: Bø, kommune, navn, topografi, betegnelse, navn og nummer
  - 6. TOPOGR. BETEGNELSE: Bø, kommune, bladnummer, utvidelse, bladsnr.
  - 7. MATRIKSEL-BETEGNELSE: Bø, kommune, bladnummer, utvidelse, bladsnr.
  - 8. BYGNINGSNUMMER: Bø, kommune, bladnummer, utvidelse, bladsnr.
  - 9. EIENDOMMENS NAVN, DIALEKT/OPPRISJELT: Trondsengårn
  - 10. EIENDOMMENS VEG-GATEADRESSE: Bø, kommune, bladnummer, utvidelse, bladsnr.
  - 11. OPRINNELIG FUNKSJON (FORMÅL): Kode 1, 2, 3, 4
  - 12. NÅVERDENE FUNKSJON (FORMÅL): Kode 1, 2, 3, 4
  - 13. OPRINNELIG SOSIAL MILJØSAMMENHENG: 1. Embetsverk, 2. Nærings- og arbeid, 3. Tjenestemenn, 4. Merknad
  - 14. FORHOLDET TIL ANDRE HUS: 1. Sammenheng, 2. Del av anlegg, 3. Del av anlegg, 4. Merknad
  - 15. FYSISK MILJØSAMMENHENG: 1. Skanse, 2. Minne, 3. Gårdsanlegg, 4. Merknad
- REGISTRERING AV FASTE KULTURMINNER I NORGE - REGISTRERING AV HUS:** Includes a grid for measurements and a section for photographs.

Figur 2-1: Eksempel på utfylt SEFRAK-skjema med sort-hvitt kontaktfoto og enkel oppmåling av bygget. Skjemaet består av flere sider.

¹¹ Selvpålagt, etatsinternt vern gjennom sektorvise landsverneplaner.

¹² Bø, nå Midt-Telemark kommune, ble tatt ut av budsjettmessige årsaker i innspurten av 5. omdrev.

¹³ NIKU rapport nr. 101 «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner – sammendragsrapport 2000-2019»

2.4.1. Kommunalt listeførte kulturminner

Kommunalt listeførte kulturminner eller kulturmiljøer på en verneliste er forankret i et politisk vedtak i kommunen. Felles for alle er en synliggjøring av kulturminner/kulturmiljøer kommunen mener er verneverdige og bør hensyntas ved tiltak.

Siden 2011 har Riksantikvaren gjennomført KIK-prosjektet (Kulturminnekompetanse i kommunene) for å styrke kompetansen, samt å legge til rette for arbeid med kommunale kulturmiljøplaner.¹⁴ Gjennom slike planer samler kommunene inn og systematiserer kunnskap om kulturminner og kulturmiljø. Riksantikvaren har lagt til rette for at kommunalt verneverdige kulturminner kan legges inn i Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden.

2.4.2. Statlig listeførte bygninger verneklasse 2

Statlige sektorer har utarbeidet statlige verneplaner for bygningsmassen de besitter med formål å sikre og bevare et representativt utvalg kulturminner i form av byggverk og anlegg knyttet til statens virksomhet. I verneplanene er eiendomsmassen gjennomgått, og et representativt utvalg er foreslått for vern i to kategorier.

Bygg i verneklasse 1 er fredet ved forskrift av Riksantikvaren, mens verneklasse 2 er et selvpålagt, etatsinternt vern. Sistnevnte kategori, inngår i denne undersøkelsen under benevnelsen *Statens listeførte bygninger verneklasse 2*. Et juridisk vern får bygningene først ved en eventuell regulering til bevaring gjennom plan- og bygningsloven (PBL).¹⁵

2.4.3. Listeførte kirker

Listeførte kirker er kirkebygg med nasjonal verdi, og omfatter alle kirker oppført i tidsrommet 1650–1850, samt utvalgte kirker oppført etter 1850. Disse er ikke fredet etter kulturminneloven, men er underlagt særskilte saksbehandlingsregler. I henhold til «Kirkerundskrivet»¹⁶ skal saker som angår endringer i og ved listeførte kirker sendes til Riksantikvaren for uttalelse, før biskopen fatter vedtak etter kirkeloven. I tillegg skal tiltak i kirkens nærområde (60 meter) behandles av fylkeskommunen.¹⁷

---

¹⁴ Riksantikvarens hjemmeside, lest 10.11.20: <https://www.riksantikvaren.no/kik/>

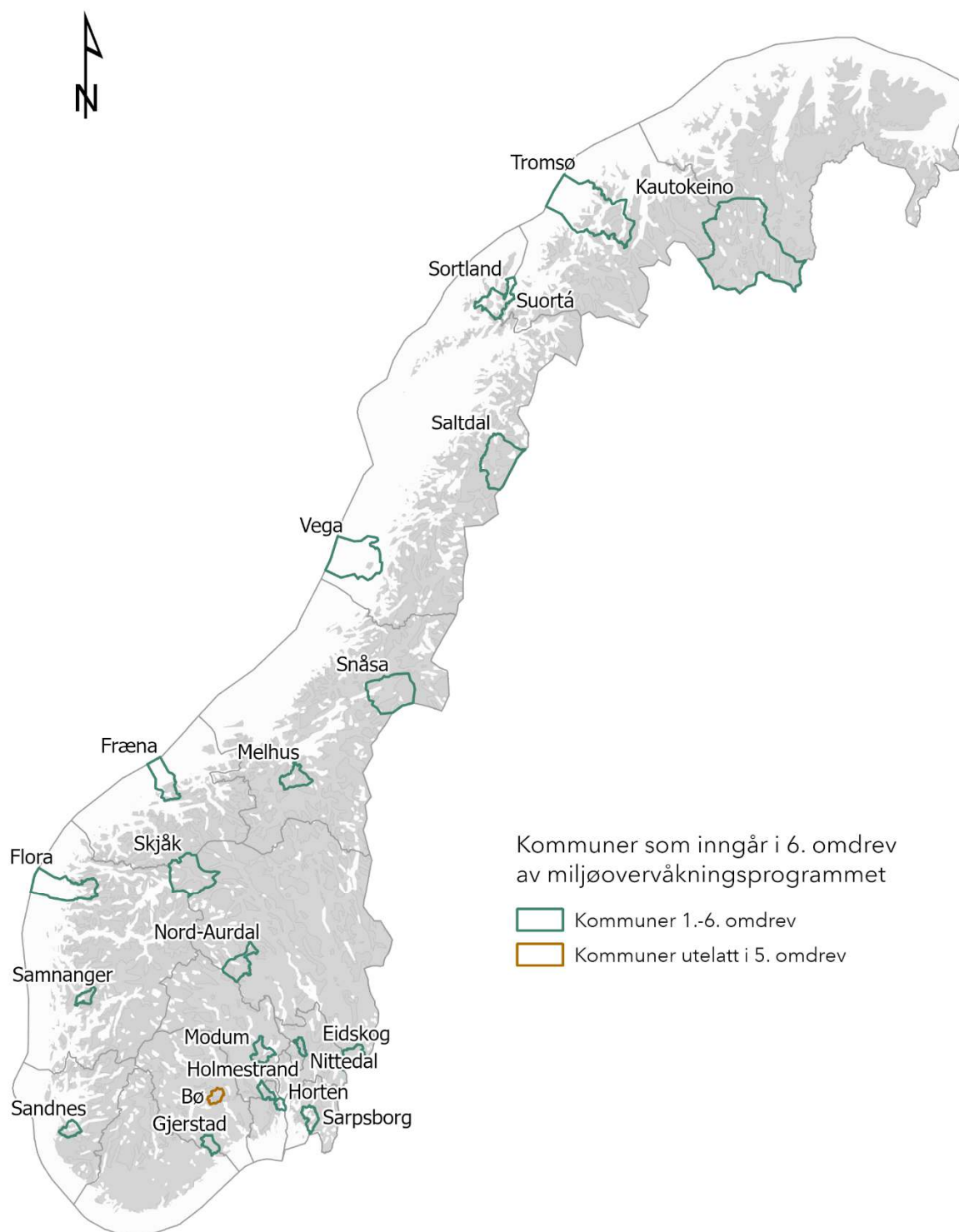
¹⁵ <https://www.riksantikvaren.no/veileder/bakgrunn-for-ske/>

¹⁶ <https://www.regjeringen.no/contentassets/00d635cb742944b2a7a441ea7f20635a/rundskriv-q-06-2020-1.pdf>

¹⁷ Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø. Rundskriv T-3/00 fra Kirke- utdannings og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet

Figur 2-2: Bø nye kirke er en langkirke fra 1875. Kirken er av tre; bygget i nygotisk stil, og har 450 plasser. Den er statlig listeført som et kirkebygg med nasjonal verdi. Kirken ble lagt til i miljøovervåkningsprogrammet i 6. ømdrev. Tilstand er intakt. Foto: AH/ASPLAN VIAK 2024 (165679687).

Figur 2-3: 18 kommuner inngår i miljøovervåkningsprogrammet «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner». Kommunene er valgt ut av Riksantikvaren med tanke på å vise et tversnitt av landets kommuner. Kartgrunnlag: Statens kartverk, Geovekst.

3. METODE

3.1. Utvalgte kommuner

De 18 kommunene som inngår i overvåkningsprogrammet, utgjør en geografisk og samfunnsmessig bredde med sikte på å vise et tverrsnitt av Norge. Utgangspunkt for utvalget er Statistisk sentralbyrås (SSB) karakteristikk av norske kommuner.¹⁸

Tabell 3-1: Karakteristikk og hovednæringer basert på SSBs kommunekarakteristikk. Inndelingen er definert på følgende vis: 10% og mer er sterkt økende, 4% -> 9% er økende, -4% -> +4% er stabilt, -4% -> -9% er avtagende og -10% og mindre er sterkt avtagende

Kontroll-år 6. omdrev	Tidl. kommune	Ny kommune etter 1.1.2020	Tidl. fylke	Nytt fylke etter 1.1.2024	Kommune Nr. (etter 1.1.2024)	Hovednæring	Karakteristikk	Befolknings- utvikling mot 2050
2025	Bø	Midt-Telemark	Telemark	Telemark	4020	Jordbruk, skogbruk, skoler og turisme	Østlandet, regionsenter	Sterkt økende
2025	Gjerstad	Gjerstad	Aust-Agder	Agder	4211	Industri, skogbruk	Sørlandet, kystnært	Stabilt
2025	Nord-Aurdal	Nord-Aurdal	Oppland	Innlandet	3451	Landbruk, service, turisme	Midt-Norge, innland	Stabilt
2026	Kautokeino	Kautokeino	Finnmark	Finnmark	5612	Reindrift, reinproduksjon	Nord-Norge, innland, samisk	Sterkt avtagende
2026	Fræna	Hustadvika	Møre og Romsdal	Møre og Romsdal	1579	Fiske, industri, landbruk	Vestlandet, kyst	Stabilt
2026	Tromsø	Tromsø	Troms	Troms	5501	Handel, offentlig virksomhet, service	Nord-Norge, kyst og innland, by	Økende
2027	Nittedal	Nittedal	Akershus	Akershus	3232	Industri, service, skogbruk	Østlandet, bynært	Sterkt økende
2027	Eidskog	Eidskog	Hedmark	Innlandet	3416	Industri, jordbruk, skogbruk	Østlandet, innland, skog	Stabilt
2027	Skjåk	Skjåk	Oppland	Innlandet	3433	Jordbruk, skogbruk, trevareindustri og turisme	Midt-Norge, innland	Sterkt avtagende
2028	Sandnes	Sandnes	Rogaland	Rogaland	1102	Handel, industri, jordbruk og service	Sørvest-Norge, by	Sterkt økende
2028	Saltdal	Saltdal	Nordland	Nordland	1840	Industri, handel, jordbruk, service og skoler	Nord-Norge, innland	Stabilt
2028	Vega	Vega	Nordland	Nordland	1815	Landbruk	Nord-Norge, øykommune, verdensarv	Stabilt
2029	Flora	Kinn	Sogn og Fjordane	Vestland	4602	Industri, oppdrettsnæring	Vestlandet, kyst og innland, by	Avtagende
2029	Snåsa	Snåsa	Nord-Trøndelag	Trøndelag	5041	Landbruk	Midt-Norge, innland, samisk	Avtagende
2029	Melhus	Melhus	Sør-Trøndelag	Trøndelag	5028	Arbeidspendling, landbruk, service	Midt-Norge, bynært	Sterkt økende
2030	Holmestrand	Holmestrand	Vestfold	Vestfold	3903	Arbeidspendling, handel, industri, jordbruk og service	Østlandet, kyst og innland, by	Sterkt økende
2030	Samnanger	Samnanger	Hordaland	Vestland	4623	Arbeidspendling, industri, jordbruk	Vestlandet, bynært	Stabilt
2030	Sarpsborg	Sarpsborg	Østfold	Østfold	3105	Handel, industri, jordbruk, service og skogbruk	Østlandet, by	Sterkt økende

¹⁸ Statistisk sentralbyrå: Kommunefakta - SSB, lest 04.09.2024

Tabell 3-2: Folketall og befolkningsutvikling i kontrollkommunene, pr. 1. januar 2024.¹⁹

Årstall for kontrollregistrering	Kommune	Folketall:						Befolkningsutvikling:					Forventet vekst:	
		1. omd (1999)	2. omd (2004)	3. omd (2009)	4. omd (2014)	5. omd (2019)	6. omd (2024)	2050	1-2. omd	2-3. omd	3-4. omd	4-5. omd	5-6. omd	2024-2050
2004-2009-2014-2019-2025	Bø (Midt-Telemark)	9 367	9 524	9 792	10 159	10 923	10 904	12 795	2 %	3 %	4 %	7 %	0 %	15 %
2000-2005-2010-2015-2020-2025	Gjerstad	2 532	2 541	2 496	2 489	2 454	2 444	2 423	0 %	-2 %	0 %	-1 %	0 %	-1 %
2000-2005-2010-2015-2020-2025	Nord-Aurdal	6 527	6 539	6 451	6 417	6 418	6 562	6 541	0 %	-1 %	-1 %	0 %	2 %	0 %
2000-2005-2010-2015-2020-2026	Kautokeino	3 150	2 997	2 935	2 914	2 848	2 848	2 550	-5 %	-2 %	-1 %	-2 %	0 %	-12 %
2000-2005-2010-2020-2026	Fræna (Hustadvika)	12 186	12 291	12 573	13 191	13 233	13 437	13 391	1 %	2 %	5 %	0 %	2 %	0 %
2001-2006-2011-2016-2021-2026	Tromsø	59 000	63 596	68 239	73 480	78 745	78 745	85 028	7 %	7 %	7 %	7 %	0 %	7 %
1994-2006-2011-2016-2021-2027	Nittedal	18 254	19 440	20 555	22 385	24 089	25 882	30 903	6 %	5 %	8 %	7 %	7 %	16 %
2002-2007-2012-2022-2027	Eidskog	6 351	6 431	6 394	6 253	6 114	6 040	6 129	1 %	-1 %	-2 %	-2 %	-1 %	1 %
2002-2007-2012-2023-2027	Skjåk	2 393	2 393	2 307	2 264	2 204	2 141	1 767	0 %	-4 %	-2 %	-3 %	-3 %	-21 %
2002-2007-2012-2017-2022-2028	Sandnes	53 092	57 737	64 565	73 142	78 439	83 702	93 609	9 %	12 %	13 %	7 %	6 %	11 %
2002-2007-2012-2017-2022-2028	Saltdal	4 863	4 688	4 710	4 703	4 880	4 880	4 749	-4 %	0 %	0 %	4 %	0 %	-3 %
2002-2007-2012-2020-2023-2028	Vega	1 403	1 380	1 288	1 223	1 232	1 208	1 209	-2 %	-7 %	-5 %	1 %	-2 %	0 %
2003-2008-2013-2018-2023-2029	Flora (Kinn)	17 654	17 619	17 437	17 870	17 822	17 349	16 489	0 %	-1 %	2 %	0 %	-3 %	-5 %
2003-2008-2013-2023-2029	Snåsa	2 403	2 296	2 176	2 156	2 100	2 114	1 996	-4 %	-5 %	-1 %	-3 %	1 %	-6 %
2003-2008-2013-2018-2023-2029	Melhus	13 579	14 457	15 679	16 546	17 560	17 560	19 615	6 %	8 %	6 %	6 %	0 %	10 %
2004-2009-2014-2024-2030	Holmestrand	19 427	20 137	21 236	22 583	24 275	26 872	33 427	4 %	5 %	6 %	7 %	10 %	20 %
2004-2009-2014-2019-2024-2030	Samnanger	2 322	2 331	2 379	2 436	2 465	2 502	2 523	0 %	2 %	2 %	1 %	1 %	1 %
2004-2009-2014-2024-2030	Sarpsborg	47 122	49 423	51 723	54 059	55 997	59 771	66 973	5 %	5 %	5 %	3 %	6 %	11 %

Figur 3-1 Lifjell Sanatorium i Bø i Telemark. Digitalt Museum / Georg Kjellerød 1906-1913. I dag er sanatoriet revet og erstattet med Lifjell turisthotell. Foto: Digitalt Museum

3.2. Tidsintervaller

Kontrollregistrering i felt har blitt gjennomført hvert femte år, men er fra 6. omdrev forlenget til hvert sjettede år²⁰. I Bø gjennomføres kontrollregistreringen av SEFRAK-registrerte bygninger for 4. gang. Bø var utelatt i 5. omdrev.

3.3. Undersøkelsesgrunnlag i 2025

3.3.1. SEFRAK-registrerte bygninger

Undersøkelsesgrunnlaget i 2025 for Bø omfattet 619 SEFRAK-bygninger.

Alle SEFRAK-bygningene som har vært med siden 1. omdrev, er eldre enn år 1900. Opprinnelig omfattet SEFRAK-registreringen 1053 bygninger i Bø. Før oppstart av miljøovervåkningsprogrammet ble 251 av disse trukket fra. Dette var bygninger yngre enn 1900, ruiner og andre typer objekter, nyere bygninger på gamle murer, vanskelig tilgjengelige bygninger og bygninger med mangelfull eller dobbel registrering.

Tabell 3-3: Tabellen viser undersøkelsesgrunnlaget for SEFRAK-registrerte bygninger i de 18 kommunene som skal kontrollregistreres i perioden 2025-2031. Røde tall markerer objekter som ble tatt ut før oppstart av 1. omdrev.

Kontrollår	Kommune	Oppr. SEFRAK-reg.	1900-talls	Ruin	Irrelevant/ukjent	1. omdr.	2. omdr.	3. omdr.	4. omdr.	5. omdr.	6. omdr.
2025	Bø	1 053	78	151	22	802	691	662	641	619	619
2025	Gjerstad	787	36	140	24	587	554	543	516	516	497
2025	Nord-Aurdal	1 832	91	88	306	1 350	1 177	1 115	1 070	1 038	1 002
2026	Kautokeino	81	36	0	0	46	23	20	19	18	17
2026	Fræna	1 287	180	167	21	919	724	702	676	676	638
2026	Tromsø	2 006	794	47	75	1 090	938	898	847	799	780
2027	Nittedal	525	135	2	37	351	276	260	249	244	235
2027	Eidskog	1 195	122	33	14	1 026	823	793	764	764	730
2027	Skjåk	1 039	14	45	75	905	753	719	689	689	650
2028	Sandnes	1 231	286	128	36	781	546	513	484	463	441
2028	Saltdal	745	104	147	30	464	391	373	353	341	327
2028	Vega	706	58	191	18	439	413	398	389	376	375
2029	Flora	810	18	92	15	685	633	602	575	533	514
2029	Snåsa	751	167	45	22	517	453	440	429	429	403
2029	Melhus	1 586	91	42	24	1 429	1 143	1 105	1 075	1 040	1 006
2030	Holmestrand	534	14	40	2	479	432	416	392	392	375
2030	Samnanger	921	241	184	30	466	364	343	324	306	298
2030	Sarpsborg	1 857	139	24	40	1 654	1 423	1 348	1 274	1 274	1 197
	Sum 6. omdrev	18 946	2 604	1 566	791	13 990	11 757	11 250	10 766	10 517	10 104

²⁰ Unntaket er Nittedal kommune, hvor 1. omdrev ble gjennomført i 1994 og 2. omdrev i 2001, samt kommunene Gjerstad, Fræna, Holmestrand, Sarpsborg, Skjåk, Snåsa og Vega som ble hoppet over i 4. omdrev. Bø kommune ble hoppet over i 5. omdrev.

3.3.2. Nye objekter lagt til i 4. og 6. omdrev

I tillegg til de opprinnelig SEFRAK-registrerte bygningene, er overvåkingsprogrammet fra og med 4. omdrev utvidet til å omfatte enkelte nye typer bygninger. Dette er bygninger omfattet av ett eller flere typer av følgende vern:

- > Bygg yngre enn år 1900 som er regulert eller avsatt til bevaring etter plan- og bygningsloven (gjennom kommuneplan, kommunedelplan eller reguleringsplan)
- > Prioritert i kommunal kulturminneplan
- > Statlig listeført i verneklasse 2
- > Listeførte kirker

I 4. omdrev er det i Bø lagt til 24, og i 6. omdrev 15 nye kommunalt verneverdige bygg. Disse objektene blir kontrollert i de påfølgende omdrevene i overvåkingsprogrammet.

3.4. Undersøkellesparametere

Ved kontrollregistreringene i hvert omdrev undersøkes bygningenes *grad av endring og tilstand*.²¹

3.4.1. Grad av endring

Tapt: Bygninger som har falt i ruin, er revet, brent eller flyttet, registreres som «tapt». Dette gjelder ikke ved flytting innen et avgrenset område, for eksempel innenfor tunet. Flytting til museum eller et annet sted registreres som tap. Tapsårsak angis dersom denne er kjent.

For SEFRAK-bygninger som har vært en del av undersøkelsen siden 1. omdrev, vurderes grad av endring i forhold til opprinnelig SEFRAK-registrering (foto og opplysninger gitt på opprinnelig SEFRAK-skjema, se Figur 2-1). Endringene for disse byggene vurderes altså ikke i forhold til forrige omdrev.

Endringsgrad: Registreres på en fire-trinns skala:

- > Uendret
- > Stor endring (A)
- > Middels endring (B)
- > Liten endring (C)

Endringsgrad A og B vurderes i forhold til stor eller middels endring av byggets volum, mens endringsgrad C i hovedsak gjelder endringer av byggets karakter ved utskifting av for eksempel kledning, taktekking, vinduer m.m.

Tap av autentisitet på detaljnivå fanges ikke opp av undersøkelsen. Endringenes kvalitet i forhold til antikvariske eller arkitektoniske hensyn vurderes ikke. Det gjøres heller ingen vurdering av verneverdi eller eventuelle endringer av denne som følge av endringer/vedlikehold.

I tillegg til endringsgrad registreres det om «deler av huset er revet», om bygningen er «tilbakeført til eldre uttrykk» eller «dokumentert stilhistorisk tilbakeført». Uviss endringsgrad på grunn av mangelfull dokumentasjon/dårlig foto i opprinnelig SEFRAK-skjema, registreres som

---

²¹ Nærmere beskrivelse av undersøkelsesparametere i vedlegg 1

«ukjent». Bygninger som ikke har blitt oppsøkt/registrert på nært hold, blant annet på grunn av vanskelig tilgjengelighet, registreres som står dersom dette er observert i felt eller bekreftet gjennom samtale med eier eller andre lokalkjente.

3.4.2. Tilstand

Bygningene registreres ved utvendig, visuell befaring som enten «intakt», «truet» eller «sterkt truet». Det er et element av skjønn i vurderingen av bygningsteknisk tilstandsgrad og i vurderingen av den glidende overgangen mellom «forfall» og «tap». Bygninger med for eksempel store setningsskader, omfattende råteskader eller sammenrast takkonstruksjon, registreres som «sterkt truet».

3.5. Kvalitative kategorier

Det er definert kvalitative kategorier²² for å analysere innsamlede registreringsdata i overvåkingsprogrammet. Kategoriene under «bygningkategori», «samfunnssektor», «sosial miljøsammenheng» og «geografiske variasjoner» er basert på systematikken i SEFRAK-registeret, der bygningene er registrert med tallkoder for en rekke underkategorier²³.

3.5.1. Bygningskategori

Bygningskategoriene i undersøkelsen er en generalisering av bygningstyper registrert under opprinnelig funksjon og formål i SEFRAK-registeret. Bygningskategoriene er standardiserte for alle kommunene og fanger ikke opp lokale variasjoner av bygningsbenevning. For detaljert oversikt, se vedlegg 3.

3.5.2. Samfunnssektor

Kategorien «samfunnssektor» er en generalisering av kategoriene knyttet til opprinnelig funksjon og formål i SEFRAK-registeret.

3.5.3. Sosial miljøsammenheng

Kategorien «sosial miljøsammenheng» er en generalisering av kategoriene knyttet til opprinnelig sosial miljøsammenheng i SEFRAK-registeret.

3.5.4. Geografiske variasjoner

For å undersøke om geografiske variasjoner²⁴ påvirker kulturminnebestanden, er det definert hensiktsmessige geografiske områder. Bø er inndelt i 2 områder: «Sentrum» og «Periferi». For mer informasjon om kretsinndeling, se kapittel 4.8.

---

²² Oversikt over kvalitative kategorier presenteres i vedlegg 3

²³ Riksantikvaren 1979: Registrering av faste kulturminner i Norge. C Kodeliste for registrering av hus, rubrikk 28.

²⁴ Detaljert oversikt over geografiske områder i vedlegg 4

3.6. Datainnhenting

3.6.1. Feltarbeid

Alle de 619 bygninger som utgjør undersøkelsesgrunnlaget i 6. omdrev ble befart under feltarbeidet. For Bø ble dette gjennomført i juni 2025 av tre registratorer.

Før hver feltdag fordeles registreringsområder og objekter mellom registratorene. Registreringen er utvendig og basert på visuell kontroll. Alle objekter markert i nettbrettet oppsøkes, bortsett fra dem med grå trekant, som enten er tapt eller i ruin og derfor ikke inngår i overvåkingsprogrammet. Alle besøkte bygg fotograferes, og endringsgrad og tilstand vurderes på stedet. Eiere varsles gjennom annonse og omtale i lokalavisa samt på kommunens nettsider før og under feltarbeidet. Registratorene forsøker å kontakte eier ved å ringe eller banke på døren, identifiserer seg og informerer om miljøovervåkingsprogrammet dersom eier er hjemme, og ber om tillatelse til fotografering.

I feltarbeidet ble det benyttet nettbrett med en spesialtilpasset utgave av appen «Feltregistrering», utviklet av Asplan Viak. Appen viser digitalt kart som via nettbrettets GPS til enhver tid viser status for registrerte objekter og hvor registratoren befinner seg. Foto fra forrige omdrev, sammen med det opprinnelige SEFRAK-skjemaet, er lagret lokalt på nettbrettet. Nye foto tas med nettbrettet og kobles automatisk mot det aktuelle objektet.

I etterkant av feltarbeidet ble registreringene kvalitetssikret via kartverktøyet «Adaptive» utviklet av Asplan Viak. Dette er en web-basert kartportal der både bruker og administrator enkelt forvalter hva som er synlig, og setter opp datasett for dataforvaltning. «Adaptive» gir tilgang til søk og sortering på objekter og eventuelt supplering av data. Fra dette kartverktøyet tas det ut kommunevise datasett som bearbejdes videre i en Excel-basert analysemodell.

Figur 3-2 Oppslag i lokalavisa og på kommunens hjemmeside var viktig for å informere huseiere om feltarbeidet. Foto: Oppslag i Bø blad, 27.05.2025.

3.6.2. Feilretting i datagrunnlag

Under feltarbeidet ble det oppdaget 7 objekter som var forvekslet med annen bygning eller hadde feil koordinater i datagrunnlaget mottatt fra Riksantikvaren. Lokaliseringen rettes på stedet i feltregistreringsappen. I etterkant rettes eventuelt gnr/bnr. og bygningsnummer.

16 objekter manglet koordinater i datagrunnlaget. Disse er lokalisert ved hjelp av informasjon og foto i SEFRAK-skjemaet, tidligere registreringsfoto, eldre flyfoto og kart.

3.7. Planstatus

Planstatus²⁵ for de undersøkte bygningene/kulturminnene innhentes fra Askeladden, GeoNorge eller fra kommunene, supplert med direkte kontakt med kommunenes administrasjon. Aktuelle plantyper kan være kommuneplan, kommunedelplan, kulturmiljøplan, spesialområde bevaring etter plan- og bygningsloven (PBL 1985), eller hensynssone H570 (PBL 2008) og kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse.

3.8. Virkemidler for bevaring av kulturminner og kulturmiljø

En oversikt over virkemidler for bevaring av kulturminner i de enkelte kommunene blir presentert i de årlige kommunevise rapportene, se kapittel 6, «Virkemidler for bevaring». Aktuelle virkemidler kan være planverk, stedsanalyser, kulturminneregistreringer, informasjon, rådgivning, økonomiske tilskuddsordninger og verdiskapingsprogrammer.

3.9. Samlet vurdering av alle kommuner i sluttrapporten

I forbindelse med sluttrapporten i 2031 vil data for de ulike kommuner sammenlignes ut fra en inndeling av kommunene i grad av sentralitet. Dette gir grunnlag for å se hvorvidt ytre faktorer som befolkningsutvikling, bosetting, nærhet til arbeidsmarked og tjenester mm. har betydning for utviklingen av endringer, tap og tilstand.

I sluttrapporten vil vi også se på nasjonale trender over tid med hensyn til hvilke kulturminnetyper som er mest utsatt for endringer, tap og forfall, og om dette varierer ut fra kommunenes beliggenhet (innland/kyst), i tettbygde eller spredtbygde områder, omfang av formelt vern osv.

3.10. Bearbeiding og lagring av data

3.10.1. Registreringsdata

Registreringsdata samles i Excel-tabell sammen med grunddata fra Matrikkelen, SEFRAK-registeret og andre databaser. Statistikk for tall, grafer og tabeller i denne rapporten kommer fra en analysemodell utarbeidet i Excel. Asplan Viak forvalter og er ansvarlig for datagrunnlaget

---

²⁵ Detaljert oversikt over planstatuskategorier i vedlegg 2

underveis i perioden 2025–2031. Riksantikvaren mottar årlige kopier av rådataene / grunnlagsdataene.

3.10.2. Foto

Foto av de undersøkte bygningene merkes med et unikt ID-nummer. Dette ID-nummeret gjenfinnes i datagrunnlaget lagret i Excel. Fotomaterialet fra kontrollregistreringen lagres digitalt hos Riksantikvaren.

3.10.3. Kart

Excel-tabellen med de registrerte bygningene inneholder koordinater (geografisk koordinatsystem: 4326 WGS 84 Lon/lat) som gir muligheter for digital kartfesting av alle objektene. Nye objekter, slike som listeførte kirker, kommunalt verneverdige og statlig listeførte bygninger som ikke allerede er kartfestet i Askeladden eller andre databaser, kartfestes som punkt ved hjelp av bygningsnummer (BID) i Matrikkelen. Enkelte mindre bygninger har ikke bygningsnummer. I disse tilfellene kartfestes objektene manuelt via den digitale kartløsningen.

3.10.4. Rapportering

Resultatet av feltarbeidet blir presentert i kommunevise rapporter. Rapportene inneholder også kart som viser endringer, tilstand og planstatus for de enkelte objektene. Rapportene publiseres på Riksantikvarens hjemmesider²⁶.

3.11. Metodiske bemerkninger

3.11.1. Ulike tidsintervaller i 1. omdrev

Den opprinnelige SEFRAK-registreringen ble gjennomført innenfor en periode på 20 år, og i forskjellige perioder fra kommune til kommune. Bø kommune gjennomførte sine registreringer i perioden 1984-1988. Kontrollregistreringene er gjennomført hvert femte år fra år 2004²⁷. Tapstallene for 1. omdrev spenner derfor over et større tidsrom og kan følgelig ikke sammenlignes med senere tapstall, eller med andre kommuner. Resultatene fra de følgende omdrevene gir grunnlag for sammenligning mellom omdrev og kommuner.

3.11.2. Åtte kommuner utelatt i 4. omdrev og en kommune utelatt i 5. omdrev

Kommunene Eidskog, Fræna, Gjerstad, Holmestrand, Sarpsborg, Skjåk, Snåsa og Vega ble utelatt i 4. omdrev, Bø ble utelatt i 5. omdrev. Dette innebærer et sprang på 10 år mellom 3. og 4.- eller 5. omdrev, mens de øvrige har et sprang på 5 år. For disse kommunene blir tallene interpolert²⁸ slik at en får fram et sammenlignbart gjennomsnitt for 4.- og 5. omdrev.

3.11.3. Ny tilstandskategori i 3. omdrev

I 1. og 2. omdrev ble bygningstilstanden kun registrert som «intakt» eller «sterkt truet». I 3. omdrev ble «truet» innført som ny kategori. Objekter som i 1. og 2. omdrev var karakterisert som

²⁶ Verneverdige bygninger i utvalgte kommuner - Riksantikvaren

²⁷ Med unntak av Nittedal som ble kontrollregistrert første gang i 1994

²⁸ Interpolere: Beregne verdier som ligger mellom en serie verdier man kjenner

«sterkt truet», ble da endret til «truet». Dette er en metodisk endring som kan gi avvik i resultatene for bygningsteknisk tilstand i 3. og senere omdrev, i forhold til de to første omdrevene.

3.11.4. Nye endringskategorier i 3. omdrev

I 3. omdrev ble det innført tre nye endringskategorier: «deler av bygning revet», «tilbakeført til eldre uttrykk» og «dokumentert stilhistorisk tilbakeført». For å sikre sammenligningsgrunnlaget, er alle bygninger registrert etter endringsgrad A, B eller C (jf. kap. 4.3), og de nye kategoriene registrert i tillegg.

3.11.5. Dokumentert stilhistorisk tilbakeført

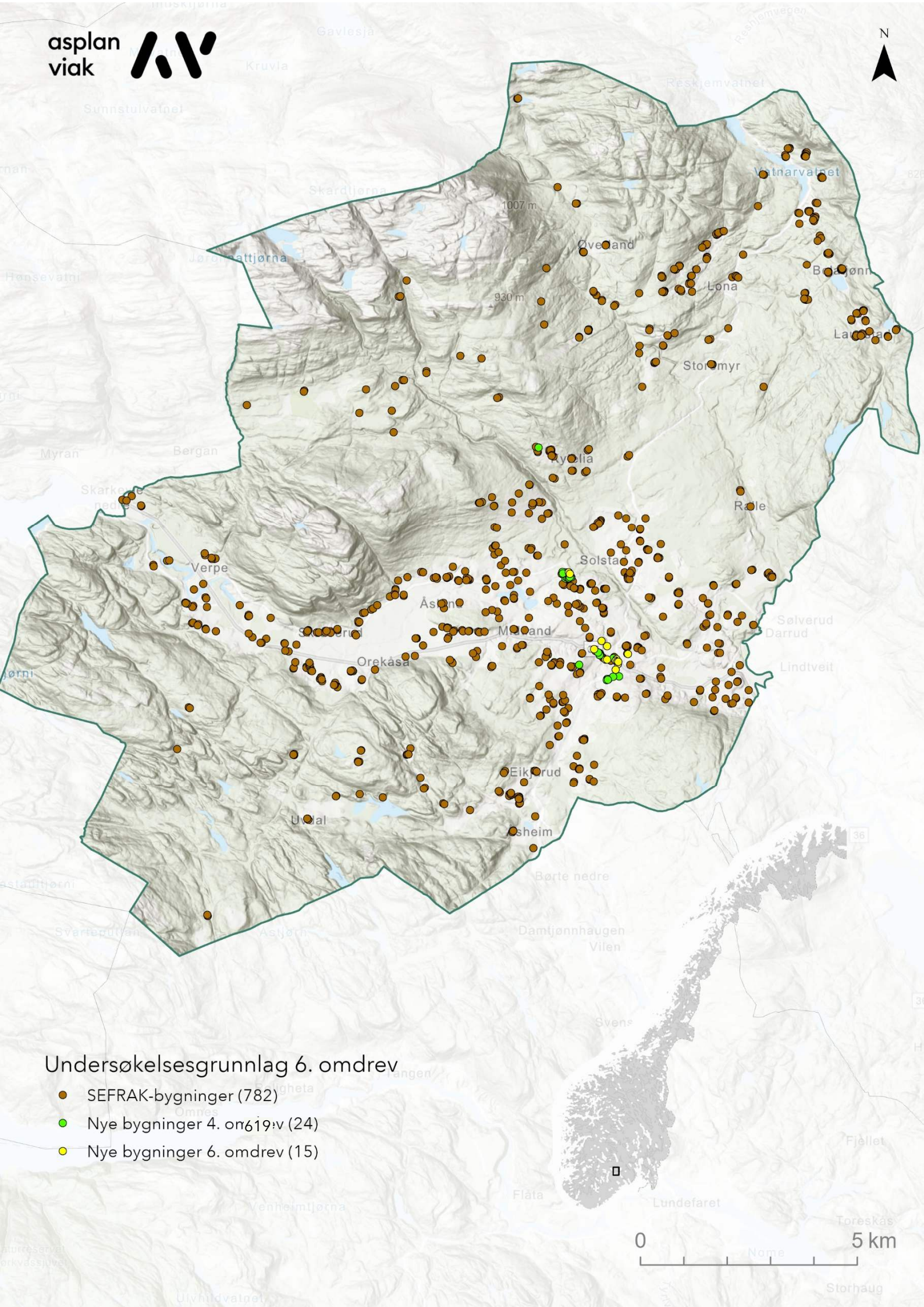
Bygningene vil bare unntaksvis bli registrert som «dokumentert stilhistorisk tilbakeført», ettersom feltkontrollen ikke er basert på intervju med eier.

3.11.6. Gjenoppstått

Tapte bygninger tas ut av undersøkelsesgrunnlaget og besøkes ikke i neste omdrev. Det vil derfor være vanskelig i senere omdrev å fange opp om en bygning har gjenoppstått etter å ha blitt midlertidig demontert. Ingen bygninger er registrert som gjenoppstått i Bø i 6. omdrev.

Figur 3-3: Restaurantbygget i Bø sentrum, er et av flere bygg oppført etter 1900 som er regulert til bevaring i sentrumsplan for Bø, og lagt til i 4. og 6. omdrev. Dette bygget ble lagt til i 4. omdrev og er vurdert til «intakt», og med «C-endring». Foto: AR/ ASPLAN VIAK 2025 (165702433).

Undersøkelser grunnlag 6. omdrev

- SEFRAK-bygninger (782)
- Nye bygninger 4. og 6. runde (24)
- Nye bygninger 6. omdrev (15)

0 5 km

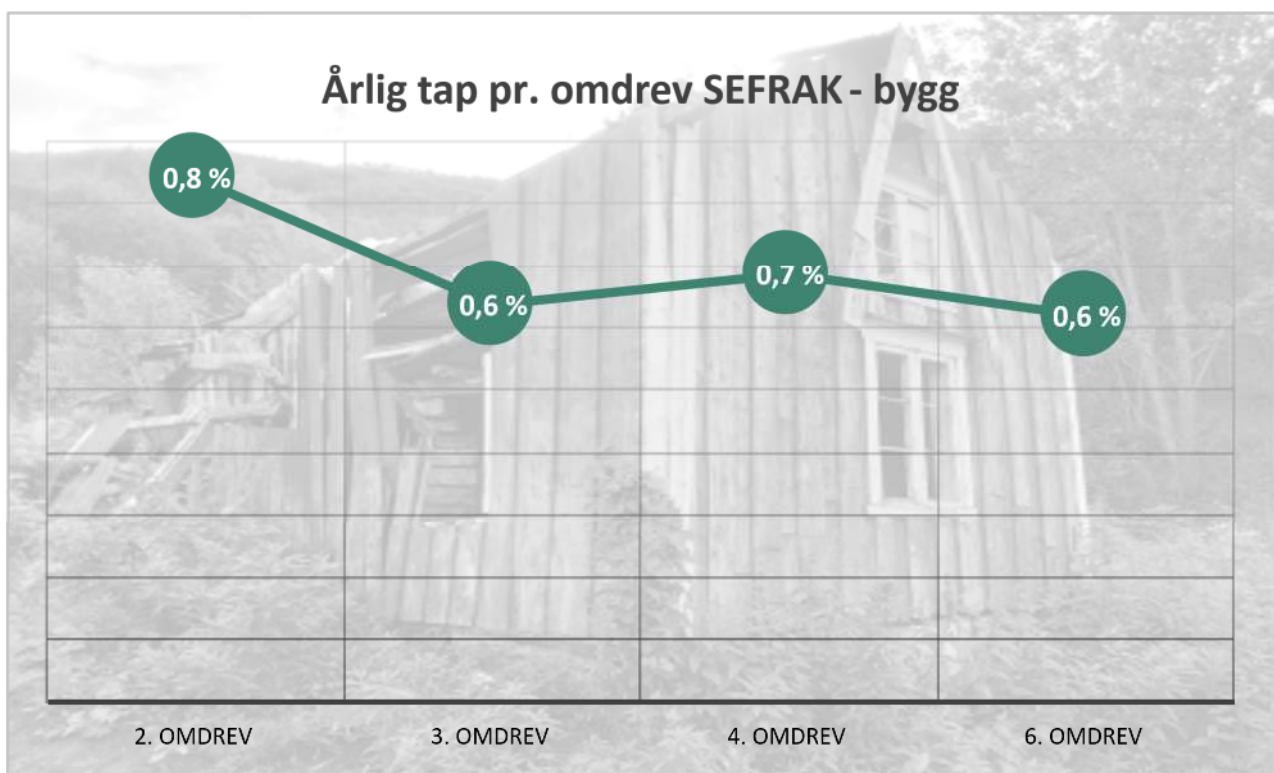
0 5 km

4. RESULTAT

I dette kapittelet presenteres resultater fra registreringen av tap, tilstand og endring for de registrerte bygningene i Bø.²⁹ Tallene for tap, tilstand og endringsgrad blir analysert i forhold til ulike kategorier av bygningstype, samfunnssektor, sosial miljøsammenheng og geografiske områder. Enkelte av underkategoriene har så lavt antall bygninger at det er vanskelig å peke på tendenser på grunnlag av resultatene.

4.1. Tap

SEFRAK-registrerte bygninger: 619 SEFRAK-bygninger ble undersøkt i 6. omdrev i Bø. 23 av disse har gått tapt siden forrige omdrev, noe som gir en årlig tapsandel i dette omdrevet på 0,6 %. Dette er noe lavere enn i forrige omdrev³⁰ (0,7 %), som for Bø sin del var 4. omdrev.

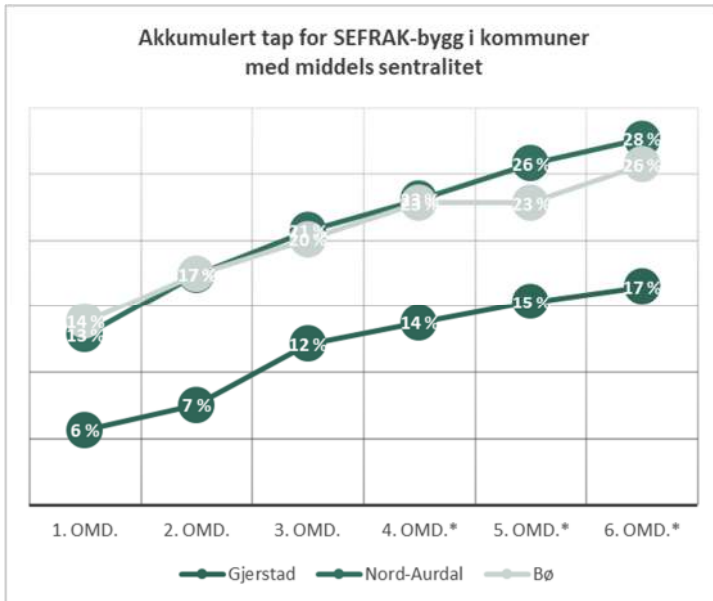
Figur 4-1: Årlig tap pr. omdrev for Bø 2., 3. 4.- og 6. omdrev. ³¹. *5. omdrev er utelatt.

Av de opprinnelige 802 SEFRAK-bygningene som inngikk i undersøkelsesgrunnlaget for Bø ved første omdrev i 2004, er til sammen 206 tapt, slik at det akkumulerte tapet er på 26 %.

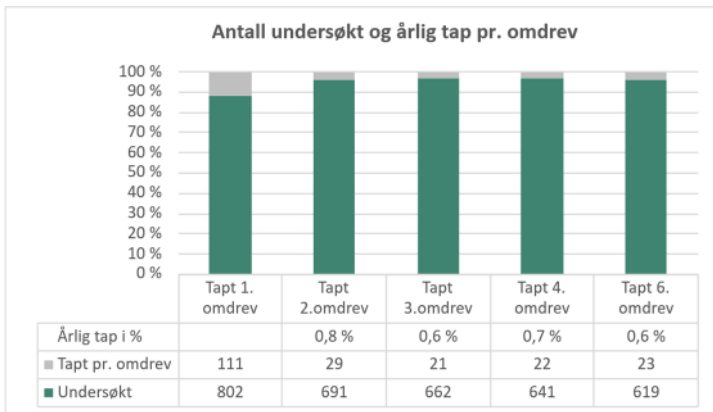
²⁹ Detaljert resultatoversikt i vedlegg 5

³⁰ 4. omdrev er forrige omdrev for Bø kommune da den ble utelatt fra 5. omdrev.

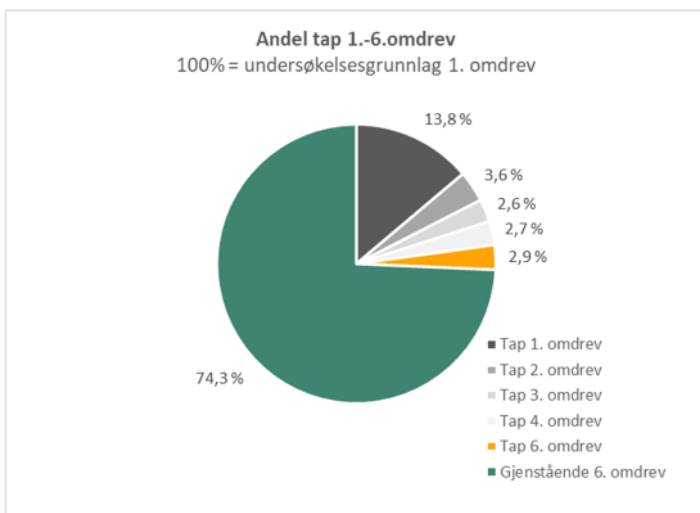
³¹ 1. omdrev er utelatt da tapsandelen for dette var stor på grunn av lang tid siden første registrering.

Figur 4-2: Akkumulert tap i prosent for 3 middels sentrale kommuner som er registrert i 6. omdrev.

Figur 4-3: Antall undersøkt og årlig tap pr. omdrev for Bø kommune.

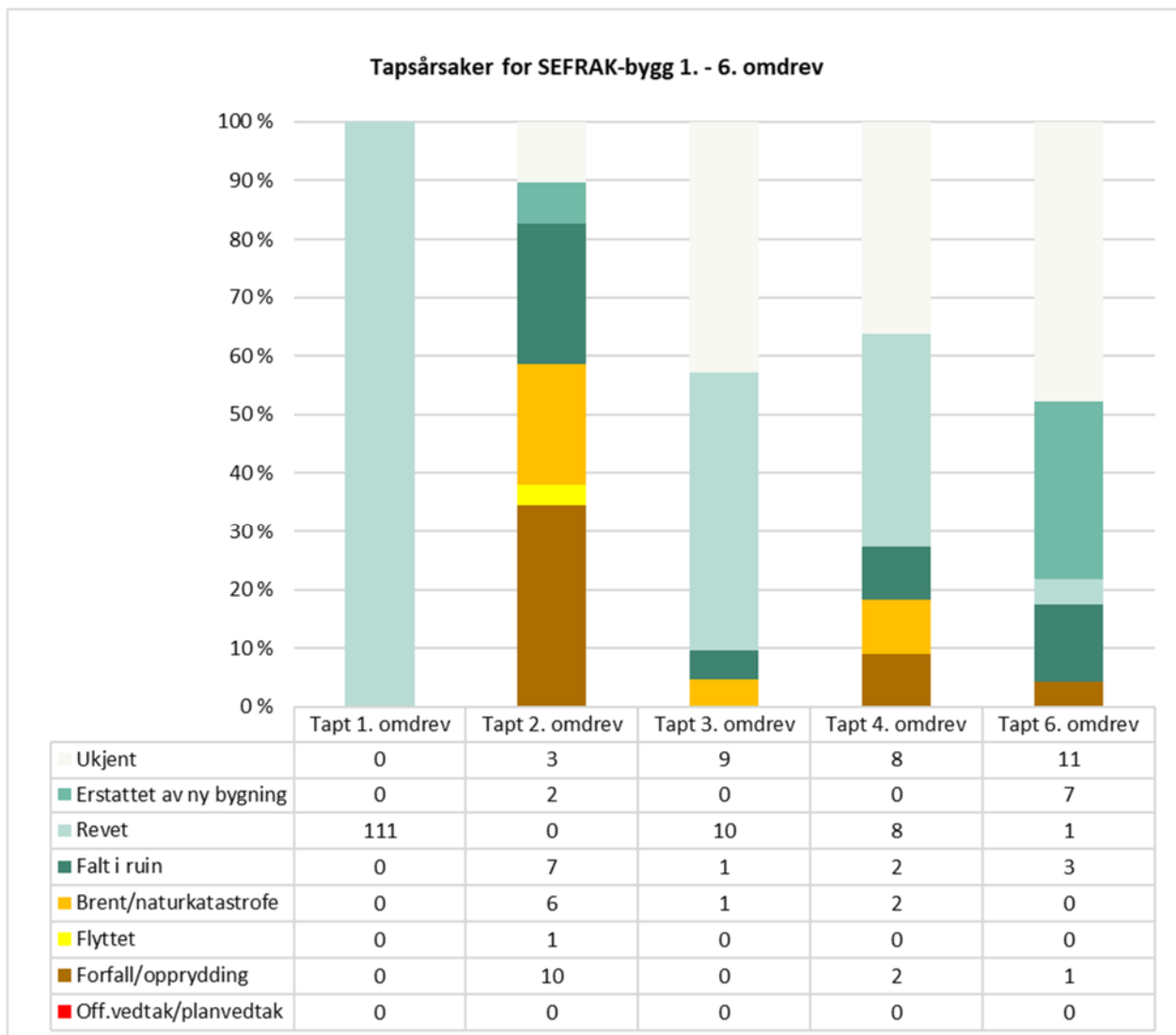
Figur 4-4: Andel tap Bø 1.- 6. omdrev. 5. omdrev er utelatt.

4.2. Tapsårsaker

SEFRAK-registrerte bygninger: 23 bygninger i Bø har gått tapt siden forrige undersøkelse i 2019. 18 av disse var registrert som truet/sterkt truet i 4. omdrev. 1 av de tapte bygningene var revet, 3 falt i ruin og 7 erstattet av ny bygning. 11 bygg har ukjent tapsårsak.

5 bygninger som var registrert som intakt i 4. omdrev har blitt erstattet av ny bygning. 4 av disse var våningshus/bolig, 1 var mindre uthus.

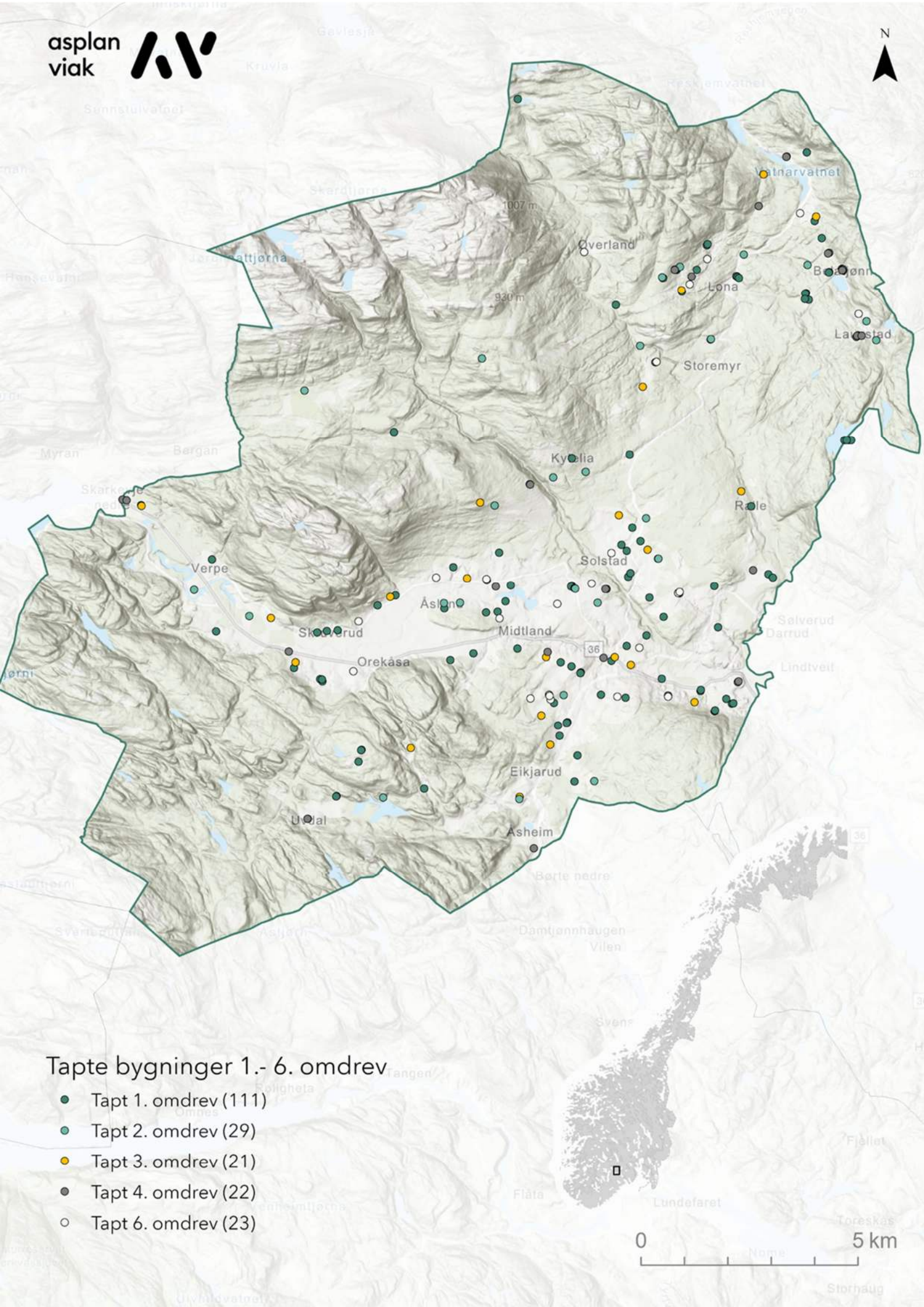
Til sammen 21 bygninger ble registrert som sterkt truet i Bø i 4. omdrev, mens 13 bygninger er sterkt truet i 6. omdrev. Bygningsforfall kan være en langsom prosess, slik at alle forfalne bygninger representerer et mulig fremtidig bygningstap.

Figur 4-6: Tapsårsaker SEFRAK-bygg 1.- 6. omdrev. *5.omdrev er utelatt.

Figur 4-7 Eldre våningshus som var «intakt» i 4. omdrev har blitt revet og erstattet med nytt og moderne bolighus i 6. omdrev. Foto: AR/ ASPLAN VIAK 2025 (165705629).

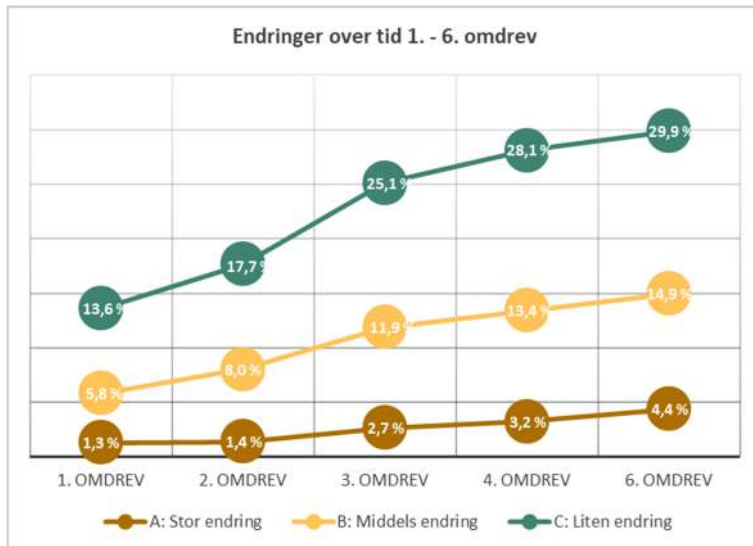
Tapte bygninger 1.- 6. omdrev

- Tapt 1. omdrev (111)
- Tapt 2. omdrev (29)
- Tapt 3. omdrev (21)
- Tapt 4. omdrev (22)
- Tapt 6. omdrev (23)

0 5 km

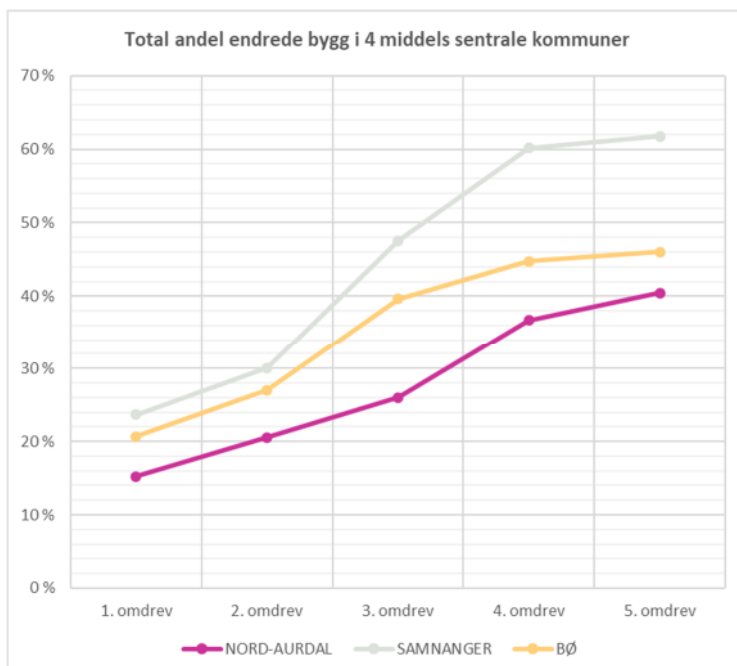
4.3. Endring ABC

SEFRAK-registrerte bygninger: Andelen bygninger i Bø som har større (A) volumendringer har økt med 1,2 % fra 4. til 6. omdrev, mens andelen bygg med middels endring (B) har økt med 1,7 % siden 4. omdrev.

Figur 4-8: Endringer over tid 2.- 6. omdrev for Bø kommune.

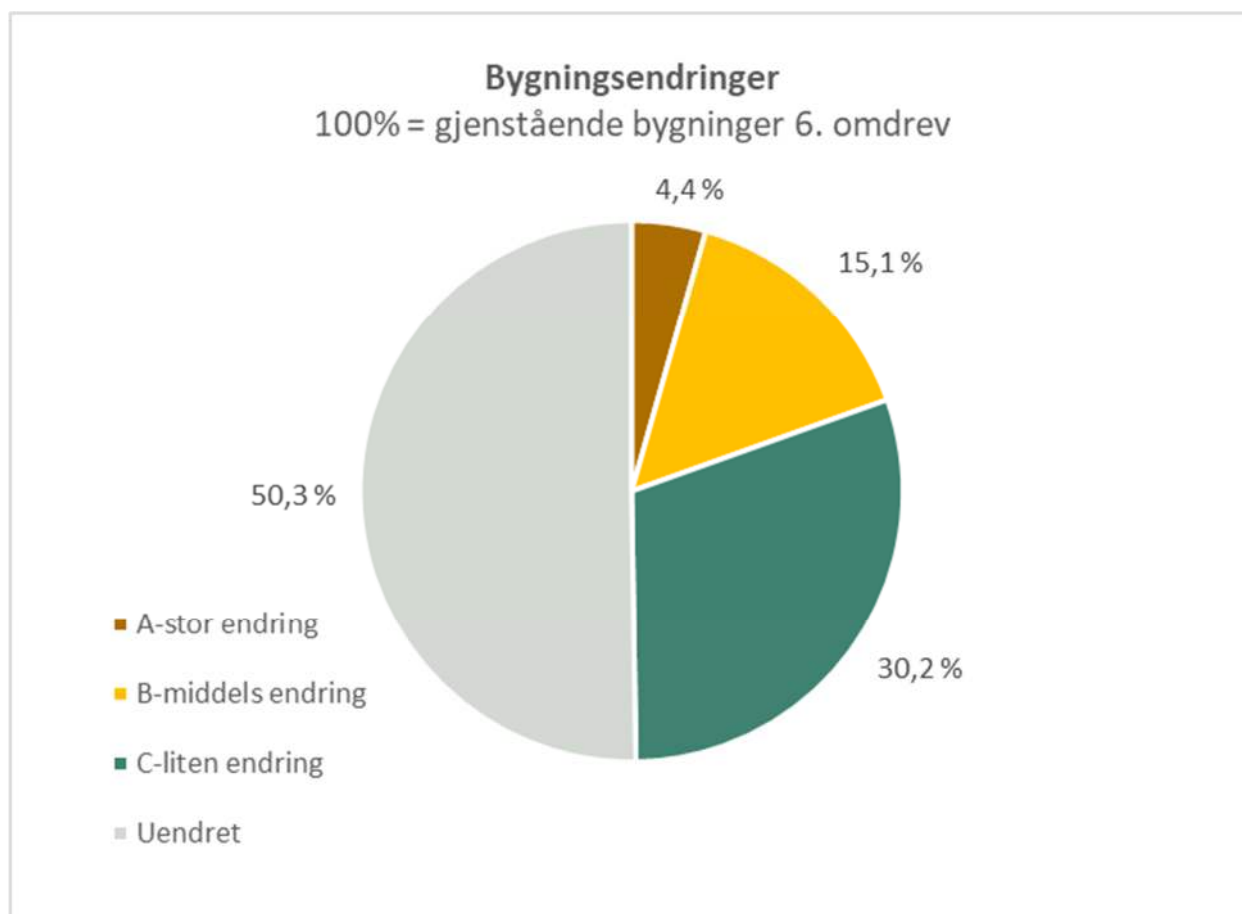
4,4 % av de 596 gjenstående SEFRAK-bygningene har større volumendringer (A-endring), og 14,9 % har mindre volumendringer (B-endring). 29,9 % har overflateendringer (C-endring), som er endring av bygningens karakter gjennom generelt vedlikehold, for eksempel ved utskifting av panel, takbelegg og vinduer/listverk.

Figur 4-9: Sammenligning andel alle endrede SEFRAK-bygg (A, B og C-endring) i 3 lite/mindre sentrale kommuner kontrollregistrert 2020 - 2025.

Tabell 4-1: Endringer på 596 gjenstående SEFRAK-bygninger i Bø i 1. - 6. omdrev. *5. omdrev interpolert.

	Gjenstående antall	Alle endrede		A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står/ukjent		Uendret	
		antall	%	antall	%	antall	%	antall	%	antall	%	antall	%
1. omdrev	691	143	20,7 %	9	1,3 %	40	5,8 %	94	13,6 %	40	5,8 %	508	73,5 %
2. omdrev	662	179	27,0 %	9	1,4 %	53	8,0 %	117	17,7 %	43	6,5 %	440	66,5 %
3. omdrev	641	254	39,6 %	17	2,7 %	76	11,9 %	161	25,1 %	12	1,9 %	375	58,5 %
4. omdrev	619	277	44,7 %	20	3,2 %	83	13,4 %	174	28,1 %	0	0,0 %	342	55,3 %
5. omdrev	607,5	285	46,9 %	23	3,8 %	86	14,2 %	176	29,0 %	4	0,6 %	319	52,5 %
6. omdrev	596	293	49,2 %	26	4,4 %	89	14,9 %	178	29,9 %	7	1,2 %	296	49,7 %

Figur 4-10: Bygningsendringer på 596 gjenstående SEFRAK-bygninger i Bø i 6. omdrev.

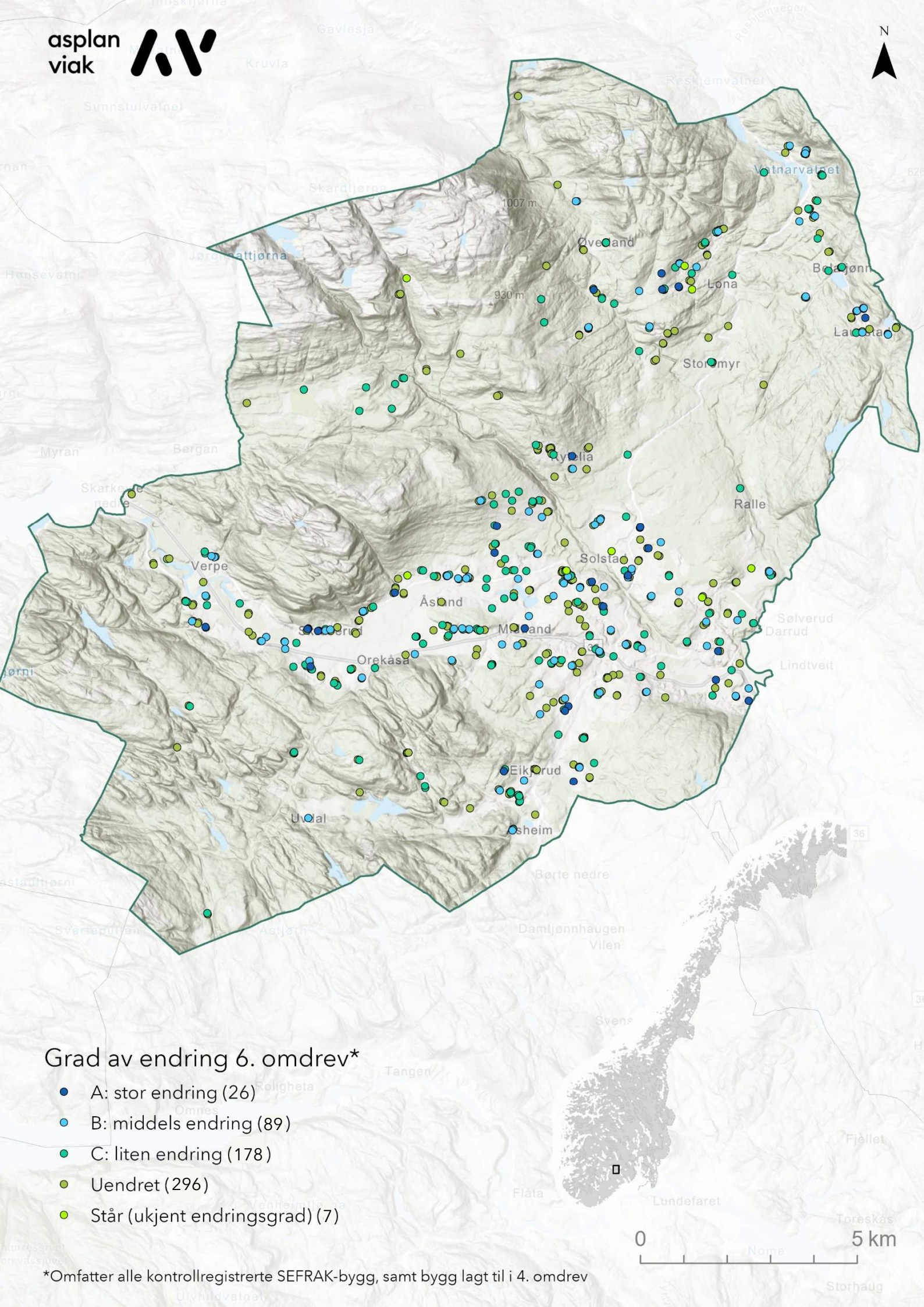
C - endring Dette stabburet på plassen Harpestå (165678214) har fått ny taktekkning siden bygget første gang ble registrert i SEFRAK i 1987. Utskifting av taktekkning er en mindre endring (C). Foto: AH/Asplan Viak, 2025

B - endring Et eksempel på en middels volumendring (B). Etter at eldhuset (165670752) ble SEFRAK-registrert i 1987 har den fått et mindre tilbygg som underordner seg helheten. Foto: MMS/Asplan Viak, 2025

A - endring Eksempel på stor endring (A). Bygget har gjennomgått flere endringer siden det ble SERAK-registrert i 1985. Våningshus (165704274). Foto: MMS/Asplan Viak, 2025.

Grad av endring 6. omdrev*

- A: stor endring (26)
- B: middels endring (89)
- C: liten endring (178)
- Uendret (296)
- Står (ukjent endringsgrad) (7)

*Omfatter alle kontrollregistrerte SEFRAK-bygg, samt bygg lagt til i 4. omdrev

4.4. Annen endring

SEFRAK-registrerte bygninger: I 6. omdrev er det registrert 15 tilfeller hvor deler av bygningen er revet, og 3 der bygningen er tilbakeført til eldre uttrykk. Ingen bygninger er dokumentert stilhistorisk tilbakeført.

Tabell 4-2: Andre endringer for SEFRAK-registrerte bygg fordelt på bygningskategorier i Bø i 6. omdrev.

ANNEN ENDRING 6. OMDREV	Bolighus, våningshus	Bygård	Driftsbygninger i tunet	Hus i utmark, seter	Naust, sjøhus, fyr m.m.	Mindre uthus i/nær tunet	Andre hustyper	Totalsum
Deler av hus revet	6	0	5	1	0	2	1	15
Tilbakeført til eldre uttrykk	3	0	0	0	0	0	0	3
Dokumentert stilhistorisk tilbakeført	0	0	0	0	0	0	0	0

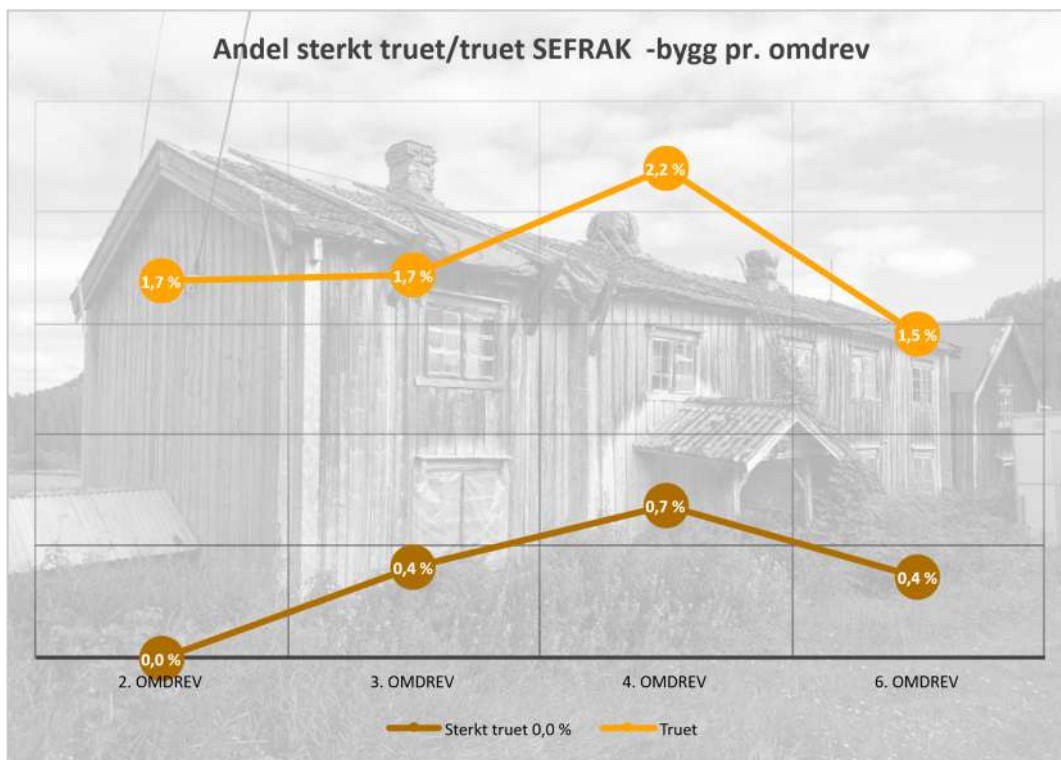
Tabell 4-3 Dette våningshuset (165725220) i Stygge-dalen er registrert som intakt i samtlige omdrev. Bygger gikk fra «ingen endring» til «C: liten endring» nå i 6. omdrev. Dette skyldes at deler av huset - inngangspartiet - er blitt revet. Foto: AR/Asplan Viak, 2025.

4.5. Tilstand

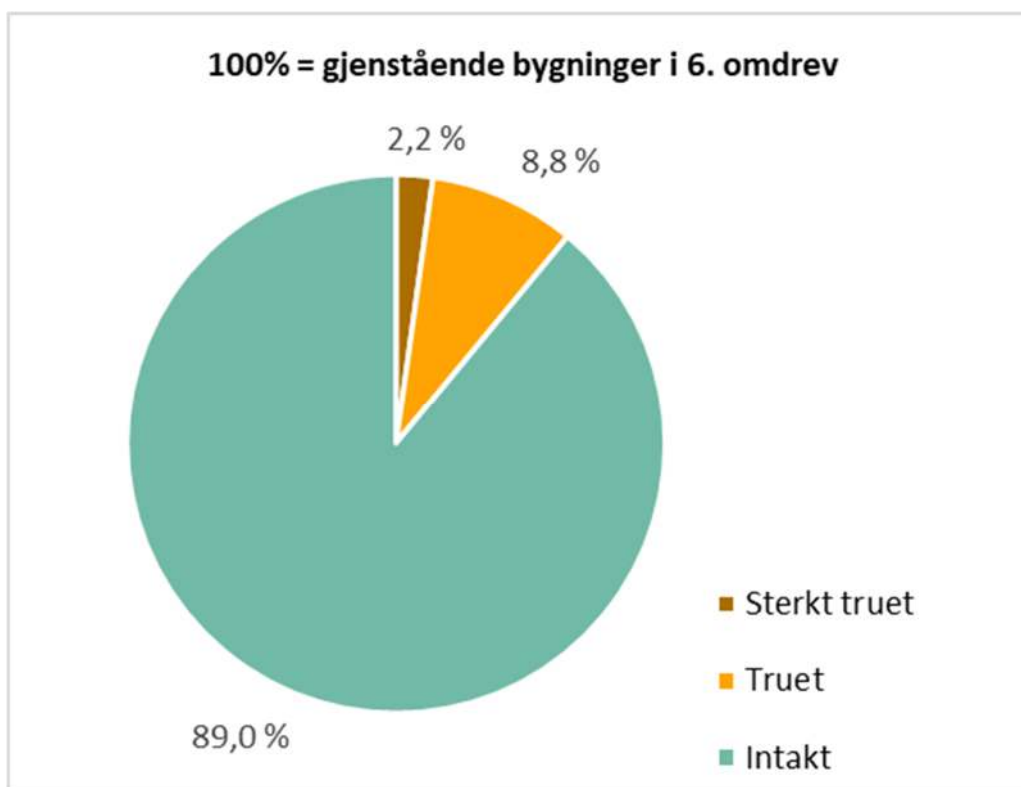
SEFRAK-registrerte bygninger: I 6. omdrev er 13 bygninger (2,2 %) av de 596 gjenstående bygninger i Bø i svært dårlig teknisk tilstand (sterkt truet). 52 bygninger (8,7 %) er i dårlig teknisk tilstand (truet) og bærer preg av manglende vedlikehold over lengre tid. En vesentlig årsak til at antallet truede og sterkt truede bygninger går ned, er at 18 av disse har gått tapt siden forrige kontrollregistrering. De øvrige 88 % er intakt og i normalt god tilstand.

Tabell 4-4: Bygningsteknisk tilstand for gjenstående bygninger i Bø 1.- 6. omdrev.

	Gjenstående antall	Sterkt truet		Truet		Intakt		Ukjent	
		antall	%	antall	%	antall	%	antall	%
1. omdrev	691	0	0,0 %	47	6,8 %	644	93,2 %	0	0,0 %
2. omdrev	662	0	0,0 %	56	8,5 %	606	91,5 %	0	0,0 %
3. omdrev	641	13	2,0 %	55	8,6 %	573	89,4 %	0	0,0 %
4. omdrev	619	21	3,4 %	68	11,0 %	530	85,6 %	0	0,0 %
6. omdrev	596	13	2,2 %	52	8,7 %	526	88,3 %	5	0,8 %

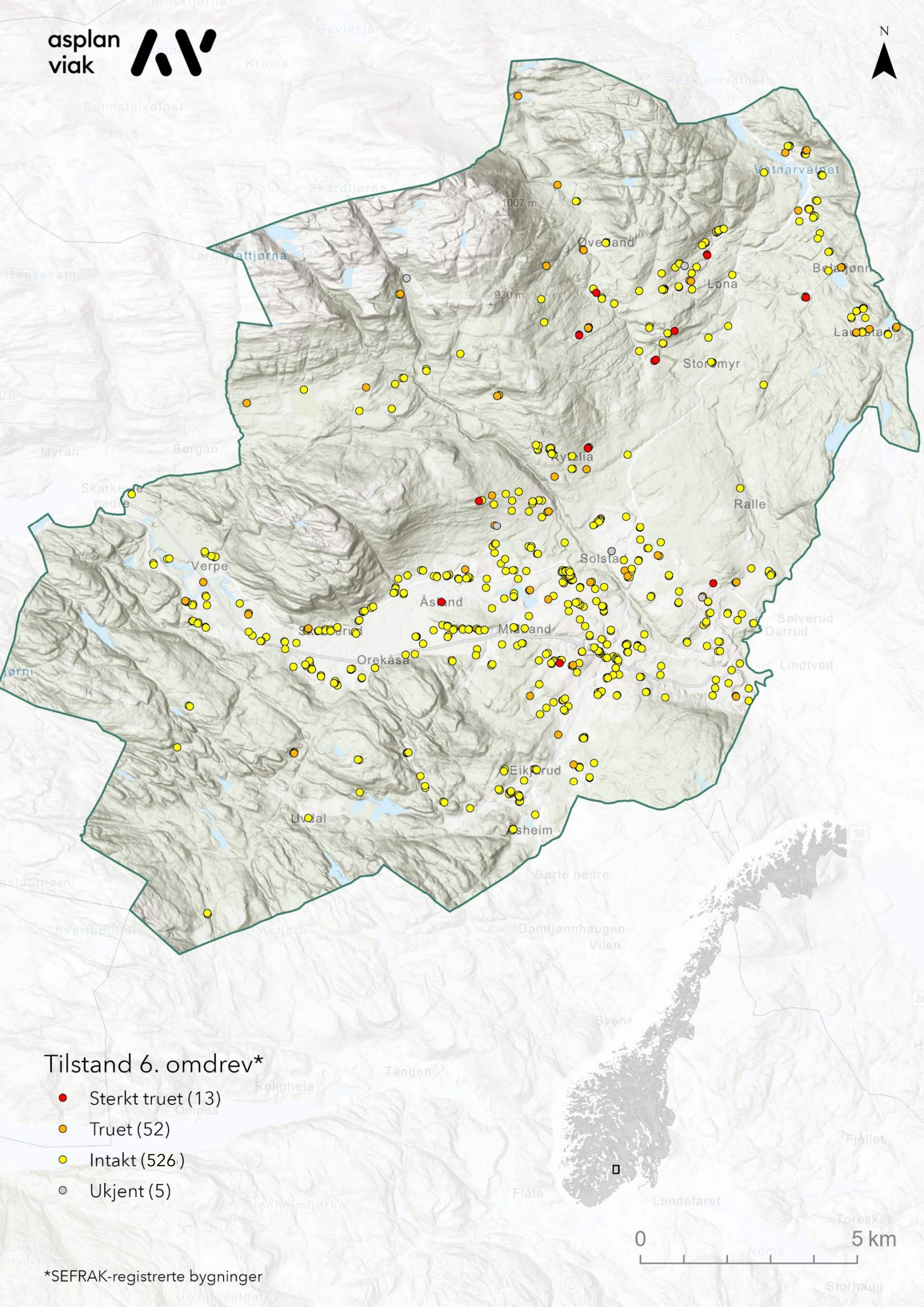
Figur 4-11: Andel sterkt truet/truet pr. år i Bø 2.-6. omdrev. Kategorien «sterkt truet» ble først innført fra 3. omdrev. Andelen truede og sterkt truede er redusert fra 3. til 6. omdrev

Figur 4-12 Bygningsteknisk tilstand for 596 gjenstående SEFRAK-bygninger i Bø i 6. omdrev.

Figur 4-14: 13 av de registrerte bygningene i Bø er sterkt truet. «Mindre uthus i/nær tunet» og «Hus i utmark, seter» er de bygningskategoriene som er mest truet av forfall og tap. Øverst: En badstue (165725085). Eier at trukket presenning over taket for å hindre ytterligere forfall. Foto: MMS/Asplan Viak 2025. Nederst: Et sommerfjøs (165725913) som står i fare for å gå tapt dersom det ikke gjøres forebyggende tiltak. Foto: AH/Asplan Viak 2025

Tilstand 6. omdrev*

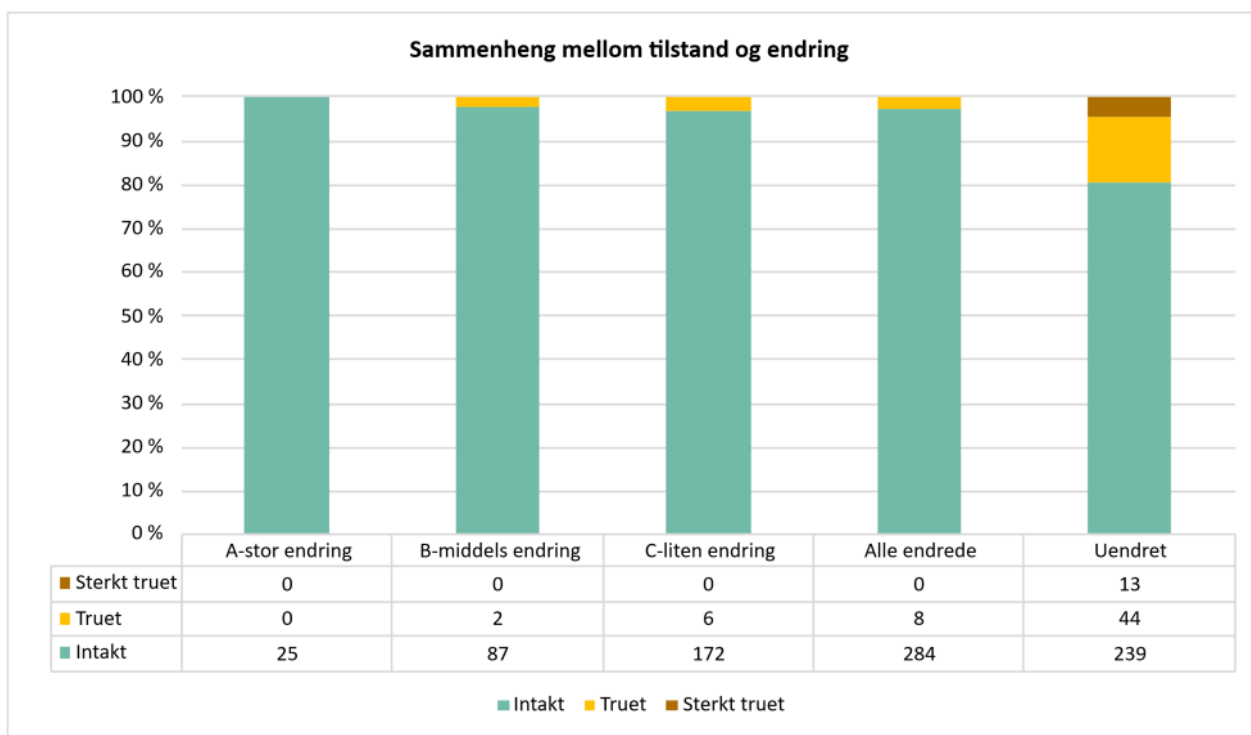
- Sterkt truet (13)
- Truet (52)
- Intakt (526)
- Ukjent (5)

*SEFRAK-registrerte bygninger

4.6. Sammenheng mellom tilstand og endring

SEFRAK-registrerte bygninger: Kontrollregistreringen i 2025 for Bø viser at endrede bygninger fortsatt er gjennomsnittlig bedre vedlikeholdt enn uendrede. Andelen endrede bygg som er truet/sterkt truet er lavere i 6. omdrev, sammenlignet med forrige omdrev (2,7 % mot 4,3 %). Andelen uendrede bygg som er truet/sterkt truet er redusert fra 22,5 % til 19,3 %.

Dette viser at bygninger som er i bruk ofte endres/oppgraderes i forbindelse med vedlikehold, eller bygges om for å tilpasses nye behov og ønsker. Forlatte bygninger blir påført færre endringer, men forfaller i raskere tempo. Samme tendens er påvist i samlet resultat for de 18 undersøkte kommunene i tidsrommet 2000–2024.³²

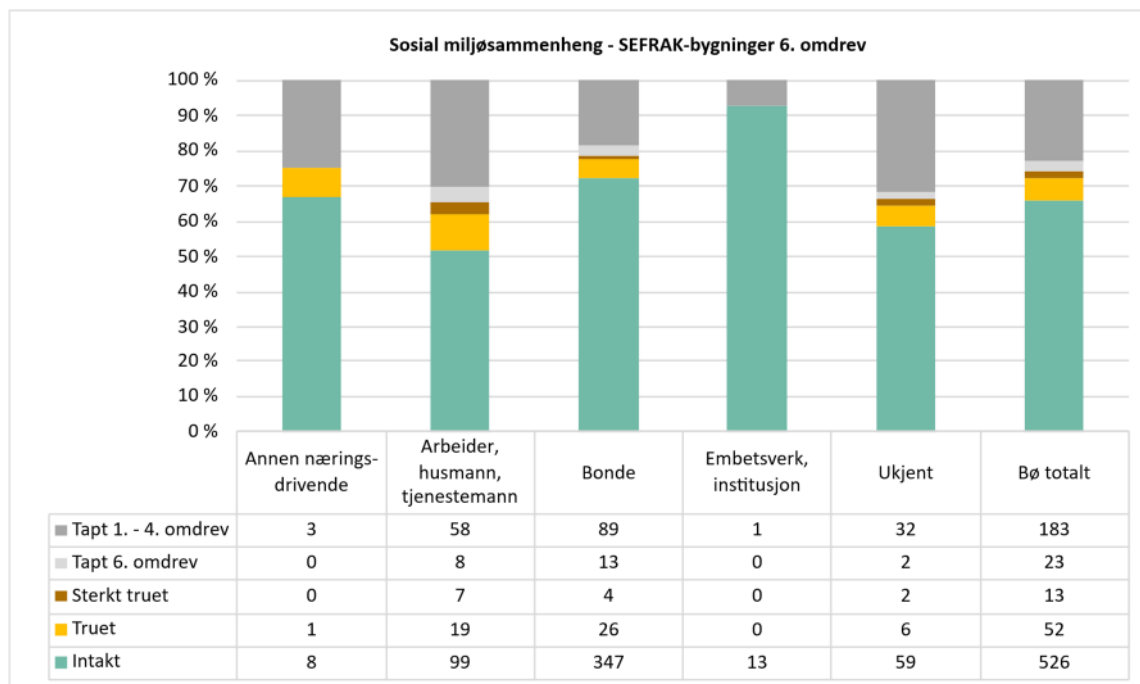
Figur 4-15: Sammenheng mellom tilstand og endring for SEFRAK-registrerte bygg i 6. omdrev.

4.7. Samfunnssektor og sosial miljøsammenheng

De fleste SEFRAK-registrerte bygningene i Bø er tilknyttet samfunnssektoren "landbruk, fiske, fangst" (96 %). Bygninger knyttet til den sosiale miljøsammenheng "arbeider, husmann, tjenestemann" har høyest akkumulert tapsandel (34 %). Akkumulert tapsandel for alle SEFRAK-registrerte bygninger i kommunen er 26 %.

Yrkesgruppen "bonde" har høyest antall sterkt truede/truede bygninger (30 stk.).

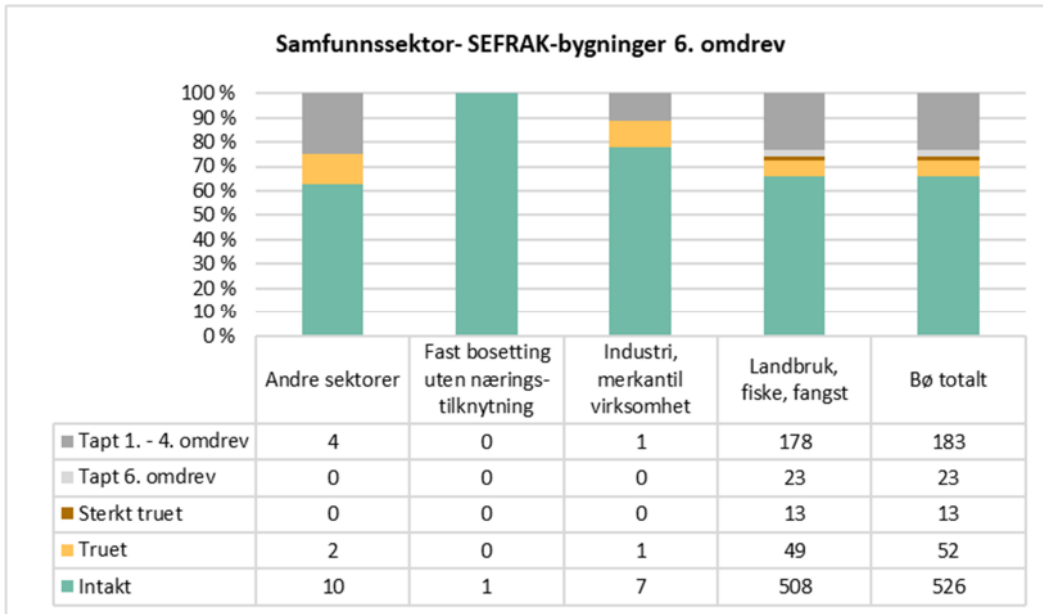
³² Dammann, Åse, 2015: «Gamle hus da og nå». Status for SEFRAK-registrerte bygninger i 18 kommuner. Sammendragsrapport for Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2000-2014. NIKU, Rapport 82, s. 20.

Figur 4-16: Tap og tilstand for de registrerte bygningene fordelt på sosial miljøsammenheng i Bø i 6. omdrev.

Figur 4-17: En truet stue. Sosial miljøsammenheng «bonde» har høyest antall sterkt truede/truede bygninger i 6. omdrev. Foto: AR/ASPLAN VIAK 2025 (165699734).

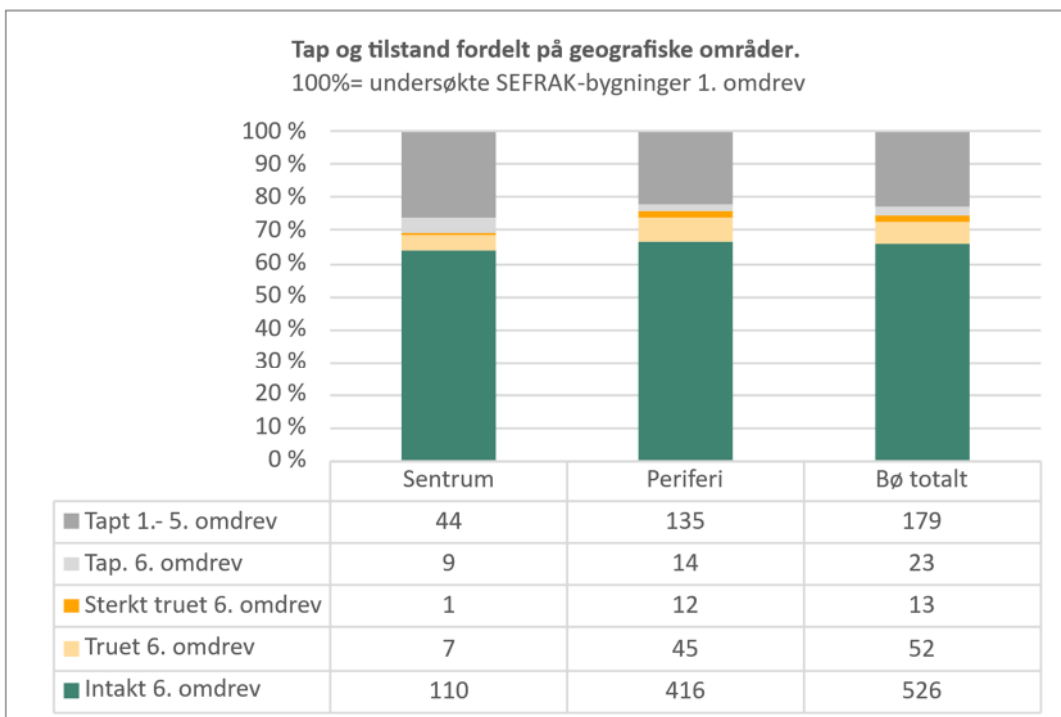

Figur 4-18: Tap og tilstand for de registrerte SEFRAK-bygningene fordelt på samfunnssektor i Bø i 5. omdrev.

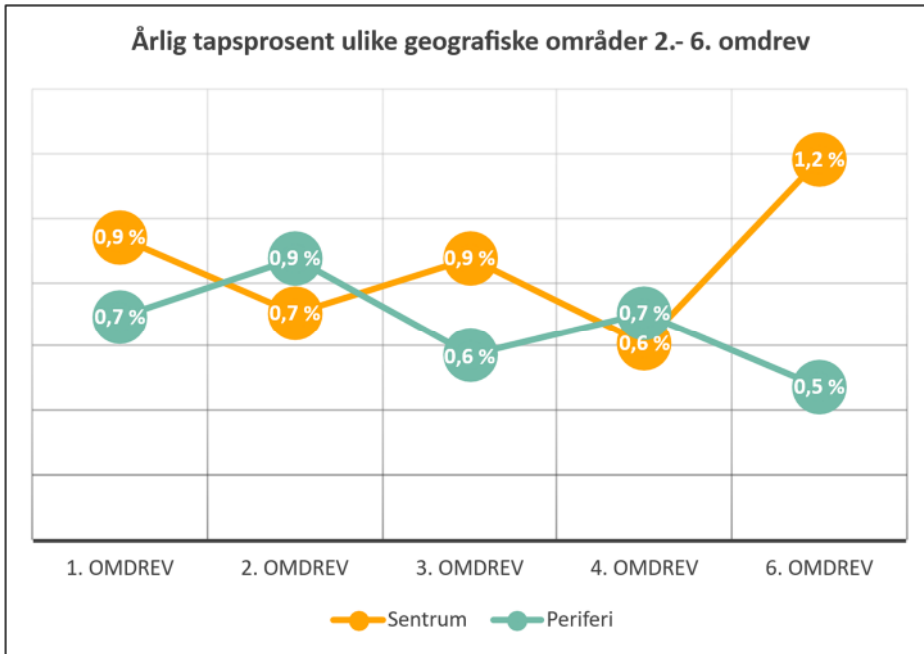
4.8. Geografiske variasjoner

SEFRAK-registrerte bygninger: Analysen av geografiske variasjoner benytter Statistisk sentralbyrås inndeling i grunnkretser fra 2021. Den opprinnelige SEFRAK-registreringen var basert på folketellingen i 1970, se vedlegg 4 og kart på side 44. I denne analysen er Bø delt inn i 2 områder: «Sentrum» og «Periferi».

14 av de 23 bygningene som er tapt i 6. omdrev ligger i området Periferi. Andelen årlig tap i 6. omdrev for området Sentrum er 1,2 % og Periferi 0,5 %.

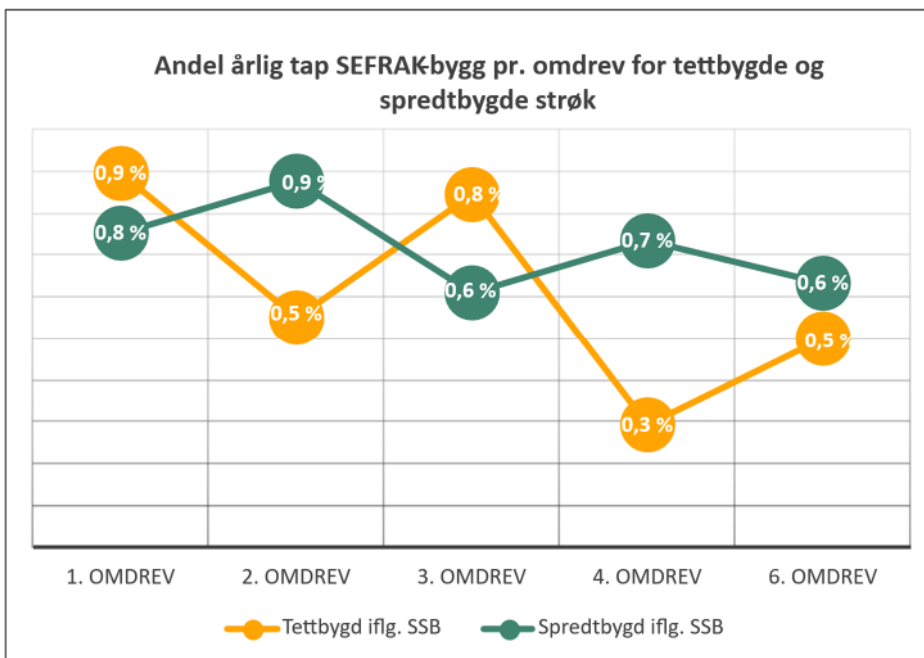

Figur 4-19: Utviklingen av tap og tilstand for ulike geografiske områder i Bø i 1. - 6. omdrev.

Figur 4-20: Årlig tapsandel 1. - 6. omdrev³³ for ulike geografiske områder i Bø.

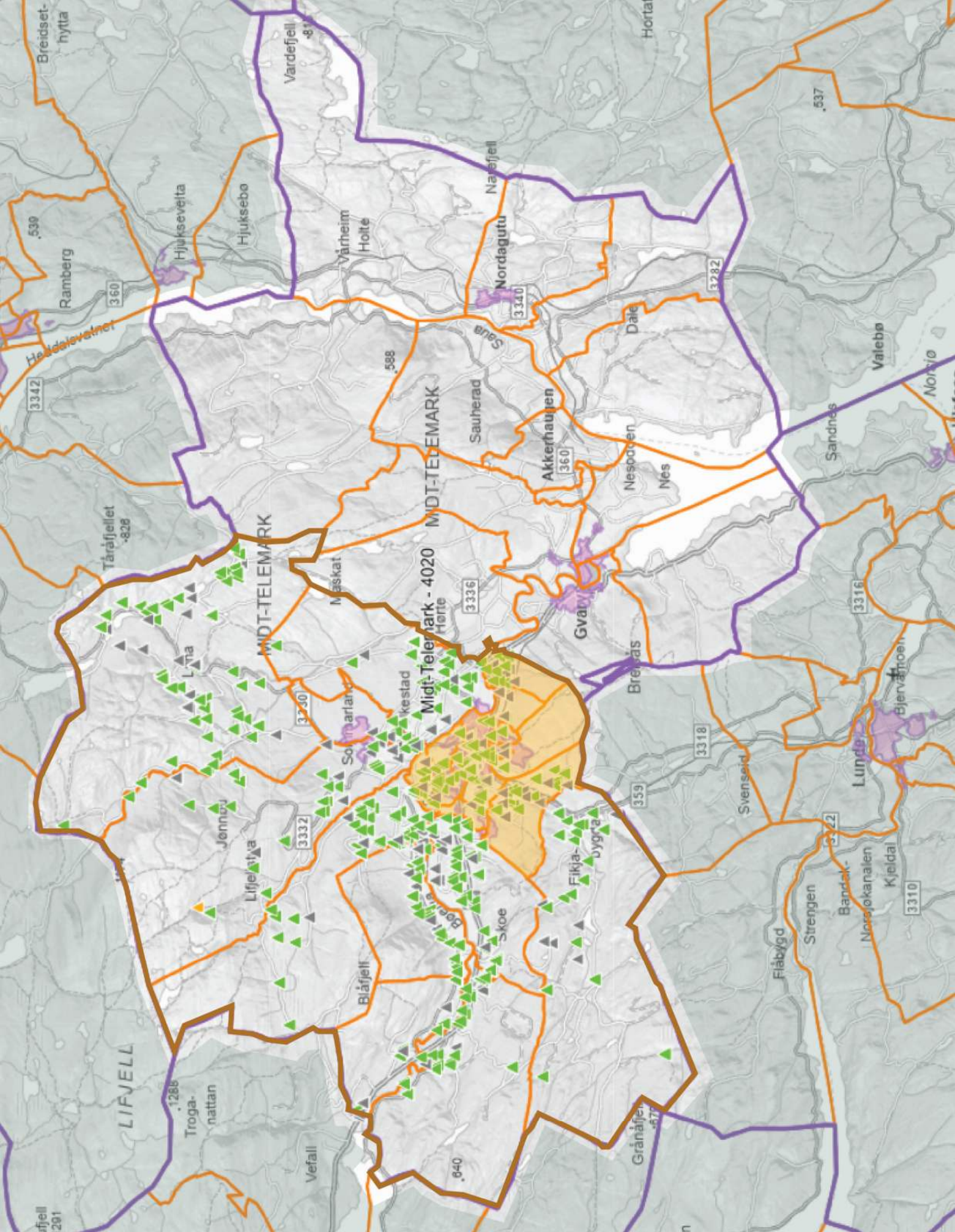
For sammenligning mellom tett- og spredtbygde strøk benyttes Statistisk Sentralbyrå sin definisjon: «Tettsteder er områder med minst 200 innbyggere og der avstanden mellom husene ikke er mer enn 50 meter»³⁴. Disse områdene er markert med lilla på kartutsnittene på neste side.

Figur 4-21: Årlig tapsandel 1. - 6. omdrev for tettbygde og spredtbygde områder.

³³ 1. omdrev er utelatt da tapsandelen for dette var stor på grunn av lang tid siden første registrering.

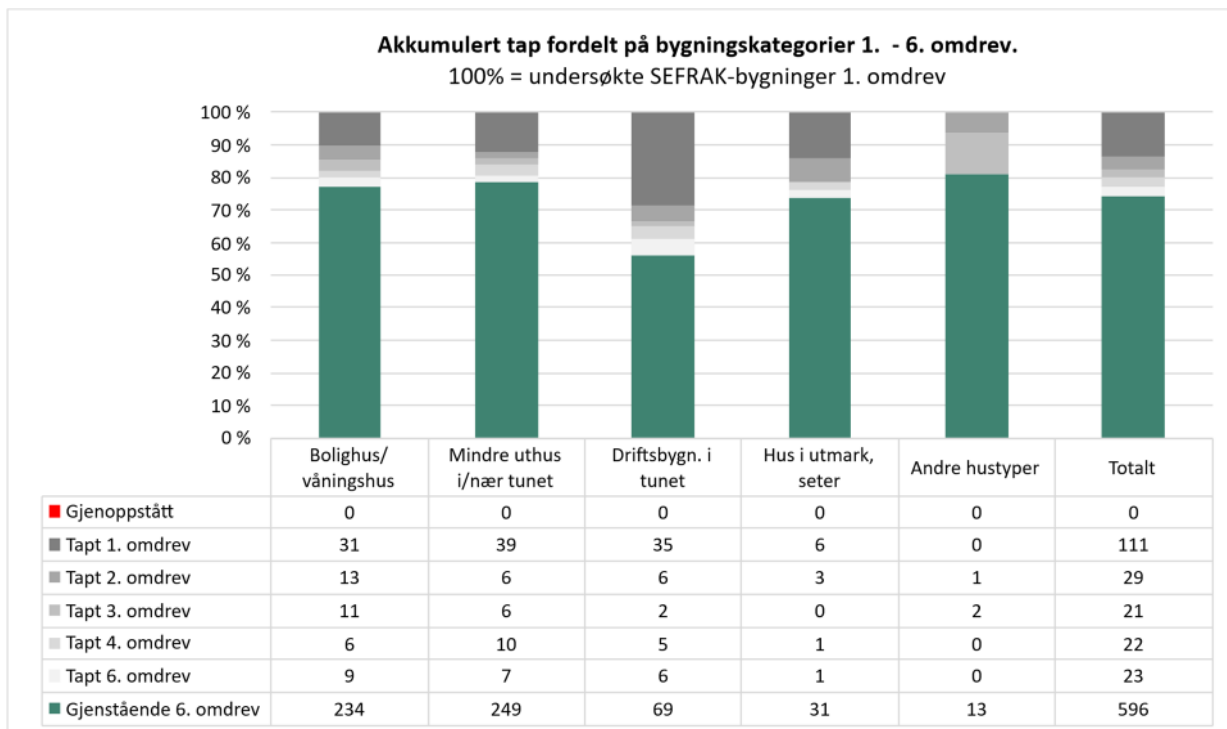
³⁴ Tettsteders befolkning og areal - SSB

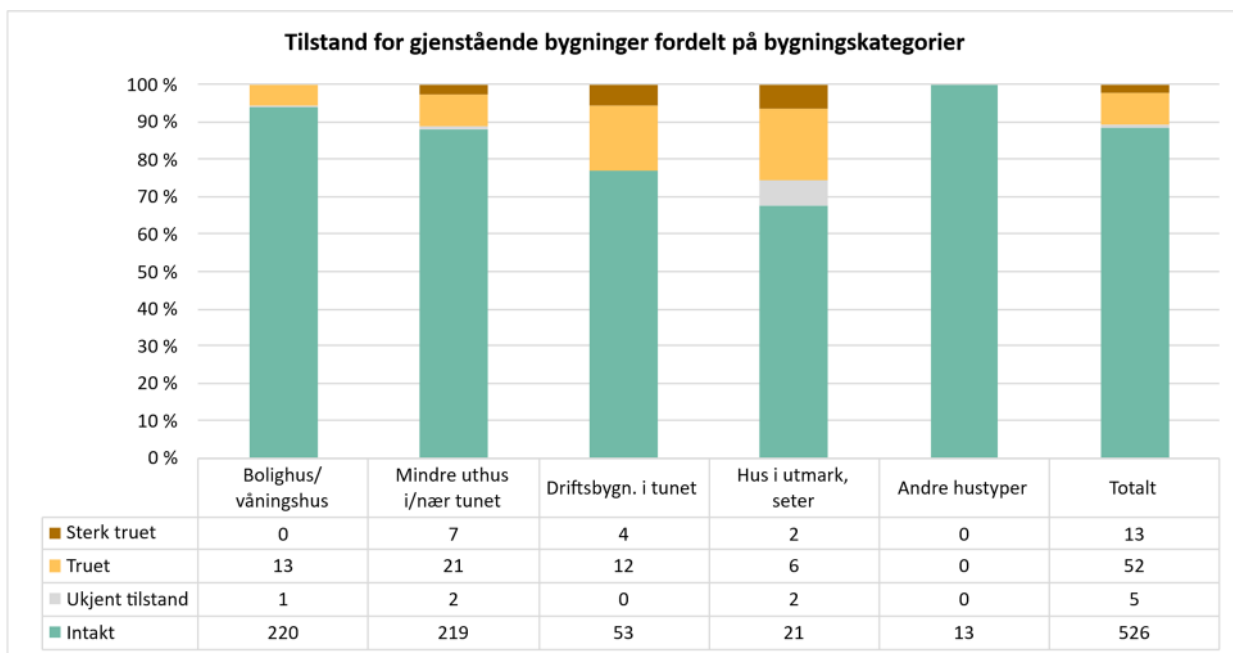
Figur 4-22: I arbeidet med geografiske analyser benyttes grunnkretsinnndelingen fra 2024 (oransje linjer). Kretsinnndelingen brukt i SEFRAK-registreringen (fra folketellingen i 1970) samsvarer ikke med dagens. Grønne prikker er registrerte objekter. De 2 delområdene i kommunen er markert slik at sentrum er fargelagt med gul farge, og periferi er uten farge. Kartutsnittene viser tettbebygde områder (lilla) iht. SSBs statistikk. Merk at brun strek viser avgrensningen til tidligere Bø kommune, mens mørkelilla linje viser nye Midt-Telemark kommune
 Illustrasjon: AH/ASPLAN VIAK 2025.

4.9. Bygningstyper

De undersøkte bygningene i Bø er analysert i 5 hovedkategorier. Hovedkategoriene består av flere bygningstyper.³⁵

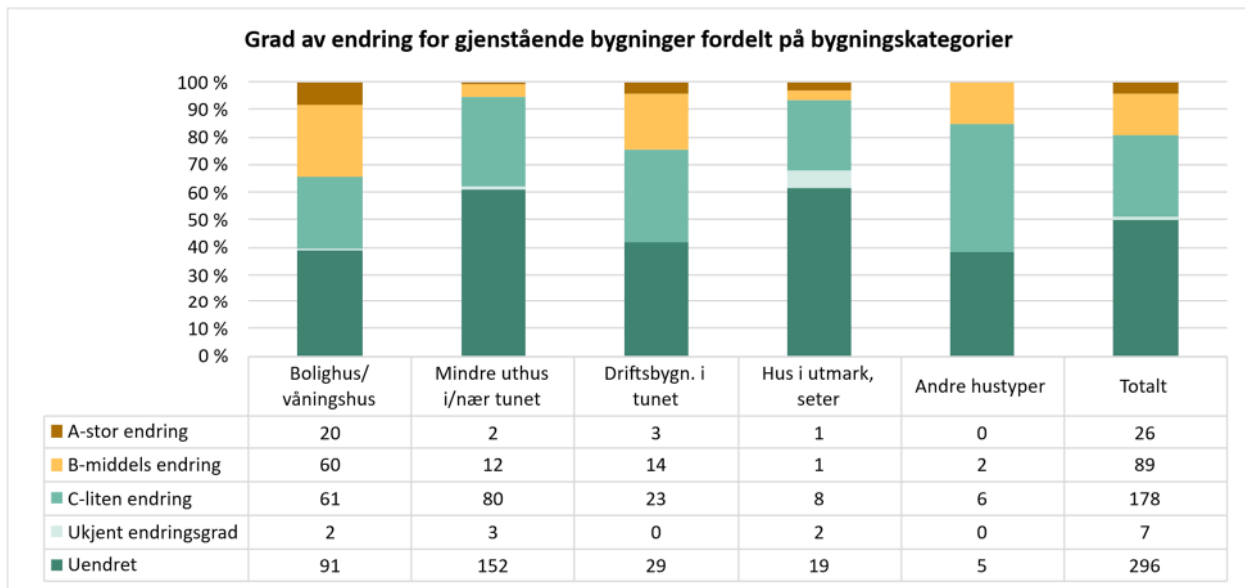

Figur 4-23: Tapsutvikling 1. - 6. omdrev for 802 SEFRAK-registrerte bygninger som ble undersøkt i 1. omdrev. Tapene er fordelt på de ulike bygningstypene.

Figur 4-24: Bygningsteknisk tilstand for 596 gjenstående SEFRAK-registrerte bygninger fordelt på ulike bygningstyper.

³⁵ Detaljert resultatoversikt for alle bygningstyper i vedlegg 5

Figur 4-25: Bygningsendringer for 596 gjenstående SEFRAK-registrerte bygninger fordelt på ulike bygningskategorier.

Årlig tapsandel	Bolighus/ våningshus	Mindre uthus i/nær tunet	Driftsbygninger i tunet	Hus i utmark, seter	Naust, sjøhus, fyr	Andre hustyper	Bø	Antall år mellom omdrev
1. omdrev	0,6 %	0,7 %	1,6 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %	0,8 %	18
2. omdrev	1,0 %	0,4 %	1,4 %	1,7 %	0,0 %	1,3 %	0,8 %	5
3. omdrev	0,8 %	0,4 %	0,5 %	0,0 %	0,0 %	2,7 %	0,6 %	5
4. omdrev*	0,5 %	0,8 %	1,3 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	0,7 %	5
5. omdrev	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0
6. omdrev	0,6 %	0,5 %	1,3 %	0,5 %	0,0 %	0,0 %	0,6 %	0

Tabell 4-5: Årlig tapsandel for ulike SEFRAK-registrerte bygningstyper i 2. - 6. omdrev i Bø kommune. 1. omdrev er utelatt da tapsandelen for dette var stor på grunn av lang tid siden første registrering.

Akkumulert tapsandel	Bolighus/ våningshus	Mindre uthus i/nær tunet	Driftsbygninger i tunet	Hus i utmark, seter	Naust, sjøhus, fyr	Andre hustyper	Bø
Akkumulert tap 1. - 6. omdrev	23,0 %	21,5 %	43,9 %	26,2 %	0,0 %	18,8 %	25,7 %

Tabell 4-6: Akkumulert tapsandel for ulike SEFRAK-registrerte bygningstyper i 1. - 6. omdrev i Bø kommune.

Figur 4-26: Denne driftsbygningen har gått fra intakt 1. omdrev til tapt i 6. omdrev. Kategorien driftsbygninger i tunet har størst akkumulert tap (Bø %) og årlig tapsandel (1,3 %) i 6. omdrev i Bø. Dette er en trend som sees i mange av de registrerte kommunene. Endringer i landbruket krever nye og tidsmessige driftsbygninger. De gamle tømmer for funksjoner og står for fall. Dette er store bygninger som er kostnadskrevende å vedlikeholde.
Foto: AR/ASPLAN VIAK 2025 (165694570)

4.9.1. Bolighus/våningshus

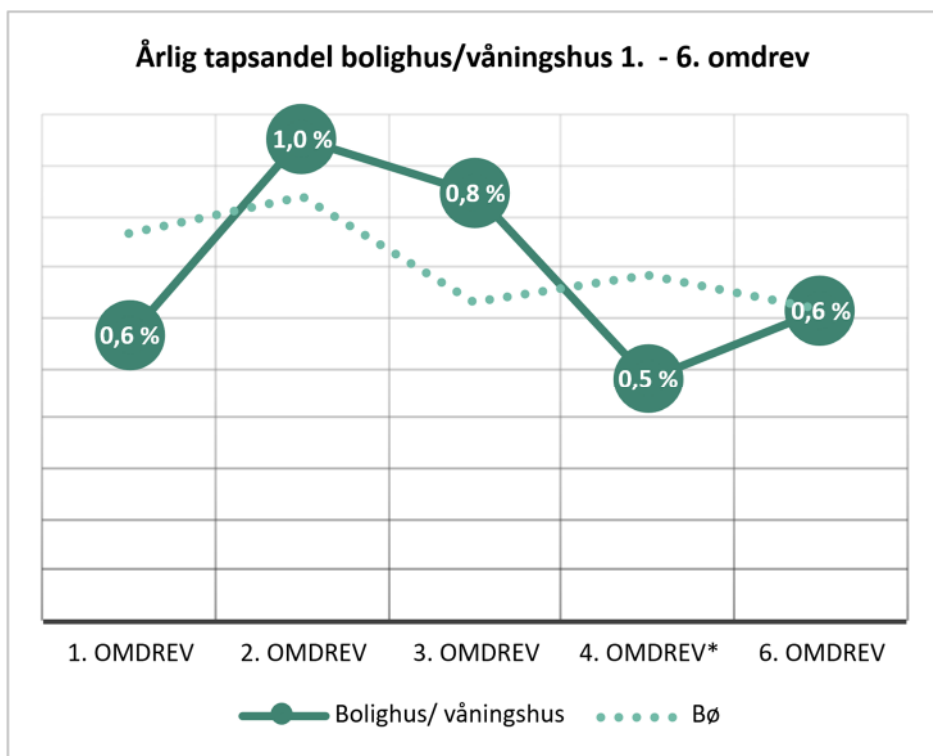
SEFRAK-registrerte bygninger: Antallet bevarte bolighus/våningshus i Bø er 234. Disse utgjør 39,3 % av de 596 gjenstående, registrerte bygningene i kommunen.

9 bolighus har gått tapt siden forrige omdrev. Av disse var 5 truet eller sterkt truet i forrige omdrev. Det årlige tapet i 6. omdrev har vært litt høyere enn i forrige omdrev (0,6 % mot 0 %). Akkumulert tap i 1.-6. omdrev er lavere enn gjennomsnittet for kommunen (23 % mot 26 %).

Ingen boliger og våningshus er truet/sterkt truet. Andelen truet/sterkt truet bolighus/våningshus er vesentlig lavere enn gjennomsnittet for kommunen (5,6 % mot 10,9 %).

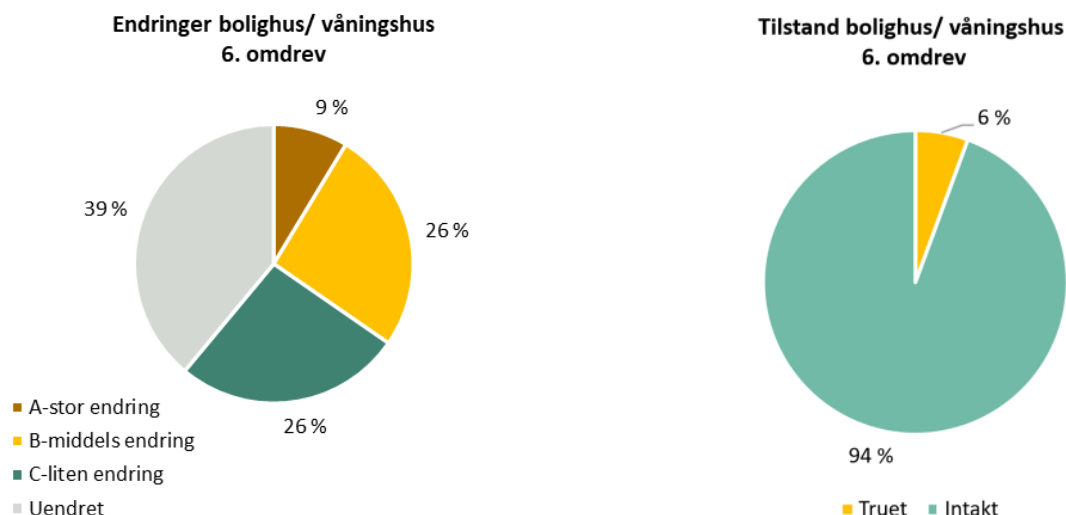
Andelen bolighus/våningshus som er endret ligger vesentlig høyere enn gjennomsnittet i kommunen (60 % mot 49 %).

Nye bygninger 4. omdrev: Det ble lagt til 7 nye verneverdige boliger/våningshus i 4. omdrev (i 2019). Ingen av disse har gått tapt eller er truet/sterkt truet av forfall i 6. omdrev. 1 har gjennomgått endringer siden de ble registrert³⁶.

Figur 4-27: Andelen årlig tap av opprinnelig 304 SEFRAK-registrerte bolighus/våningshus. 1. - 6. omdrev. Stiplet linje viser gjennomsnittet for kommunen. *Kommuner som ikke ble registrert i 4. omdrev er interpolert.

³⁶ For detaljert oversikt, se vedlegg 5.

Figur 4-28: Tilstand og endring for 234 gjenstående bolighus/våningshus. Bø 6. omdrev.

4.9.2. Driftsbygninger i tunet

SEFRAK-registrerte bygninger: Antallet bevarte driftsbygninger i tunet i Bø er 69. Disse utgjør 11,6 % av de 596 gjenstående, registrerte bygningene i kommunen.

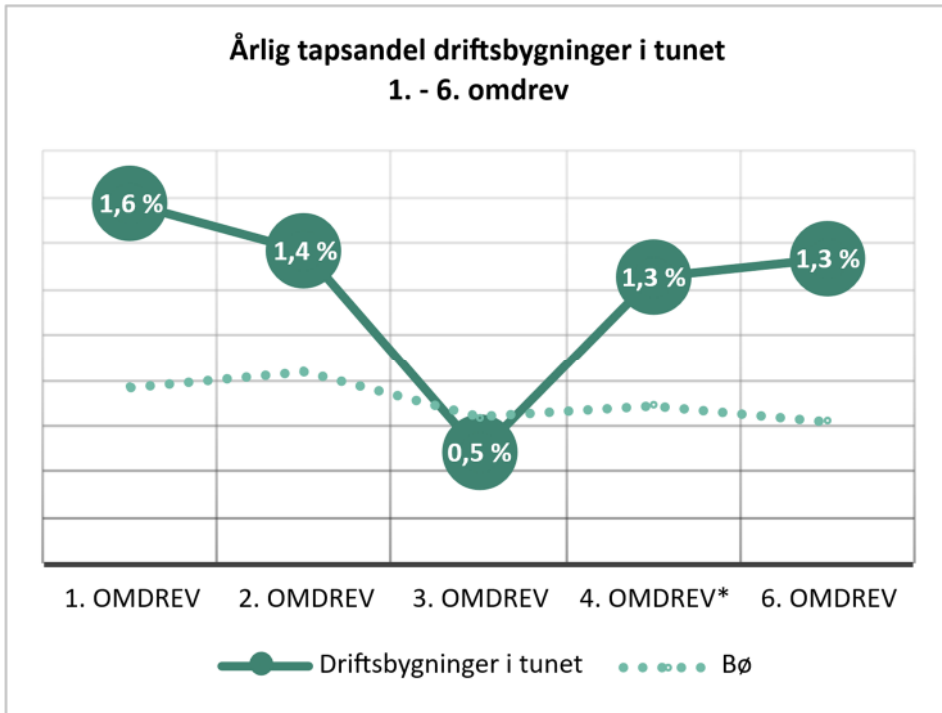
6 driftsbygninger har gått tapt siden forrige omdrev. Av disse var 6 truet eller sterkt truet i forrige omdrev. Det årlige tapet i 6. omdrev er tilsvarende som i forrige omdrev (1,3 % mot 0 %). Akkumulert tap i 1.- 6. omdrev er vesentlig høyere enn gjennomsnittet for kommunen (44 % mot 26 %).

16 driftsbygninger i tunet er truet/sterkt truet. Andelen er vesentlig høyere enn gjennomsnittet i kommunen (23,2 % mot 10,9 % totalt).

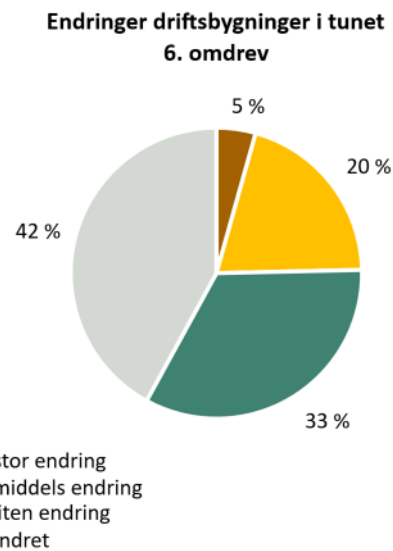
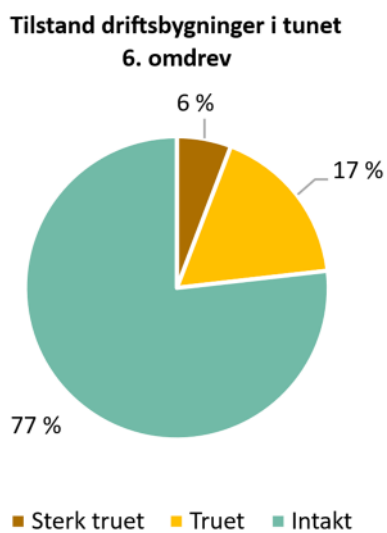
Andelen endrede driftsbygninger er høyere enn gjennomsnittet i kommunen (58 % mot 49 %).

Nye bygninger 4. omdrev: Det ble lagt til 2 nye verneverdige driftsbygninger i tunet i 4. omdrev (i 2019). Ingen av disse har gått tapt eller er truet/sterkt truet i 6. omdrev. 1 har gjennomgått endringer siden de ble registrert³⁷.

³⁷ For detaljert oversikt, se vedlegg 5.

Figur 4-29: Utviklingen av årlig tapsandel for 123 SEFRAK-registrerte driftsbygninger i tunet 1. - 6. omdrev i Bø. Stiplet linje viser gjennomsnittet for kommunen. *Kommuner som ikke ble registrert i 4. omdrev er interpolert

Figur 4-30: Tilstand og endringer for 69 gjenstående driftsbygninger i tunet. 6. omdrev.

Figur 4-31: Enhetslåven samlet landbrukets behov innenfor fire vegger og rasjonaliserte driften på både småbruk og storgårder³⁸. Bygningstypen ble vanlig etter det som gjerne omtales som det store hamskiftet omkring 1850. Flere funksjoner, som tidligere lå i hver sin bygning, ble samlet under samme tak: Låve for lagring av fôr, stall og fjøs med møkkjeller under. En låvebro gjorde det mulig å kjøre med hest og høylæss opp i loftetasjen. Låven ble oppført i panelt bindingsverk, mens fjøset ble laftet eller oppført i tegl³⁹. Låven på Nordbø, ved Bø kirke, ble oppført omkring 1892.

11,6 % av de gjenstående bygningene i Bø er i kategorien driftsbygninger i tunet (driftsbygning, fjøs, stall og låve). Hele 44 % av de opprinnelig SEFRAK-registrerte bygningene i denne kategorien har gått tapt. Foto: MMS/ASPLAN VIAK, 2025 (165681037).

4.9.3. Mindre uthus i og nær tunet

SEFRAK-registrerte bygninger: Antallet bevarte mindre uthus i og nær tunet i Bø er 249. Disse utgjør 41,8 % av de 596 gjenstående registrerte bygningene i kommunen.

7 mindre uthus har gått tapt siden forrige omdrev. Av disse var 6 truet eller sterkt truet i forrige omdrev.

Det årlige tapet i 6. omdrev har vært lavere enn i forrige omdrev (0,5 % mot 0 %). Akkumulert tapsandel i 1.-6. omdrev er lavere enn gjennomsnittet for kommunen (21 % mot 26 %).

28 mindre uthus i og nær tunet er truet/sterkt truet. Andelen er litt høyere enn gjennomsnittet i kommunen (11,2 % mot 10,9 %).

³⁸ <https://byggogbevar.no/inspirasjon/artikler/laaver-bygningene-som-revolusjonerte-landbruket/>

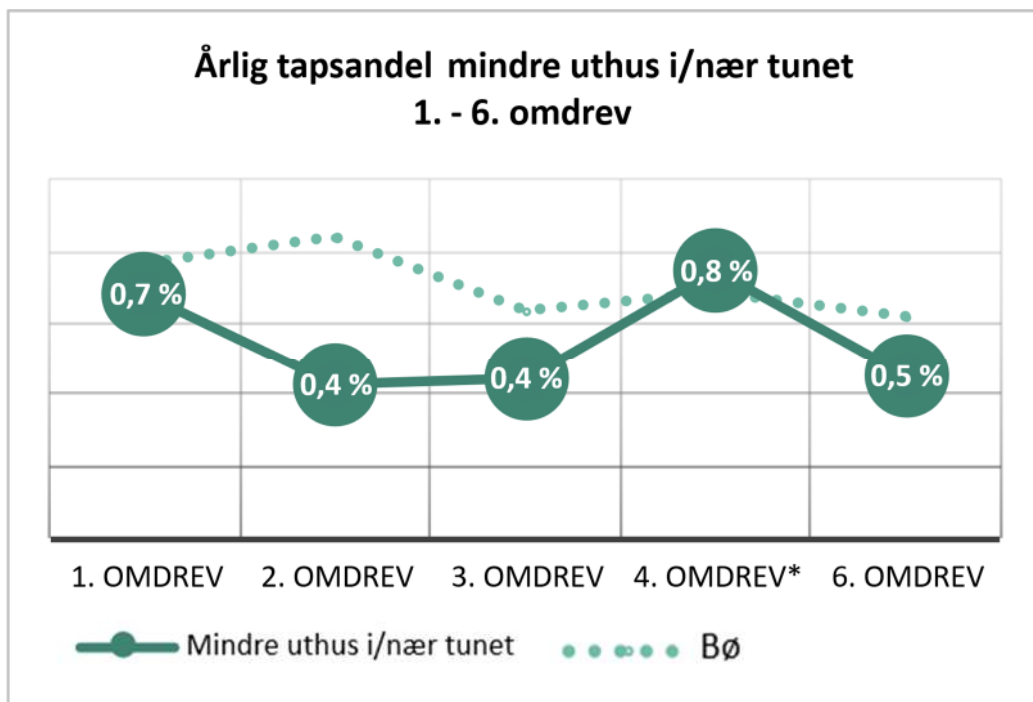
³⁹ Kilde: "Norske gardsbruk". Utg. Forl. Norske gardsbruk. Oslo. 1947.

Andelen endrede mindre uthus i og nær tunet ligger godt under gjennomsnittet for kommunen (38 % mot 49 %).

Nye bygninger 4. omdrev: Det ble lagt til 7 nye verneverdige mindre uthus i og nær tunet i 4. omdrev (i 2019). Ingen av disse har gått tapt eller er truet/sterkt truet i 6. omdrev. 1 har gjennomgått endringer siden det ble registrert⁴⁰.

Tabell 4-7: Oversikt over tap og tilstand fordelt på ulike typer mindre uthus i og nær tunet i Bø.

TAP	Andre mindre uthus	Sidebygning	Smie	Stabbur, loft	Totalt
Undersøkt 1. omdrev	19	110	8	180	317
Tapt 1. omdrev	4	20	1	14	39
Tapt 2. omdrev	2	2	1	1	6
Tapt 3. omdrev	1	5	0	0	6
Tapt 4. omdrev	0	5	1	4	10
Tapt 5. omdrev	0	0	0	0	0
Tapt 6. omdrev	0	6	0	1	7
Akkumulert tap 1. - 6. omd.	7	38	3	20	68
TILSTAND					
Truet 6. omdrev	4	9	1	7	21
Sterkt truet 6. omdrev	1	5	0	1	7

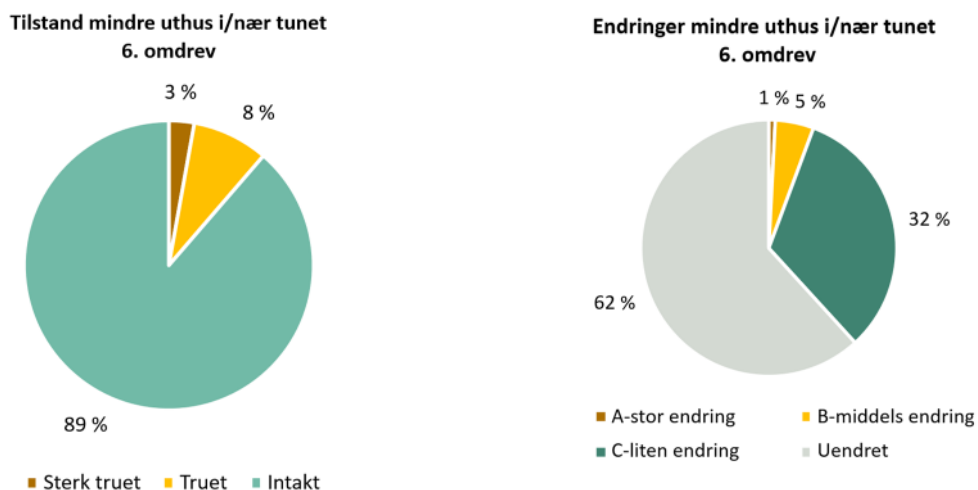

Figur 4-32: Utviklingen i tap av mindre uthus i og nær tunet. Bø 1. - 6. omdrev. Stiplet linje viser gjennomsnittet for kommunen. *Kommuner som ikke ble registrert i 4. omdrev er interpolert

⁴⁰ For detaljert oversikt, se vedlegg 5.

Figur 4-33. Stabbur/loft faller inn under kategorien «mindre uthus i/nær tunet». Kategorien omfatter sidebygninger, stabbur/loft, smier, uthus knyttet til boliger/bygård og andre mindre uthus. Akkumulert tap i 1.-6. omdrev for mindre uthus i/nær tunet er 21 % i Bø. 68 av opprinnelig 317 SEFRAK-registrerte bygg i denne kategorien har gått tapt siden de ble registrert på tidlig 1990-tallet. I 6. omdrev ble 155 SEFRAK-registrerte stabbur og loft kontrollregistrert. Loftet til høyre over ble stadfestet automatisk fredet i 2016, etter dendrokronologisk undersøkelse som viste at tømmeret var felt i 1330. Bygget står på Erikstein gård. De opprinnelige laftehalsene er hogd vekk slik at både bursrommet nede og loftsrommet oppe er mindre enn opprinnelig. På langveggene er laft og sval litt utkraget. Loftet har innkledd sval på inngangssiden, men ingen svalganger på de andre sidene Askeladden). Foto: MMS/ASPLAN VIAK 2025 (165670779).

Figur 4-34: Tilstand og endring for 249 gjenstående mindre uthus i og nær tunet. Bø 5. omdrev.

4.9.4. Utmarksbygninger

SEFRAK-registrerte bygninger: Antallet bevarte utmarksbygninger i Bø er 31. Disse utgjør 5,2 % av de 596 gjenstående registrerte bygningene i kommunen.

1 utmarksbygning har gått tapt siden forrige omdrev. Det samme bygget var truet eller sterkt truet i forrige omdrev.

Det årlige tapet i 6. omdrev har vært lavere enn i forrige omdrev (0,5 % mot 0 %). Akkumulert tapsandel i 1.-6. omdrev tilsvarer gjennomsnittet for kommunen (26 % mot 26 %).

8 utmarksbygninger er truet/sterkt truet. Andelen er vesentlig høyere enn gjennomsnittet i kommunen (25,8 % mot 10,9 %).

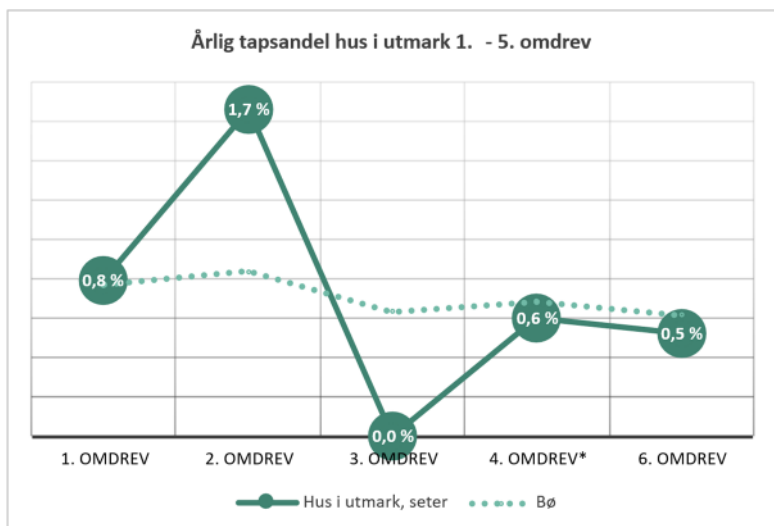
Andelen endrede utmarksbygninger ligger godt under gjennomsnittet for kommunen (32 % mot 49 %).

Nye bygninger 4. omdrev: Det ble ikke lagt til nye verneverdige utmarksbygninger i 4. omdrev (i utelatt).⁴¹

Tabell 4-8 Oversikt over tap og tilstand fordelt på ulike typer utmarksbygninger i Bø.

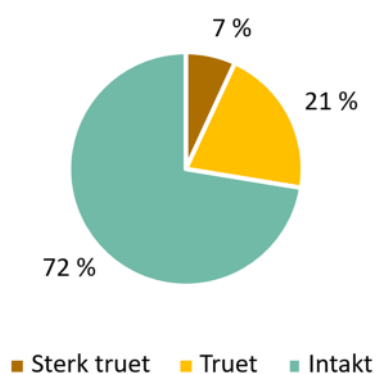
TAP	Andre hus				Utløe,		Totalt
	på setra	Seterbu/sel	Seterfjøs	Seterløe	sommerfjøs		
Undersøkt 1. omdrev	1	17	10	4	10	42	
Tapt 1. omdrev	0	3	2	0	1	6	
Tapt 2. omdrev	0	1	1	0	1	3	
Tapt 3. omdrev	0	0	0	0	0	0	
Tapt 4. omdrev	0	0	0	0	1	1	
Tapt 5. omdrev	0	0	0	0	0	0	
Tapt 6. omdrev	0	0	0	0	1	1	
Akkumulert tap 1.-6. omd.	0	4	3	0	4	11	
Akkumulert tapsandel	0 %	24 %	30 %	0 %	40 %	26 %	
ENDRING							
Endret (A,B,C)	0	6	3	0	1	10	
Andel endringer	0 %	46 %	43 %	0 %	17 %	32 %	
TILSTAND							
Truet/sterkt truet	0	1	3	3	1	8	
Andel truet/sterkt truet	0 %	8 %	43 %	75 %	17 %	26 %	

⁴¹ For detaljert oversikt, se vedlegg 5.

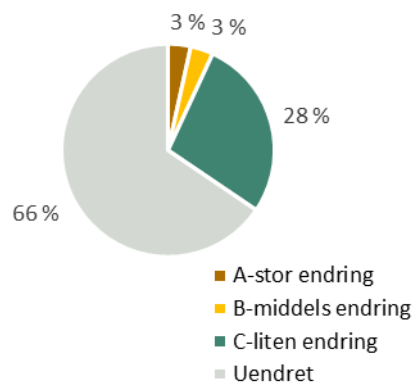

Figur 4-35 Utviklingen i tap av utmarksbygninger i Bø 1. - 6. omdrev. Stiplet linje viser gjennomsnittet for kommunen.
*Kommuner som ikke ble registrert i 4. omdrev er interpolert

Tilstand hus i utmark 6. omdrev

Endringer hus i utmark 6. omdrev

Figur 4-36 Tilstand og endring for 249 gjenstående mindre uthus i og nær tunet. Bø 5. omdrev.

Figur 4-37 Seterbua på Krossmyrene i Oterholt grunnkrets er ett av de 30 gjenværende av de 38 opprinnelig SEFRAK-registrerte utmarksbygningene i Bø. Foto: AH/ASPLANVIK 2025 (165694937)

4.9.5. Andre hustyper

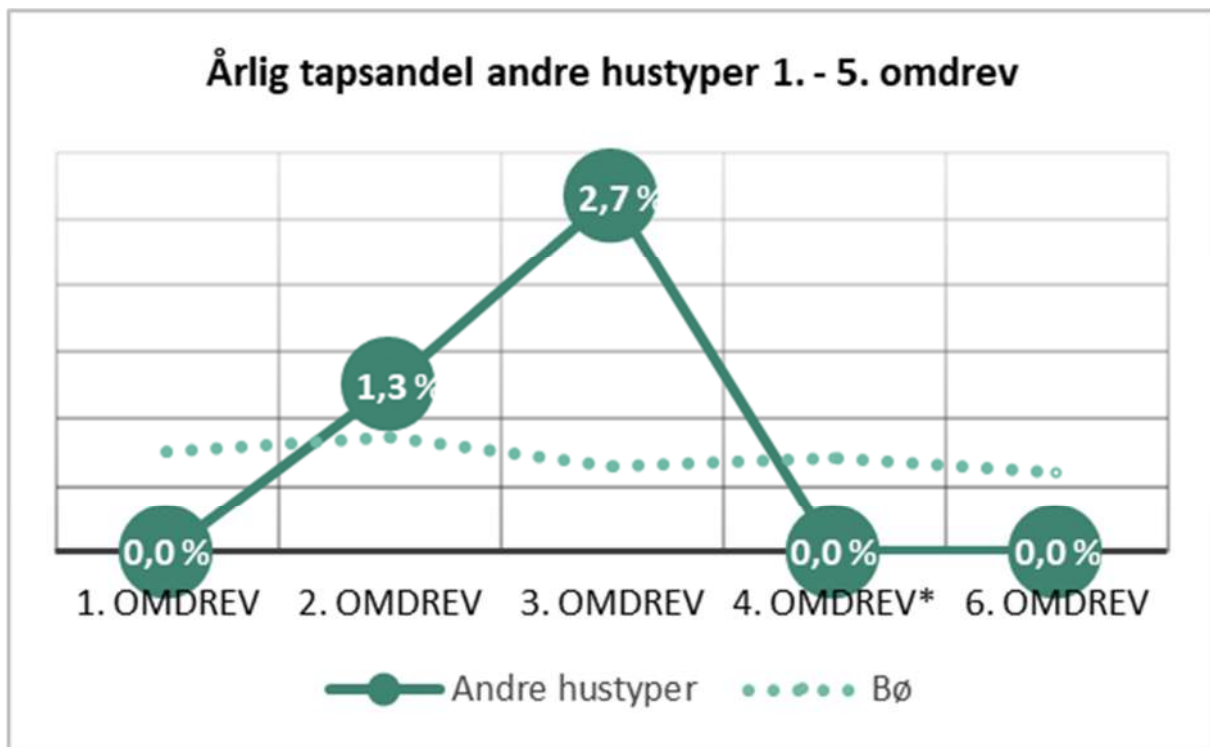
SEFRAK-registrerte bygninger: Antallet bevarte bygninger i kategorien *andre hustyper* i Bø er 13. Disse utgjør 2,2 % av de 596 gjenstående registrerte bygningene i kommunen.

Ingen bygninger i denne kategorien har gått tapt i 6. omdrev. Akkumulert tapsandel i 1.-6. omdrev er lavere enn gjennomsnittet for kommunen (19 % mot 26 %).

Ingen bygninger i denne kategorien er truet/sterkt truet.

Andelen endrede ligger godt over gjennomsnittet for kommunen (62 % mot 49 %).

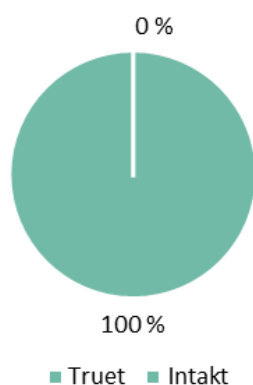
Nye bygninger 4. omdrev: Det ble lagt til 8 nye *verneverdige* andre hustyper i 4. omdrev (i 2019). Ingen av disse har gått tapt i 6. omdrev. Ingen er truet og ingen sterkt truet av forfall. 1 har gjennomgått endringer siden den ble registrert⁴².

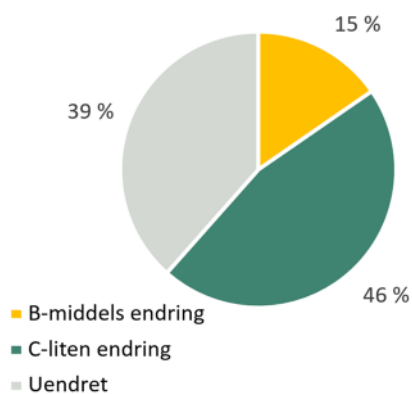
Figur 4-38: Utviklingen i tap av andre hustyper i Bø 1. - 5. omdrev. Stiplet linje viser gjennomsnittet for kommunen. Kommuner som ikke ble registrert i 4. omdrev er interpolert.

⁴² For detaljert oversikt, se vedlegg 5.

Tilstand andre hustyper 6. omdrev

Endringer andre hustyper 6. omdrev

Figur 4-39: Tilstand og endringer for 13 gjenstående andre hustyper. Bø 5. omdrev.

Figur 4-40 Dette kvernhuset (165690672) fra 1800-tallet tilhører bygningskategorien "Andre hustyper", og ligger vakkert plassert ved bredden av Bøelva. Bygningen er intakt. Foto: AH/Asplan Viak, 2025.

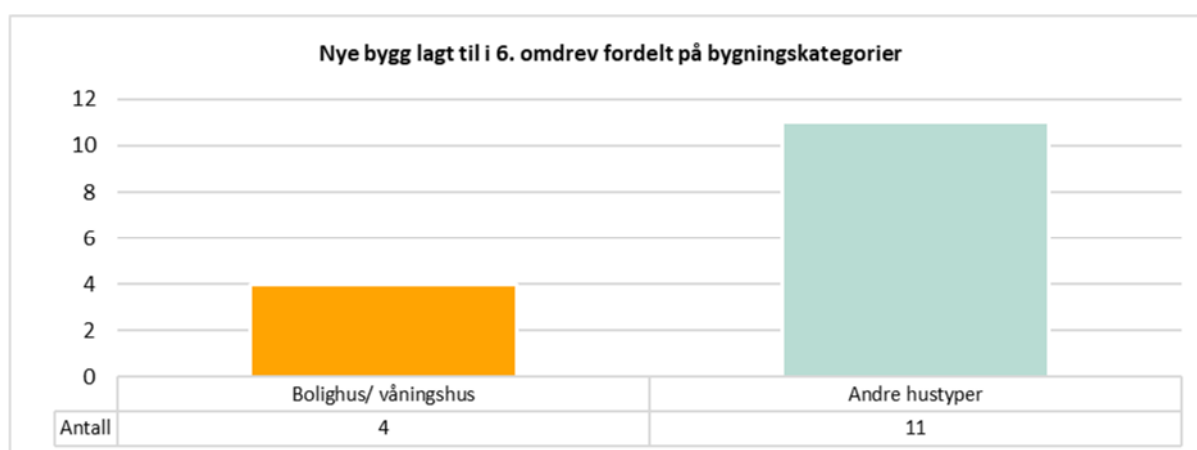
5. KOMMUNALT VERNEVERDIGE OG STATLIG LISTEFØRTE

Kommunalt verneverdige bygg i Bø er lagt inn i miljøovervåkingsprogrammet fra og med 4. omdrev. For nærmere omtale se kapittel 3.3.2.

5.1. Nye bygg i 6. omdrev

15 nye bygninger er lagt til i 6. omdrev. 15 av disse regulert til bevaring i vedtatte reguleringsplaner for Bø kommune, ingen er listeført kirke, statlig listeført i verneklasse 2 eller fredet etter kulturminneloven.

For alle nye objekter registreres kun byggets *tekniske tilstand* (intakt/truet/sterkt truet). Det er først i påfølgende omdrev at *grad av endring* vil bli registrert i forhold til status i det omdrev de ble tatt inn.

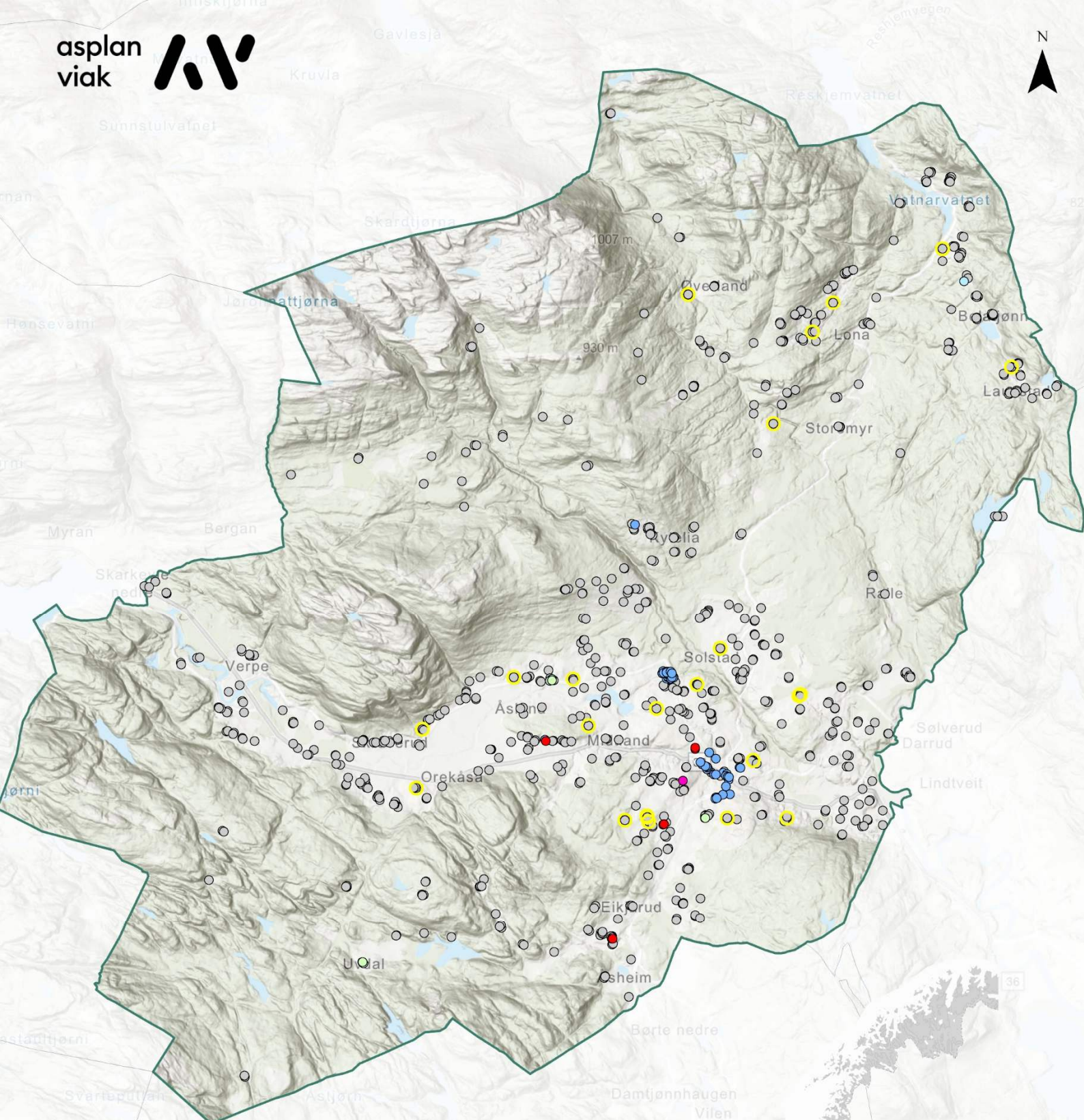

Figur 5-1: 15 nye bygg lagt til i 6. omdrev fordelt på bygningskategorier.

Figur 5-2 Øverst, Stasjonsvegen 26 ble lagt til i 6. omdrev: Tegnet av Flatbø/Almankås i 1959. Bygget er oppført i mur og tre, og med tydelige stiltrekk fra perioden, med inndeling av fasaden i felt, endegavler som blir bredere i toppen. Kilde: Asplan Viak, planbeskrivelse til områdereguleringsplan for Bø sentrum, vedtatt 2018. Foto: AR/ASPLAN VIAK, 2025 (165680081).

Nederst, Bø gata 20 ble lagt til i 6. omdrev: Bygget et godt eksempel på karakteristisk forretningsbygg fra 1950-tallet i funksjonalistisk stil. Bygget har symmetrisk fasade med inngangen plassert i senter. Inngangen er markert i fasade ved at døra er trukket tilbake med skråstilte vinduer på kortsiden. Originale detaljer som inngangsdør og håndløpere er intakt. Kilde: Asplan Viak, planbeskrivelse til områdereguleringsplan for Bø sentrum, vedtatt 2018. Foto: AR/ASPLAN VIAK, 2025.

Vernestatus for registrerte bygg*

- Vernet etter PBL (47)
- Vedtaksfredet (6)
- Automatisk fredet (3)
- Listeført kirke (1)
- Uavklart vernestatus (2)
- Uten vern (782)
- Tapt i 6. omdrev (23)

*SEFRAK-registrerte bygninger og nye bygg lagt til i 6. omdrev

6. VIRKEMIDLER FOR BEVARING

Dette kapittelet gir en beskrivelse av ulike virkemidler for bevaring av kulturminner i Bø kommune. Sluttrapporten for alle 18 kontrollkommunene i overvåkingsprogrammet publiseres i 2031. Den vil inneholde analyser av forholdet mellom virkemiddelbruk og bevaringsgrad.

6.1. Kommunale planer

6.1.1. Kommuneplan for Midt-Telemark – samfunnsdelen 2019-2031⁴³

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2019. Kommunens visjon er: «I Midt-Telemark kommune skal vi på tvers av alder, bakgrunn og geografi saman skape ei framtid for dei som lever her».

Figur 6-1 Midt-Telemark har fire satsingsområder. Kilde: Kommuneplanens samfunnsdel 2019-2031, s. 9

Kommunen har fire satsingsområder. Under satsningen på «Attraktivitet for næring, budstad og besøk» er et av delmålene at Midt-Telemark skal være en av landets fremste kulturkommuner. En av strategiene i dette arbeidet er å ta vare på historisk identitet gjennom sikring og formidling av kulturarven (punkt 2.7.5). Telemarkskanalen er et av flere viktige satsingsområder for reiselivsnæringen.

Kapittel 5 i samfunnsdelen omhandler kommunens arealstrategier. Det blir formulert 10 strategier for langsiktig arealutvikling som skal bygge opp under målene i planen. To av disse strategiene omtaler sikring og ivaretagelse av kulturmiljø. Strategi nr. 6 lyder: «Dyrka og dyrkbar mark, kulturlandskap, kulturmiljø og naturmangfald skal sikrast». Strategi nr. 8 omtaler strandsone og vassdrag. Det framgår at «...Kommunen skal arbeide for å ivareta dei kulturhistoriske verdiane knytt til vassdraget».

⁴³ Midt- Telemark kommunes hjemmeside. Kommuneplanens samfunnsdel. Lest 11.01.24: [samfunnsplan-original-a5-v2-print-endelig.pdf](https://www.midt-telemark.kommune.no/samfunnsplan-original-a5-v2-print-endelig.pdf) ([midt-telemark.kommune.no](https://www.midt-telemark.kommune.no))

6.1.2. Kommuneplan for Midt-Telemark – arealdel 2017-2027⁴⁴

Gjeldende arealdel for Midt-Telemark kommune ble endelig vedtatt i kommunestyret 6. desember 2021.

Kapittel 3.6 i planbeskrivelsen omhandler «Grønnstruktur, kulturmiljø og vassdrag». Tre av temaene henger sammen og vassdragene i Midt-Telemark knyttes til en viss grad til kulturmiljø, særlig nevnt er middelalderkirken på Nes.

I kommuneplankartet finnes det hensynssone for viktige kulturlandskap (H550) og kulturmiljø (H570). Det er også utarbeidet et eget temakart for alle kommunens hensynssoner.

Hensynssone landskap er blant annet lagt på område for slåttemark ved Evju. Av retningslinjene framgår det at hensynet til kulturlandskapet skal vektlegges ved søknad om tiltak, og nøkkelelement i kulturlandskapet skal tas vare på og forvaltes slik at kvalitetene i landskapet blir holdt ved like og styrket (§4.4.3). Hensynssone bevaring kulturmiljø er lagt rundt de tre middelalderkirkene i Bø (H570_1), Nes (H570_2) og Sauherad (H_570_3), samt på Gamlegata i Gvarv (H_570_4) og på Løvlund mat (H570_5).

Følgende retningslinjer er knyttet til hensynssone for kulturmiljø (H570) (§4.4.5) tidligere Bø kommune:

- a) *Naturgitte og kulturskapte nøkkelement som fungerer som blikkfang og er særleg historieberande element skal takast vare på og forvaltast slik at kvalitetane i landskapet blir halde ved like og styrka.*
- b) *H570_1-3: Bispedømmekontoret og kulturminnemyndigheitene skal få uttale seg til plansaker og søknader om tiltak før handsaming i kommunen.*
- c) *H570_5: Omsynssona gjeld for Løvlund mat. Alle byggjetiltak skal vurderast spesielt med omsyn til kulturhistorisk og arkitektonisk verdi. Kulturminnemyndigheit skal få uttale seg til søknader om tiltak før saka blir handsama i kommunen.*

Øvrige retningslinjer og bestemmelser sikrer hensynet til kulturminner på følgende vis:

- > Tiltak som kan komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner og bygg eldre enn 1850- henvisning til kulturminneloven (§§ 9 - undersøkelsesplikt, 4, 15 - dispensasjoner og 25 - bygg eldre enn 1850 (§2.13).
- > Bestemmelsene om landskap og estetikk (§2.14) framhever at tiltak skal utformes mellom annet i samspill med kulturlandskap og byggeskikk, og det er krav til estetiske vurderinger bl.a. i områder med verneverdige kulturmiljø og hensynssone bevaring av landskap og kulturmiljø.
- > I områder for LNF- spredd boligutbygging skal plassering av tiltak tilpasses kulturlandskapet (§3.4, punkt a).

§3.4 omhandler LNF formål. Det fremgår det at plassering av tiltak i landbruket skal tilpasses kulturlandskapet, og i forbindelse med spredt boligbygging skal det legges vekt på bygging med røtter i tradisjoner og god byggeskikk.

---

⁴⁴ Midt- Telemark kommunes hjemmeside. Kommuneplanens arealdel. Lest 11.01.24: [Kommuneplan - Midt-Telemark kommune](#)

6.1.3. Interkommunal kommunedelplan for kulturminne for Bø og Sauherad 2016-2028⁴⁵

Visjonen for planen er: «Bø og Sauherad skal vere attraktive kommunar som tek vare på sin historiske identitet, gjennom sikring og formidling av kulturarven».

Bø og Sauherad kommunar

Interkommunal kommunedelplan for kulturminne for Bø og Sauherad 2016-2028

Figur 6-2 Bø og Sauherad kommune ble slått sammen i 2020. I 2016 utarbeidet de en felles interkommunal kommunedelplan for kulturminner.

Planen formulerer tre satsingsområder, og til hvert område er det knyttet egne mål og strategier.

> Vern gjennom forsvarlig bruk

Hovedmålet for satsningen er at kommunene skal ivareta viktige kulturmiljø og kulturminner. De mange kulturlandskapsområdene med jordbruksareal blir trukket fram som særmerkt for kommunene. Viktige kulturlandskap som blir nevnt er: Nesodden, Evju Bygdetun, Sauherad kyrkje, Liheia, Bøhaugen/Nordbø, Forberg, Jønneberg, Bø prestegård, Gvålåhaugen og Stoklandsheia. Viktige kulturmiljø som er regulert til bevaring gjennom lokale reguleringsplaner er: Oterholt, Meieriet i Bø, Skoghaugen, Gamlegatea i Gvarv, Årnes brygge og Hørteverket.

Følgende strategier er knyttet til målet (s. 7):

- o *Styrke verdiskaping og næringsutvikling gjennom bruk av kulturarven.*
- o *Prioritere arealbruk som fremjar attraksjon, livskvalitet og folkehelse.*
- o *Legge til rette for bevaring og forsvarleg bruk av viktige bygningsmiljø og kulturminne.*
- o *Legge til rette for formidling av kulturminne og kulturmiljø.*
- o *Arbeide for å styrke den administrative kompetansen i kommunane.*
- o *Arbeide strategisk for auka utveksling av kompetanse mellom kulturminneforvaltinga, grunneigarar og frivillige.*

> Immateriell kulturarv – bevare og formidle

Hovedmålet for satsningen er at kommunene skal legge til rette for ivaretagelse og formidling av immateriell kulturarv. Av strategiene framgår det at kommunen vil legge til rette for frivillige lag og organisasjoner sitt arbeid med formidling, at kommunen skal være en aktiv

---

⁴⁵ Interkommunal kommunedelplan for kulturminne for Bø og Sauherad 2016-2028

samarbeidspartner og legge til rette for å styrke samarbeidet om formidling og at de skal støtte aktive tradisjonsbærere som tar vare på og formidler immateriell kulturarv.

> Arkiv, bibliotek og museum

Hovedmålet for satsingen er at kommunene skal legge til rette for at privatarkiv, foto og gjenstander blir sikret og formidlet til fremtidige generasjoner. I strategiene framgår det at kommunen vil opprettholde og sikre drift ved Evju Bygdetun, Bø Museum og de lokalhistoriske arkivene, at kommunen vil være en aktiv samarbeidspartner og at de vil legge til rette for frivillige sitt arbeid med kartlegging og digitalisering av nyere tids kulturminner.

6.2. Regionale planer

Telemark fylkeskommune har ikke utarbeidet en regional plan for kulturmiljø. Regional plan for samordna areal og transport i Telemark (2105-2025)⁴⁶ omhandler i liten grad kulturmiljø. Det framgår ikke av regional planstrategi for Vestfold og Telemark (2020-2024) at det skal utarbeides en egen regional plan for kulturmiljø.⁴⁷

6.3. Effekten av ulike typer vern

Planstatus ifølge plan- og bygningsloven for de undersøkte bygningene i 6. omdrev er hentet fra Bø kommunes kartløsning⁴⁸. Status for fredning og statlig listeføring er hentet fra Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden. For mer detaljert oversikt vises det til vedlegg 7 og 8.

6.3.1. Statlig listeført eller fredet

6 SEFRAK-bygg er automatisk fredet i henhold til kulturminneloven i tidligere Bø kommune (86675-1, 86675-2, 86678-1, 86677-2, 86676-1 og 86674-1). 2 SEFRAK-bygg er vedtaksfredet (172023-1 og 86674-2). Bygningene er intakte og uendrete.

6.3.2. Vernet gjennom plan- og bygningsloven

9 av de gjenstående SEFRAK-bygningene i 6. omdrev er vernet gjennom plan- og bygningsloven. Ingen av disse er truet/sterkt truet av forfall, mens ingen har stor endring (A), 2 har middels endring (B), og 5 har liten endring (C).

6.3.3. Forskjell i tap og tilstand mellom vernede og ikke-vernede objekter

I 6. omdrev har ingen SEFRAK-bygninger som er vernet etter plan- og bygningsloven gått tapt. Til sammenligning har 23 bygninger uten vern gått tapt. Akkumulert tap for SEFRAK-bygninger uten vern er 205, noe som utgjør hele 26 % av de opprinnelig registrerte bygningene i denne kategorien i 1. omdrev.

---

⁴⁶ Telemark fylkeskommune hjemmeside. Areal og transportplan. Lest 11.01.2024: [Areal- og transportplan for Telemark 2015-2025 \(telemarkfylke.no\)](https://www.telemarkfylke.no)

⁴⁷ Telemark fylkeskommunes hjemmeside. Regional planstrategi. Lest 11.02.2024: [Vestfold og Telemark fylkeskommune](https://www.telemarkfylke.no)

Overvåkingsresultatene viser også at ingen av bygningene vernet gjennom plan- og bygningsloven er truet/sterkt truet, mens 65 bygninger uten formelt vern er truet/sterkt truet.

Resultatene omfatter både undersøkelsesgrunnlaget for SEFRAK-bygg og nye bygg i 4. omdrev. Dette viser at formelt vern utgjør en positiv forskjell.

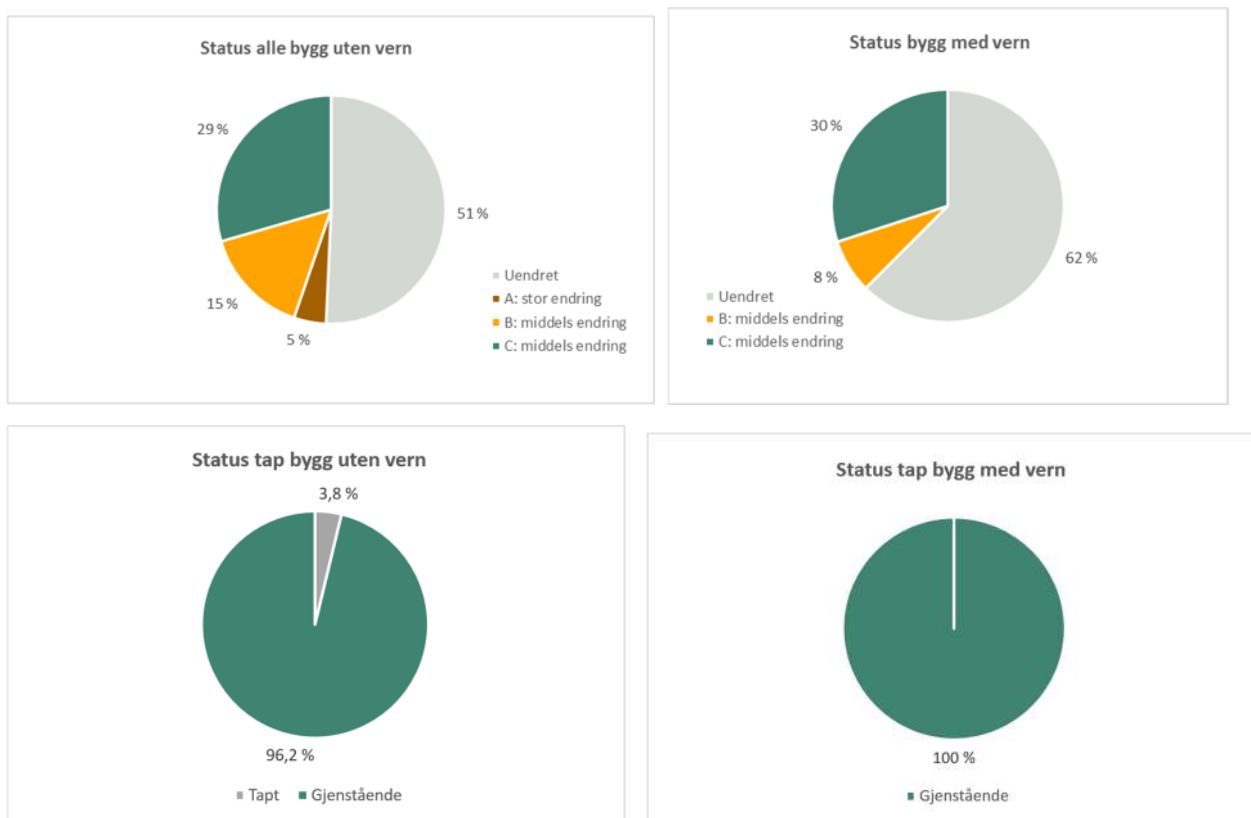
Tabell 6-1 Tabellen viser fordeling av tilstandskategoriene fordelt på alle bygg (SEFRAK-bygg samt nye bygg 4. omdrev) med og uten vern, samt de med uavklart status. Bygninger med vern omfatter alle bygg vernet etter plan- og bygningsloven, kulturminneloven og statlig listeførte bygg og kirker.

TILSTAND BYGG 6. OMDREV	Med vern	Uten vern	Uavklart vernestatus	Sum
Undersøkelsesgrunnlag 6. omd	41	577	2	620
Intakt	41	507	2	550
Truet	0	52	0	52
Sterkt truet	0	13	0	13
Ukjent tilstand	0	5	0	5
Truet/sterkt truet	0	65	0	65
Andel truet/sterkt truet	0,0 %	11,3 %	0,0 %	10,5 %

Figur 6-3 Kakediagrammene viser tilstand fordelt på bygg med og uten vern. Dette omfatter både undersøkelsesgrunnlaget for SEFRAK-bygg og nye bygg i 4. omdrev

STATUS ALLE BYGG 6. OMDREV	Med vern	Uten vern	Uavklart vernestatus	Sum alle
Undersøkellesgrunnlag 6. omd	41	600	2	643
Tapt	0	23	0	23
Uendret	25	289	1	315
A: stor endring	0	26	0	26
B: middels endring	3	87	0	90
C: middels endring	12	168	1	181
Gjenoppstått	0	0	0	0
Står	1	7	0	8
Gjenstående	41	577	2	620
Andel tapt 6. omdrev	0,0 %	3,8 %	0,0 %	3,6 %
Andel endret 6. omdrev	36,6 %	46,8 %	50,0 %	46,2 %

Figur 6-4 Kakediagrammene viser tilstand fordelt på bygg med og uten vern. Dette omfatter både undersøkelsesgrunnlaget for SEFRAK-bygg og nye bygg i 4. omdrev.

Figur 6-5 Dette bygget, som i dag er en del av Bø museum, ble oppført i 1910, og er regulert til bevaring i reguleringsplan «Oterholt-Kvennøya» fra 1995. «Polen» er administrasjonsbygget til Bø museum. Huset ble bygd tidlig på 1900-tallet. Navnet fikk bygget mest sannsynlig fordi det var kaldt der. Det kan også ha sammenheng med ekspedisjonene til Nord- og Sydpolen på starten av 1900-tallet. I dag brukes «Polen» til møte-, selskaps- og konsertlokale. I andre etasje er det kontor⁴⁹. Foto: AH/Asplan Viak 2025 (165692756).

6.3.4. Kulturmiljøer og landskap av nasjonal interesse

Oversikten over kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse bygger på de nasjonale målene for kulturmiljøforvaltningen, Europarådets landskapskonvensjon, og er etablert i tråd med bestilling i Meld. St. 16 «Nye mål i kulturmiljøpolitikken». Oversikten bygger videre på NB!-registeret (nasjonale interesser i byer og tettsteder), KULA-registeret (kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse) og kulturmiljøer som på bakgrunn av type, størrelse eller geografisk plassering har falt utenfor NB! og KULA.

Kulturmiljø og landskap er et resultat av areal- og ressursbruk over tid. Områdene som pekes ut som nasjonalt interessante, skal samlet vise mangfoldet i vår historie⁵⁰.

⁴⁹ Bø museum sin hjemmeside: [Polen - Bø Museum](#)

⁵⁰ Riksantikvaren sin hjemmeside, lest 02.02.2026: [Oversikt over kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse - Riksantikvaren](#)

6.4. Tilskuddsordninger

6.4.1. Tilskudd fra Midt-Telemark kommune

På kommunens hjemmesider finnes det ikke informasjon om øremerkede tilskuddsordninger fra kommunen, knyttet til vedlikehold/istandsetting av kulturminner.

6.4.1.1. Tilskudd fra Telemark fylkeskommune

Fylkeskommunene forvalter følgende tilskuddsordninger på kulturminnefeltet (overført ansvar fra Riksantikvaren)⁵¹:

- > Tilskudd til fredede bygg og anlegg i privat eie
- > Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner
- > Tilskudd til brannsikring av tette trehusmiljø
- > Tilskudd til fartøyvern
- > Tilskudd til verdensarv
- > Tilskudd til formidling og skjøtsel av automatisk freda kulturminner
- > Tilskudd til konservering av ruiner fra middelalderen

Vestfold og Telemark fylkeskommune ble vedtatt oppløst i 2022 og Telemark ble igjen etablert som et eget fylke med virkning fra 1. januar 2024. Pr. januar 2025 finnes ikke informasjon om tilskuddsordninger innen kulturminnevern på fylkeskommunens nettsider.

6.4.2. RMP – Regionalt miljøprogram⁵²

Landbruksforetak kan søke om tilskudd knyttet til Regionalt miljøprogram (RMP). Dette programmet utarbeides for å møte prioriterte miljøutfordringer i fylkene, både med hensyn til kulturlandskap og forurensning. Hvert fylke har egne miljøprogram som skal gi en prioritering av innsatsen mot miljøutfordringene i fylket.

De regionale miljøtilskuddene sorterer under bestemte tema, deriblant «Ordninger for å ta vare på kulturlandskapet», «Ordninger for biologisk mangfold» (deriblant brenning og beiting av kystlynghei og slått av slåttemyr eller slåttemark) og «Ordninger for å ta vare på kulturminne og kulturmiljø» (omfatter skjøtsel av automatisk freda kulturminner og skjøtsel av kulturhistoriske områder).

6.4.3. Miljøtiltak i landbruket (SMIL)⁵³

SMIL-ordningen (spesielle miljøtiltak i jordbruket) er en kommunal tilskuddsordning som skal fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap. Det kan søkes om tilskudd til kulturlandskapstiltak, planleggings- og tilretteleggingstiltak og forurensningstiltak.

Tilskuddsmidlene kan også brukes til istandsetting og vedlikehold av fredete og verneverdige bygninger i jordbrukets kulturlandskap, til istandsetting av steingjerder og skigarder og til istandsetting og synliggjøring av automatisk freda kulturminner.

---

⁵¹ Riksantikvarens hjemmeside. Tilskuddsordninger. Lest 02.01.24: [Oversikt over tilskuddsordninger - Riksantikvaren](#)

⁵² Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sine hjemmesider. Lest 11.01.2024: [RMP-tilskudd | Statsforvalteren i Vestfold og Telemark](#)

⁵³ Midt- Telemark kommunes hjemmeside. Spesielle miljøtiltak i Landbruket (SMIL). Lest 11.01.2024: [Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket \(SMIL\) - Midt-Telemark kommune](#)

Ordningen gjelder også bygninger uten formelt vern, men som er av lokal verdi. Det er et krav at tiltakene utføres etter kulturminnefaglige retningslinjer. Fra 2015 gjelder tilskuddsordningen kun for jordbrukseieendommer med produksjonstilskudd.⁵⁴

6.4.4. Norsk kulturminnefond⁵⁵

Kulturminnefondet ble opprettet som et statlig fond av Stortinget i 2002. Kulturminnefondet støtter tiltak på alle typer faste kulturminner, som for eksempel: Hus og anlegg, hager og parker, samt faste kulturminner i kulturlandskap. Hvilke typer kulturminner og prosjekter som prioriteres ved tildeling, avhenger av føringer fra Klima- og miljødepartementet og Kulturminnefondets utvalgte satsinger. Kulturminner kan være fra både fjern og nær fortid.

6.4.5. Sparebankstiftelsen DNB⁵⁶

Organisasjoner på Østlandet kan søke støtte til tiltak for barn og unge og voksne, som bidrar til aktivitet og tilhørighet. Stiftelsen støtter tiltak innen flere områder, blant annet nærmiljø og kulturarv.

6.4.6. Stiftelsen UNI

Stiftelsen⁵⁷ er en allmennyttig stiftelse som skal støtte tiltak som verner mennesker og fortidsminner. Stiftelsens vedtekter sier det slik: Stiftelsen UNI er en stiftelse med ideelt formål å fremme allmennyttig virksomhet innen skade- og miljøvern, for derved å bidra til en trygg utvikling i det norske samfunnet. Stiftelsens bidrag skal i første rekke være økonomisk støtte til prosjekter og påskjønnelse til institusjoner og enkeltpersoner. Søknader behandles fortløpende.

Stiftelsen samarbeider blant annet med Fortidsminneforeningen gjennom finansiering av den landsdekkende satsingen «Husbruk»⁵⁸. Husbruk er Fortidsminneforeningens program for erverv og istandsetting av eiendom. Husbruk skal være en arena for kompetanseoverføring i tradisjonshåndverk med kurs og workshops. Arbeidernes problemstillinger og løsninger formidles bredt, til nytte og glede for andre eiere av verneverdige bygninger.

6.5. Informasjon og rådgivning

6.5.1. Midt-Telemark kommune

Kommunene er ansvarlige for å ivareta og å legge til rette for bruk av kulturminner og steder, kulturmiljø og landskap i arealbruk og samfunnsplanlegging.

6.5.2. Telemark fylkeskommune

Fylkeskommunene er regionale myndigheter i kulturmiljøforvaltningen. De har et særlig veiledningsansvar overfor kommunene, blant annet når det gjelder planlegging og by- og stedsutvikling. På Telemark fylkeskommunes hjemmesider finnes hjelp og veiledning.

---

⁵⁴ Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, FOR-2004-02-04-448, § 3

⁵⁵ Kulturminnefondets hjemmeside. Lest 02.01.2024. [Kulturminnefondet | Vi hjelper private eiere å bevare sine kulturminner](#)

⁵⁶ Sparebankstiftelsen DNB. Lest 03.01.2023: [Sparebankstiftelsen | Forside](#)

⁵⁷ Stiftelsens Uni, lest 05.01.2024: [| Stiftelsen UNI \(stiftelsen-uni.no\)](#)

⁵⁸ Fortidsminneforeningen. Husbruk. Lest 02.01.2024: [Fortidsminneforeningen](#)

Bygningsverntjenesten Vestfold og Telemark tilbyr blant annet gratis førstegangsbefaring og rådgivning til eiere av eldre, verneverdige hus og anlegg.⁵⁹

6.5.3. Fortidsminneforeningen - avdeling Telemark

Fortidsminneforeningen⁶⁰ har som formål å arbeide for bevaring av verneverdige kulturminner, samt å skape allmenn forståelse for verdien av disse. Foreningen skal være den ledende frivillige organisasjonen i det norske kulturminnevernet. Hovedoppgaven til Fortidsminneforeningen er å forvalte deres historiske eiendommer, arbeide for å styrke tradisjonshåndverket og bygningsvernet, samt engasjere seg i lokale vernesaker og påvirke kulturminnepolitikken i Norge. I Telemark fylke finnes en egen avdeling i Fortidsminneforeningen.

Figur 6-6 Seterbu fra tidlig 1800-tallet på Vårbu i grunnkrets «Folkestad 1». Foto: AR/Asplan Viak, 2025 (165699203)

⁵⁹ Telemark fylkeskommunes hjemmeside. Kulturarv. Lest 03.01.2023: [Hjelp og veiledning - Telemark fylkeskommune](#)

⁶⁰ Fortidsminneforeningen hjemmeside. Lest 02.01.24: [Fortidsminneforeningen](#)

7. KILDER

- > Bø museum sin hjemmeside: <https://bomuseum.no/polen/>
- > Dammann, Åse (2019): «Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner» Sammendragsrapport 2000-2019 Bø i Telemark, Flora, Kautokeino, Melhus, Nittedal, Nord-Aurdal, Saltdal, Samnanger, Sandnes og Tromsø ». Sammendragsrapport for Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram 2000-2014. NIKU Rapport 101
- > Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer, FOR-2011-11-09-1088
- > Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, FOR-2004-02-04-448 Forskrift om vedtekter for Norsk kulturminnefond, FOR-2003-06-27-801
- > Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø. Rundskriv T-3/00 fra Kirke- utdannings og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet.
- > Fortidsminneforeningen hjemmeside. Lest 02.01.24: [Fortidsminneforeningen](#)
- > Kartgrunnlag – Statens kartverk, Geovekst
- > Kulturminneloven, LOV-1978-06-09-50
- > Kulturminnefondets hjemmeside. Lest 02.01.2024. [Kulturminnefondet | Vi hjelper private eiere å bevare sine kulturminner](#)
- > Midt- Telemark kommunes hjemmeside. Kommuneplanens samfunnsdel. Lest 11.01.24: [samfunnsplan-original-a5-v2-print-endelig.pdf \(midt-telemark.kommune.no\)](#)
- > Midt- Telemark kommunes hjemmeside. Kommuneplanens arealdel. Lest 11.01.24: [Kommuneplan - Midt-Telemark kommune](#) St.meld. nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner
- > Midt- Telemark kommunes hjemmeside. Spesielle miljøtiltak i Landbruket (SMIL). Lest 11.01.2024: [Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket \(SMIL\) - Midt-Telemark kommune](#)
- > Midt-Telemark kommune: Interkommunal kommunedelplan for kulturminne for Bø og Sauherad 2016-2028
- > Norsk Kulturarvs hjemmeside: <http://www.kulturarv.no>
- > Proposisjon til Stortinget 2013-2014. Det Kongelige Miljøverndepartement Riksantikvaren 2015: Veileder. Kommunalt verneverdige kulturminner i Askeladden
- > RMP – Regionalt miljøprogram
- > Riksantikvaren: Registrering av faste kulturminner i Norge. C Kodeliste for registrering av hus
- > Riksantikvarens hjemmeside: <http://www.riksantikvaren.no>
- > Riksantikvaren: Gamle hus da og nå – kontrollregistrering 2004, 2009 og 2014. Foto og rådata
- > Riksantikvaren: [Oversikt over kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse - Riksantikvaren](#)
- > Riksantikvarens hjemmeside. Tilskuddsordninger. Lest 02.01.24: [Oversikt over tilskuddsordninger - Riksantikvaren](#)
- > St. meld. nr 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold
- > Statistisk sentralbyrå: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>
- > Sparebankstiftelsen DNB. Lest 03.01.2023: [Sparebankstiftelsen | Forside](#)
- > Stiftelsens Uni, lest 05.01.2024: [| Stiftelsen UNI \(stiftelsen-uni.no\)](#)
- > Telemark fylkeskommune hjemmeside. Areal og transportplan. Lest 11.01.2024: [Areal- og transportplan for Telemark 2015-2025 \(telemarkfylke.no\)](#)
- > Telemark fylkeskommunes hjemmeside. Regional planstrategi. Lest 11.02.2024: [Vestfold og Telemark fylkeskommune](#)
- > Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sine hjemmesider. Lest 11.01.2024: [RMP-tilskudd | Statsforvalteren i Vestfold og Telemark](#)
- > Telemark fylkeskommunes hjemmeside. Kulturarv. Lest 03.01.2023: [Hjelp og veiledning - Telemark fylkeskommune](#)

8. TABELLOVERSIKT

Tabell 1-1 Aktuelle bygningstyper fordelt på ulike bygningskategorier.....	10
Tabell 1-2: Nøkkeltall for Bø i 6. omdrev.	11
Tabell 3-1: Karakteristikk og hovednæringer basert på SSBs kommunekarakteristikker. I.....	17
Tabell 3-2: Folketall og befolkningsutvikling i kontrollkommunene, pr. 1. januar 2024.	18
Tabell 3-3: Tabellen viser undersøkelsesgrunnlaget for SEFRAK-registrerte bygninger.....	19
Tabell 4-1: Endringer på 596 gjenstående SEFRAK-bygninger i Bø i 1. - 6. omdrev.....	33
Tabell 4-2: Andre endringer for SEFRAK-registrerte bygg fordelt på bygningskategorier i Bø....	36
Tabell 4-3: Bygningsteknisk tilstand for gjenstående bygninger i Bø 1.- 6. omdrev.	36
Tabell 4-4: Årlig tapsandel for ulike SEFRAK-registrerte bygningstyper i 2. - 6. omdrev i Bø.....	46
Tabell 4-5: Akkumulert tapsandel for ulike SEFRAK-registrerte bygningstyper i 1. - 6. omdrev....	46
Tabell 4-6: Oversikt over tap og tilstand fordelt på ulike typer mindre uthus i og nær tunet.	51
Tabell 4-7 Oversikt over tap og tilstand fordelt på ulike typer utmarksbygninger i Bø.....	53
Tabell 6-1 Tabellen viser fordeling av tilstandskategoriene fordelt på alle bygg.....	64

9. VEDLEGG

Vedlegg 1: Undersøkellesparametere⁶¹

STATUS	BESKRIVELSE
Tap	Absolutt tap av SEFRAK-registrerte objekter siden registreringstidspunktet. Det betyr at huset fysisk sett er tapt eller flyttet til annet sted.
Endret	Endret i forhold til den opprinnelige SEFRAK-registreringen
Uendret	Ingen eller mindre endringer i forhold til den opprinnelige SEFRAK-registreringen. Se nærmere presisering under C-liten endring
Står	Ukjent endringsgrad. Brukes for enkelte bygninger hvor det er vanskelig å klassifisere endringsgrad. Årsaken kan være kvaliteten på det opprinnelige SEFRAK-skjemaet, eller huset kan være under oppussing/ombygging.
Gjenoppstått	Fra 2. omdrev ble gjenoppståtte hus tatt med som egen kategori. Hus som har vært midlertidig tatt ned, lagret ved tidligere kontrollregistrering, og som ersatt oppgjen til nærmest opprinnelig materiale og fysisk sammenheng, blir registrert som gjenoppstått.
Ny	Ny kommunalt verneverdig eller statlig listeført bygning lagt inn i gjeldende omdrev.
ÅRSAKER TIL TAP	BESKRIVELSE
Brent/naturkatastrofe	
Falt i ruin	
Flytting	Hus som er flyttet registreres som tapt, med unntak for flytting innen et snevert geografisk område, som for eksempel innenfor gårdstunet.
Forfall/opprydding	
Offentlig vedtak, planvedtak	
Riving	
Ukjent	
ENDRING ABC	BESKRIVELSE
A-stor endring	Sterk grad av ombygging. Endring av bygningens grunnflate. Tilbygg/påbygg som i størrelse dominerer den opprinnelige bygningen. Bygningens opprinnelige volumkarakter er endret. Stor del av bygningen revet.
B-middels endring	Mindre omfattende ombygging. Utvidelse av bygningens grunnflate. Mindre påbygg/tilbygg som underordner seg det eksisterende bygningsvolum. Mindre del av bygningen revet.
C-liten endring	Endring av bygningens karakter gjennom generelt vedlikehold, f.eks. ved utskifting av ytre bygningselementer som panel, takbelegg og vinduer/listverk. Mindre endringer, som skiftning mellom relativt moderne takteking som metallplater, asbestplater, papp m.m. regnes ikke som endring. Det samme gjelder også utskifting av enkelte vinduer som har samme format, men hvor detaljene er vanskelig å kontrollere før/nå. Hvis panel, listverk, vinduer og takbelegg er helt fornyet, men er av samme typer som ved den opprinnelige registreringen, vil dette i de fleste tilfelle ikke bli registrert som endring. Undersøkelsen vil derfor ikke fange opp tap av autentisitet på detaljnivå.

⁶¹ Definert ved oppstart av «Gamle hus da og nå» i 2000

ANNEN ENDRING ⁶²	BESKRIVELSE
Deler av hus revet	En typisk endring her er at deler av huset er bygd i lettere konstruksjon og er mer utsatt for forfall og derfor blir revet, mens den tømrete delen står igjen. Vanlig for driftsbygninger.
Tilbakeført til eldre uttrykk	Endringer som representerer en tilbakeføring til eldre uttrykk eller stil.
Dokumentert stilhistorisk tilbakeført	Tilbakeføring basert på dokumentert grunnlag.
TILSTAND	BESKRIVELSE
Intakt	Huset står og er i normalt god teknisk tilstand.
Truet ⁶³	Dårlig teknisk tilstand. Manglende vedlikehold over lengre tid.
Sterkt truet	Huset er i svært dårlig teknisk tilstand.

Vedlegg 2: Kategorier vernestatus⁶⁴

VERNESTATUS	BESKRIVELSE
Vedtaksfredet	Bygning eller anlegg mv. fra etter 1537 som er fredet gjennom enkeltvedtak (kulturminneloven § 15).
Automatisk fredet	Grunn, bygninger og anlegg fra før 1537, samt erklærte stående byggverk fra perioden 1537 - 1649 (kulturminneloven § 4).
Forskriftsfredet	Kulturminne i statlig eie som er fredet ved forskrift, ikke ved enkeltvedtak (kulturminneloven § 22a).
Statlig listeført verneklasse 2	Bygg som statlige sektorer gjennom nasjonale verneplaner har vurdert å ha verneverdi og som disse pålegger seg selv å ivareta. Et juridisk vern får bygningene først ved en eventuell regulering til bevaring gjennom plan- og bygningsloven (PBL).
Listeført kirke	Kirke bygget mellom 1650 og 1850, eller kirke bygget etter 1850 og som Riksantikvaren vurderer å ha nasjonal verneverdi.
Vernet etter PBL	Kulturminne det er fattet et enkeltvedtak om i kommunen. Bygget ligger innenfor områder regulert til bevaring eller regulert til hensynssone etter gjeldende plan- og bygningslov.
Regionalt verneverdig	Kulturminne som er definert som verneverdig på et regionalt nivå.
Kommunalt listeført	Kommunalt listeførte kulturminner eller kulturmiljøer på en verneliste forankret i kommunens politisk vedtatte planverk. Felles for alle er en synliggjøring av kulturminner/kulturmiljøer kommunen mener er verneverdige og bør hensyntas ved tiltak.
Uten vern	Kulturminne der verneverdi ikke er vurdert.

⁶² Annen endring ble registrert fra og med 3. omdrev

⁶³ Truet ble registrert fra og med 3. omdrev. I 1. og 2. omdrev ble gjenstående bygninger registrert som enten sterkt truet eller intakt

⁶⁴ Benyttet i Riksantikvarens database Askeladden

Vedlegg 3: Kvalitative kategorier⁶⁵

BYGNINGSKATEGORI	BYGNINGSTYPE
Bolighus, våningshus	Bolig Våningshus
Mindre uthus	Sidebygning Stabbur, loft Smie Uthus knyttet til bolig/bygård Andre mindre uthus i/nær tunet
Driftsbygninger i tunet	Jordkjeller Driftsbygning Fjøs, stall, låve
Hus i utmark, seter	Koie Kvern, sag Seterbu/sel Seterfjøs Seterløe Utløe, sommerfjøs Andre hus i utmark Andre hus på setra
Naust, sjøhus, fyr m.m.	Fyr mm. Naust, sjøbu Rorbu Sjøhus, brygge
Bygård	Bygård
Andre hustyper	Bygdemagasin, tollbu Forretningsbygg, butikk, kontor Forsamlingshus Garasje Godsterminal Hotell, gjestgiveri, skystasjon og kafé Hytte, fritidsbolig Kirke, kapell Kraftstasjon, transformatorstasjon Museum Næringsbygg, industri, verksted Skole

⁶⁵ Definert ved oppstart av «Gamle hus da og nå» i 2000

Stasjonsbygning
Sykehus, institusjon
Annet

SAMFUNNSSEKTOR TALLKODE I SEFRAK-KODELISTEN FOR REGISTRERING AV HUS

Fastbosetting uten næringstilknytning 200
Industri, merkantil virksomhet 400-500
Landbruk, fiske, fangst 100
Offentlig sektor 600-900
Andre sektorer

SOSIAL MILJØSAMMENHENG TALLKODE I SEFRAK-KODELISTEN FOR REGISTRERING AV HUS

Arbeider, husmann, tjenestemann 30-39
Bonde 25
Embetsverk, institusjon 10-19
Fisker 26
Annen næringsdrivende 20-24, 27-29
Ukjent

Vedlegg 4: Geografiske områder⁶⁶

KOMMUNE	GEOGRAFISK OMRÅDE	GRUNNKRETS NR.	GRUNNKRETS NAVN	OMRÅDE NR.	ANTALL OBJEKTER
Bø	periferi	38170101	Øvre Bø	2	39
Bø	periferi	38170102	Forberg 1	2	71
Bø	periferi	38170103	Verpe	2	25
Bø	periferi	38170104	Vreim	2	54
Bø	periferi	38170105	Oterholt	2	67
Bø	periferi	38170106	Folkestad 1	2	73
Bø	periferi	38170107	Folkestad 2	2	8
Bø	periferi	38170108	Vatnar	2	170
Bø	periferi	38170109	Valen	2	59
Bø	periferi	38170201	Eikjabygda 1	2	57
Bø	sentrum	38170202	Bø	1	54
Bø	sentrum	38170203	Langkåshaugen 2	1	19
Bø	sentrum	38170204	Sandvin-Røysum-Lia	1	11
Bø	sentrum	38170205	Breisås 1	1	8
Bø	sentrum	38170206	Breisås 2	1	4
Bø	sentrum	38170207	Breisås-Borgja	1	12
Bø	sentrum	38170208	Flatin	1	19
Bø	sentrum	38170209	Langkåshaugen 1	1	29
Bø	sentrum	38170210	Eikjabygda 2	1	38
Bø	sentrum	38170211	Forberg 2	1	4
Bø	periferi	38170301	Klevar	2	0
Bø	periferi	38170306	Moen	2	0
Bø	periferi	38170307	Haukvik	2	0
Bø	periferi	38170308	Jonsås	2	0
Bø	periferi	38170309	Suar	2	0
Bø	periferi	38170401	Sætersbø	2	0
Bø	periferi	38170402	Gvarv vest	2	0
Bø	periferi	38170403	Stranna	2	0
Bø	periferi	38170404	Gvarv øst	2	0
Bø	periferi	38170405	Gunnheim	2	0
Bø	periferi	38170406	Flåthaug	2	0
Bø	periferi	38170407	Nes	2	0

⁶⁶ SSB's grunnkretsinnstilling fra 2021.

Vedlegg 5: Detaljert resultatoversikt SEFRAK-bygninger, Bø kommune

BYGNINGSTYPER SEFRAK-BYGG	Undersøkt 1. omdrev			Undersøkt 2. omdrev			Undersøkt 3. omdrev			Undersøkt 4. omdrev			Undersøkt 5. omdrev			Undersøkt 6. omdrev			Gjenstående	Endret totalt	A-stor endring	middels endring	C-Liten endring	Ukjent endringsgrad	Uendret	Sterkt truet	Truet	Intakt	Ukjent tilstand										
	1. omdrev	Tapt	%	2. omdrev	Tapt	%	3. omdrev	Tapt	%	4. omdrev	Tapt	%	5. omdrev	Tapt	%	6. omdrev	Tapt	%																					
Våningshus	301	31	10 %	270	13	5 %	257	11	4 %	246	5	2 %	0	0	0 %	241	9	4 %	232	140	60 %	20	9 %	59	25 %	61	26 %	2	1 %	90	39 %	0	0 %	12	5 %	219	94 %	1	0 %
Bolig	3	0	0 %	3	0	0 %	3	0	0 %	3	1	33 %	0	0	0 %	2	0	0 %	2	1	50 %	0	0 %	1	50 %	0	0 %	1	50 %	1	50 %	1	50 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Bolighus, våningshus	304	31	10 %	273	13	5 %	260	11	4 %	249	6	2 %	0	0	0 %	243	9	4 %	234	141	60 %	20	9 %	60	26 %	61	26 %	2	1 %	91	39 %	0	0 %	13	6 %	220	94 %	1	0 %
Bygård	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Uthus knyttet til bolig/bygård	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %		
Andre mindre uthus i/rueer tunet	19	4	21 %	15	2	13 %	13	1	8 %	12	0	0 %	0	0	0 %	12	0	0 %	12	3	25 %	0	0 %	0	0 %	3	25 %	1	8 %	8	67 %	1	8 %	4	33 %	6	50 %	1	8 %
Jordkjeller	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %		
Sidrebygning	110	20	18 %	90	2	2 %	88	5	6 %	83	5	6 %	0	0	0 %	78	6	8 %	72	33	46 %	1	1 %	11	15 %	21	29 %	0	0 %	39	54 %	5	7 %	9	13 %	58	81 %	0	0 %
Smie	8	1	13 %	7	1	14 %	6	0	0 %	6	1	17 %	0	0	0 %	5	0	0 %	5	2	40 %	0	0 %	0	0 %	3	60 %	0	0 %	3	60 %	0	0 %	0	0 %	4	80 %	0	0 %
Stabbur, loft	180	14	8 %	166	1	1 %	165	0	0 %	165	4	2 %	0	0	0 %	161	1	1 %	160	56	35 %	1	1 %	1	1 %	54	34 %	2	1 %	102	64 %	1	1 %	7	4 %	151	94 %	1	1 %
Mindre uthus	317	30	12 %	278	6	2 %	272	6	2 %	266	10	4 %	0	0	0 %	256	7	3 %	240	94	38 %	2	1 %	12	5 %	80	32 %	3	1 %	162	61 %	7	3 %	21	8 %	210	88 %	2	1 %
Driftsbygning	41	11	27 %	30	1	3 %	29	0	0 %	29	3	10 %	0	0	0 %	26	3	12 %	23	15	65 %	1	4 %	7	30 %	7	30 %	0	0 %	8	35 %	0	0 %	4	17 %	19	83 %	0	0 %
Fjøs, stall, låve	82	24	29 %	58	5	9 %	53	2	4 %	51	2	4 %	0	0	0 %	49	3	6 %	46	25	54 %	2	4 %	7	15 %	16	35 %	0	0 %	21	46 %	4	9 %	8	17 %	34	74 %	0	0 %
Driftsbygninger i tunet	123	35	28 %	88	6	7 %	82	2	2 %	80	5	6 %	0	0	0 %	75	6	8 %	69	40	58 %	3	4 %	14	20 %	23	33 %	0	0 %	29	42 %	4	6 %	12	17 %	53	77 %	0	0 %
Andre hus i utmark	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Andre hus på setra	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	0	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %
Koie	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Kvern, sag	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Seterbu/sal	17	3	18 %	14	1	7 %	13	0	0 %	13	0	0 %	0	0	0 %	13	0	0 %	13	6	46 %	0	0 %	1	8 %	5	38 %	1	8 %	6	46 %	0	0 %	1	8 %	11	85 %	1	8 %
Seterfjøs	10	2	20 %	8	1	13 %	7	0	0 %	7	0	0 %	0	0	0 %	7	0	0 %	7	3	43 %	1	14 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	57 %	0	0 %	3	43 %	4	57 %	0	0 %
Seterlåve	4	0	0 %	4	0	0 %	4	0	0 %	4	0	0 %	0	0	0 %	4	0	0 %	4	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	100 %	1	25 %	2	50 %	1	25 %	0	0 %
Utløse, sommerfjøs	10	1	10 %	9	1	11 %	8	0	0 %	8	1	13 %	0	0	0 %	7	1	14 %	6	1	17 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	1	17 %	4	67 %	1	17 %	0	0 %	4	67 %	1	17 %
Hus i utmark, seter	42	6	14 %	36	3	8 %	33	0	0 %	33	1	3 %	0	0	0 %	32	1	3 %	31	10	32 %	1	3 %	1	3 %	8	26 %	2	6 %	19	61 %	2	6 %	6	19 %	21	68 %	2	6 %
Sjåhus, brvøse	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Naust, sjøbu	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Rorbu	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Fyr	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Naust, sjåhus, fyr m.m.	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Annet	2	0	0 %	2	0	0 %	2	2	100 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Kirke, kapell	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Bygdemagasin, tollbu	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Forretningsbygg, butik, kontor	4	0	0 %	4	0	0 %	4	0	0 %	4	0	0 %	0	0	0 %	4	0	0 %	4	3	75 %	0	0 %	1	25 %	2	50 %	0	0 %	1	25 %	0	0 %	0	0 %	4	100 %	0	0 %
Forsamlingshus	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	0	0	0 %	1	0	0 %	1	1	100 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %
Stasjonsbygning	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Hotell, gjestgiveri, skytastasjon, kafé	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	0	0	0 %	1	0	0 %	1	1	100 %																		

Vedlegg 6: Detaljert resultatoversikt vernestatus SEFRAK-bygninger, Bø kommune

PLANSTATUS UNDERSØKELSESGRUNNLAG SEFRAK-BYGNINGER	Undersøkt	Tappt	%	Gjenstående	Endret totalt	%	A-stor endring	%	B-middels endring	%	C-Liten endring	%	Ukjent endringsgrad	%	Uendret	%	Gjenoppstilt	Sterkt truet	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%	Truet/sterkt truet	%	
Plan-ID: 4211_202001 Kommuneplan 2024-2036	0	0	0,0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	
Sum SEFRAK-bygg vernet etter PBL i kommuneplan/kommunedelplan	0	0	0,0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0	0	0%	0	0%	0	0	0		
Plan-ID:	0	0	0,0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	
Plan-ID:	0	0	0,0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	
Plan-ID:	0	0	0,0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	
Sum reguleringsplaner SEFRAK-bygg	0	0	0,0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0	0	0%	0	0%	0	0	0		
Sum hensynsomme/spesialomsråde bevaring i kommuneplan/kommunedelplan/reguleringsplan	0	0	0,0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0	0	0%	0	0%	0	0	0		
Kommunevett/interiør i spesielle kulturmiljøer	0	0	0,0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	
Uten vernet gjennom plan- og bygningsloven	600	23	3,8%	577	281	49%	26	5%	87	15%	168	29%	7	1%	289	50%	0	13	2%	52	9%	507	88%	5	1%	65	11%
Totalt antall SEFRAK-bygninger	600	23	3,8%	577	281	49%	26	5%	87	15%	168	29%	7	1%	289	50%	0	13	2%	52	9%	507	88%	5	1%	65	11%

NASJONAL VERNESTATUS SEFRAK-oppførte bygninger	Undersøkt	Tappt	%	Gjenstående	Endret totalt	%	A-stor endring	%	B-middels endring	%	C-Liten endring	%	Ukjent endringsgrad	%	Uendret	%	Gjenoppstilt	Sterkt truet	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%	
Automatisk fredet etter Kulturminneloven	2	0	0,0%	2	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%
Vedtakfredet etter Kulturminneloven	6	0	0,0%	6	3	50%	0	0%	0	0%	3	50%	0	0%	3	50%	0	0	0%	0	0%	6	100%	0	0%
Uavklart vernestatus	2	0	0,0%	2	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%
Totalt	10	0	0,0%	10	5	50%	0	0%	0	0%	5	50%	0	0%	5	50%	0	0	0%	0	0%	10	100%	0	0%

Vedlegg 7: Detaljert resultatoversikt nye bygninger lagt til i 4. omdrev, Bø kommune

NYE BYGNINGER LAGT TIL I 4. OMDREV	Undersøkt 5. omdrev	Tappt	%	Gjenstående	Endret totalt	%	A-stor endring	%	B-middels endring	%	Liten endring	%	Ukjent endringsgrad	%	Uendret	%	Sterkt truet	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%	
Våningshus	2	0	0%	2	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%
Bolig	5	0	0%	5	1	20%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	4	80%	0	0%	0	0%	5	100%	0	0%
Bolighus, våningshus	7	0	0%	7	1	14%	0	0%	0	0%	1	14%	0	0%	6	86%	0	0%	0	0%	7	100%	0	0%
Bygård	0	0	0%	0	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Andre mindre uthus i/nær tunet	7	0	0%	7	1	14%	0	0%	0	0%	1	14%	1	14%	5	71%	0	0%	0	0%	7	100%	0	0%
Mindre uthus	7	0	0%	7	1	14%	0	0%	0	0%	1	14%	1	14%	5	71%	0	0%	0	0%	7	100%	0	0%
Driftsbygning	1	0	0%	1	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
Fjøs, stall, låve	1	0	0%	1	1	100%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
Drifts- bygninger i tunet	2	0	0%	2	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%
Kirke, kapell	1	0	0%	1	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
Forretningsbygg, butikk, kontor	1	0	0%	1	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
Stasjonsbygning	2	0	0%	2	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%
Hotell, gjestgiveri, skysstasjon, kafé	2	0	0%	2	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%
Museum	2	0	0%	2	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%	0	0%
Andre hustyper	8	0	0%	8	1	13%	0	0%	0	0%	1	13%	0	0%	7	88%	0	0%	0	0%	8	100%	0	0%
Totalt	24	0	0%	24	4	17%	0	0%	1	4%	3	13%	1	4%	19	79%	0	0%	0	0%	24	100%	0	0%

SOSIAL MILJØSAMMENHENG - NYE BYGNINGER 4. OMDREV	Undersøkt 4. omdrev	Tappt	%	Gjenstående	Endret totalt	%	A-stor endring	%	B-middels endring	%	Liten endring	%	Ukjent endringsgrad	%	Uendret	%	Sterkt truet	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%	
Annex næringsdrivende	1	0	0%	1	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
Totalt	1	0	0%	1	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%

SAMFUNNSSEKTOR - NYE BYGNINGER 4. OMDREV	Undersøkt 4. omdrev	Tappt	%	Gjenstående	Endret totalt	%	A-stor endring	%	B-middels endring	%	C-Liten	%	Ukjent endringsgrad	%	Uendret	%	Sterkt truet	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%	
Andre sektorer	23	0	0%	23	4	17%	0	0%	1	4%	3	13%	1	4%	18	78%	0	0%	0	0%	23	100%	0	0%
Industri, merkantil virksomhet	1	0	0%	1	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%
Totalt	24	0	0%	24	4	17%	0	0%	1	4%	3	13%	1	4%	19	79%	0	0%	0	0%	24	100%	0	0%

Vedlegg 8: Detaljert resultatoversikt vernestatus nye bygninger lagt til i 4. omdrev, Bø kommune

VERNESTATUS UNDERSØKELSESGRUNNLAG NYE BYGNINGER 4. OMDREV	Undersøkt	Tapt	%	Gjenstående	Endret totalt	%	A-stor endring	%	B-middels endring	%	C-Liten endring	%	Ukjent endringsgrad	%	Uendret	%	Gjenopp stått	Sterkt truet	%	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%	Truet/sterkt truet	%
Plan-ID: 4020_202001 Kommuneplanens arealdel for Midt-Telemark kommune 2021-2033	0	0	0,0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Sum nye bygg vernet etter PBL i kommuneplan/kommunedelplan	0	0	0,0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Plan-ID: 4020_04_14_1995 Oterholt - Kvennoya	13	0	0,0 %	13	3	23 %	0	0 %	1	8 %	2	15 %	1	8 %	9	69 %	0	0	0 %	0	0 %	13	100 %	0	0 %	0	0 %
Plan-ID: 4020_01_62_2016 Områderegulering for Bø sentrum	5	0	0,0 %	5	1	20 %	0	0 %	0	0 %	1	20 %	0	0 %	4	80 %	0	0	0 %	0	0 %	5	100 %	0	0 %	0	0 %
Plan-ID: 4020_01_27_1988 Bø stasjon / Borgjæbrua	4	0	0,0 %	4	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	100 %	0	0	0 %	0	0 %	4	100 %	0	0 %	0	0 %
Plan-ID: 4020_04_31_2006 Regulering for Lifjell hotel	1	0	0,0 %	1	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %	0	0 %
Sum nye bygg vernet etter PBL i reguleringsplan	23	0	0,0 %	23	4	17 %	0	0 %	1	4 %	3	13 %	1	4 %	18	78 %	0	0	0 %	0	0 %	23	100 %	0	0 %	0	0 %
Sum hensynssone/spesialområde bevaring i kommuneplan/kommunedelplan/reguleringsplan	23	0	0,0 %	23	4	17 %	0	0 %	1	4 %	3	13 %	1	4 %	18	78 %	0	0	0 %	0	0 %	23	100 %	0	0 %	0	0 %
Totalt antall nye bygg 5. omdrev	23	0	0,0 %	23	4	17 %	0	0 %	1	4 %	3	13 %	1	4 %	18	78 %	0	0	0 %	0	0 %	23	100 %	0	0 %	0	0 %

Vedlegg 9: Detaljert resultatoversikt nye bygninger lagt til i 6. omdrev, Bø kommune

NYE BYGNINGER LAGT TIL I 6. OMDREV	Undersøkt 6. omdrev	Sterkt truet	%	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%
Våningshus	1	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %
Bolig	3	0	0 %	0	0 %	3	100 %	0	0 %
Bolighus/ våningshus	4	0	0 %	0	0 %	4	100 %	0	0 %
Annet	1	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %
Forretningsbygg, butikk, kontor	5	0	0 %	0	0 %	5	100 %	0	0 %
Forsamlingshus	2	0	0 %	0	0 %	2	100 %	0	0 %
Andre hustyper	11	0	0 %	0	0 %	11	100 %	0	0 %
Totalt	15	0	0 %	0	0 %	15	100 %	0	0 %

SOSIAL MILJØSAMMENHENG - NYE BYGNINGER 6. OMDREV	Undersøkt 6. omdrev	Sterkt truet	%	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%
Annen næringsdrivende	5	0	0 %	0	0 %	5	100 %	0	0 %
Bonde	1	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %
Embetsverk, institusjon	5	0	0 %	0	0 %	5	100 %	0	0 %
Totalt	15	0	0 %	0	0 %	15	100 %	0	0 %

SAMFUNNSSEKTOR - NYE BYGNINGER 6. OMDREV	Undersøkt 6. omdrev	Sterkt truet	%	Truet	%	Intakt	%	Ukjent tilstand	%
Andre sektorer	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Fast bosetting uten næringstilknytning	4	0	0 %	0	0 %	4	100 %	0	0 %
Industri, merkantil virksomhet	5	0	0 %	0	0 %	5	100 %	0	0 %
Landbruk, fiske, fangst	1	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %
Offentlig sektor	5	0	0 %	0	0 %	5	100 %	0	0 %
Totalt	15	0	0 %	0	0 %	15	100 %	0	0 %

